

T.C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü

Sayı : 32501511-410.02-E.5956561

30.05.2016

Konu: Direksiyon Eğitimi Dersi
Uygulama Sınavı Kılavuzu

..... VALİLİĞİNE
(İl Millî Eğitim Müdürlüğü)

- İlgi:** a) Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliği,
b) Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi,
c) 27.05.2016 tarihli ve 32501511-410.02-E.5886200 sayılı Makam Oluru.

Bilindiđi üzere direksiyon eğitimi dersi uygulama sınavını ilgi (a) Yönetmelik ve ilgi (b) Yönerge hükümlerine göre yapılmaktadır. Sınavların daha sağlıklı yapılabilmesi için öncelikle direksiyon eğitimi dersi sınavını uygulama ve değerlendirme komisyonlarında görev alan personel olmak üzere sınavda görev alacaklara, hatta sürücü kurslarında eğitim personeli olarak çalışanlar ile kursiyerlerin başvurabileceği ve uygulamalarda dikkate alabilecekleri hususlar ile ilgili olarak ilgi (c) Makam Oluru ile uygulamaya konulan ve ekte sunulan “Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavını Kılavuzu” hazırlanarak Genel Müdürlüğümüz internet sayfasında yayımlanmıştır.

Kılavuzun internet sayfasından çıktısı alınarak ilgililere ulaştırılmasını, sınavlardan önce yapılacak toplantılarda kaynak olarak kullanılmasını ve kılavuzda açıklanan hususların titizlikle yerine getirilmesini, kılavuzdaki güzergâh ve sınavlarla ilgili resimlere göre sınav yerinin hazırlanmasını rica ederim.

Kemal ŞAMLIOĞLU
Bakan a.
Genel Müdür V.

Eki:
1 adet kılavuz

DAĞITIM:
B Planı

T.C.
Millî Eğitim Bakanlığı
Özel Öğretim Kurumları
Genel Müdürlüğü

Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu
Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavı Kılavuzu

Mayıs 2016

T.C.

Millî Eğitim Bakanlığı

Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü yayınıdır.

Bu kitaptaki bütün bilgiler kısmen de olsa Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'nün izni olmadan alınıp yayınlanamaz, çoğaltılamaz ve basılamaz.

Bu kitabın her hakkı saklıdır ve Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğü'ne aittir.

İÇİNDEKİLER

Önsöz	7
1. Giriş	9
2. Arka Plan ve Süreç	11
3. Aday Sürücülük	12
3.1. Hangi Durumlarda Sürücü Belgesine El Konulacaktır	12
4. Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavı Mevzuatı ve Genel Açıklamalar	13
4.1 Kursiyerler İçin Direksiyon Eğitimi	13
4.2. Eğitim Konuları	14
4.2.1. Araç kullanmaya başlamadan önce yapılacak hazırlıklar	14
4.2.2. Araç kullanma esnasında yapılacak temel beceriler	14
4.2.3. Değişik yol ve hava koşullarında araç kullanma	15
4.3. Sürücü Belgesi Sınıfları	15
5. Sınav Görevi ve Tanımı	17
5.1. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Uygulama ve Değerlendirme Komisyonunun Görevleri	17
5.2. Direksiyon Eğitimi ve Sınav Araçları	18
5.2.1. Direksiyon eğitimi ve sınav araçlarında	19
6. Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavları	19
7. Akan Trafikte İdeal Olarak Gözlemlenmesi Gereken Bazı Temel Unsurlar	20
7.1. Özellikle Dikkat Edilecek Trafik ve Yol Unsurları	21
8. Sınav Değerlendirme Formları	21
8.1. (EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formuna göre Yapılacak Direksiyon Sınavları (“B”, “B1”, “BE”, “D”, “DE”, “D1”, “D1E”, “C”, “C1” “C1E”, “CE” ve “F” sınıfı sertifikalar)	22
8.1.1. Sınav başlangıç aşamasında yapılacak işlemler	22
8.1.2. Kimlik ve evrak kontrolü	23
8.1.3. Uygun araçla sınav yapılması	24
8.1.4. Motorlu araç trafik belgesi ve araç tescil belgesi kontrolü	24
8.1.5. Otomatik araç kontrolü	24
8.1.6. Sınav şartlarının açıklanması	25
8.1.7. Araç bilgisi sorgulama	26
9. (EK-4) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavları	27
9.1. Kursiyerin Sınava Hazır Olduğunun Gözlemlenmesi	27
9.2. Akan Trafikte Direksiyon Sınavı Değerlendirmesi	28
9.3. (EK-4) Formunun Doldurulması	28
9.4. Doğrudan Hatalara Göre Yapılan Değerlendirme Kriterleri	30
9.4.1. Emniyet kemerini takmıyor.	30
9.4.2. Araca bindiğinde ayna ayarlarını kontrol etmiyor.	31
9.4.3. Araca bindiğinde koltuk ayarlarını kontrol etmiyor.	31
9.4.4. Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisinde.	31

9.4.5. Trafik polisi ile diğer yol ikaz ve değişiklikleri veya yönlendirmeleri fark etmiyor.....	32
9.4.6. Araç kullanımı esnasında aşırı heyecanlı ve telaşlı bulundu.....	32
9.4.7. Geri geri giderken şeridini koruyarak köşeden sağa ya da sola dönemiyor.....	32
9.4.8. Kendisini geçmek isteyen araçlarla ilgili geçilme kurallarına uymuyor.....	33
9.4.9. Trafik ışık ve işaretlerine dikkat etmiyor, işaretlere uymuyor.....	33
9.4.10. Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlayamıyor.....	34
9.4.11. Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlayamıyor.....	34
9.4.12. Yaya ve okul geçitlerinde yayalara ve bisikletlilere yol vermiyor.....	34
9.4.13. Hemzemin geçitlerinde geçiş kurallarına uymuyor.....	35
9.4.14. Geçiş üstünlüğü hakkına sahip olan araçlara geçiş izni vermiyor.....	35
9.4.15. Ani fren yapma kurallarına uymuyor (30 km hızla giderken).....	35
9.4.16. Araç seyir halindeyken iç ve dış aynalardan trafiğin akışını kontrol etmiyor.....	36
9.4.17. Yol giriş-çıkış kurallarına uymuyor, kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.....	36
9.5. Detaylandırılmış Hatalara Göre Sınav Değerlendirilmesi.....	37
9.5.1. Aracı çalıştırma ve harekete geçirme usul ve kuralları.....	37
9.5.2. Emniyetli ve rahat kalkış kuralları.....	37
9.5.3. Kontrolsüz ve sinyal vermeden çıkış yapma davranışı.....	37
9.5.4. Trafiği tehlike düşürecek davranışlar, şerit izleme ve değiştirme kuralları.....	38
9.5.5. Önündeki aracı sollayıp geçme kuralları.....	38
9.5.6. Kavşak yaklaşımında ve kavşaklarda kurallara uygun davranışlar.....	39
9.5.7. Eğimli yolda aracı durdurma ve kaldırma becerisi.....	39
9.5.8. Araç kumanda pedallarına (gaz, fren, debriyaj) intibak etme.....	40
9.5.9. Direksiyon hâkimiyeti.....	40
9.5.10. Sağa-sola dönüş kuralları ve işaretleri.....	40
9.5.11. Hız kuralları ile ilgili davranışlar.....	41
9.5.12. Araçların arasına park etme kuralları.....	41
9.5.13. Aracı geri viteste kullanma kuralları.....	42
9.5.14. Çevreye duyarlı (korna-gürültü) ve enerji tasarrufu sağlayacak şekilde araç kullanma.....	42
9.5.15. Durma, duraklama, indirme ve park etme kuralları.....	42
9.6. (Ek-4) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavının Bitirilmesi.....	43
10. (EK-3) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları “M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” Direksiyon Sınavları.....	45
10.1. Sınav Başlangıç Aşamasında Yapılacak İşlemler.....	45
10.2. Kimlik ve Evrak Kontrolü.....	45
10.3. Uygun Araçla Sınav Yapılması.....	46
10.4. Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi Kontrolü.....	47
10.5. Otomatik Şanzımanlı Araçların Kontrolü.....	48
10.5.1. İletişim cihazları ve donanımı.....	48

10.6. Sınav Şartlarının Açıklanması	48
10.7. Araç Bilgisi Sorgulama Aşaması	50
10.8. Yönetmelik Eki (Ek-7) Krokiye Göre Düzenlenen Alanda Direksiyon Sınavı	51
10.8.1. Motoru çalıştırma ve hareket	51
10.8.2. Koniler arasından geçme (slalom)	52
10.8.3. Engelden kaçma	52
10.8.4. Sekiz çizme	53
10.8.5. Denge sağlama	54
10.8.6. Fren yapma ve durma	54
10.8.7. Ani fren yapma	55
10.9. Sürüş Becerisi ve Trafik Algısına Yönelik Davranışların Test Edildiği Akan Trafikte Yapılan Direksiyon Sınavı	55
10.9.1. Özellikle dikkat edilecek trafik ve yol unsurları	56
10.9.2. Kontrolsüz ve sinyal vermeden çıkış yapma davranışı	57
10.9.3. Şerit izleme ve değiştirme kuralları	57
10.9.4. Hız kuralları ve önündeki aracı sollama kuralları	58
10.9.5. Aracı stop ettirme davranışı	58
10.9.6. Takip mesafesi ile ilgili davranışlar	59
10.9.7. Alkol ve uyuşturucu maddelerle ilgili davranışlar	59
10.9.8. Kavşak yaklaşımında ve kavşaklarda kurallara uygun davranışlar	60
10.9.9. Sağa-sola dönüş kuralları ve işaretlerle ilgili kurallar	60
10.9.10. Çevreye duyarlı (korna-gürültü) ve enerji tasarrufu sağlayacak şekilde araç kullanma	61
10.9.11. Yol giriş ve çıkış kuralları ile ilgili davranışlar	61
10.9.12. Yaya ve okul geçitleri ile ilgili davranışlar	62
10.10. (EK-3) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavının Bitirilmesi	62
11. Ekler	64
11. 1. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu “M”, “A1”, “A2”, “A” veya “B1” Sertifika Sınıfları İçin Yönetmelik eki (EK-3)	65
11.2. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu “B”, “BE”, “D1”, “D1E”, “D”, “DE”, “C”, “C1”, “C1E”, “CE” ve “F” Sertifika Sınıfları İçin Yönetmelik eki (EK-4)	66
11.3. “‘K’ Sınıfı Sürücü Aday Belgesi” Yönetmelik eki (EK-5)	67
11.4. Motorlu Bisiklet ve Motosiklet Direksiyon Sınav Yeri Krokisi Yönetmelik eki (EK-7)	68
11.5. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Aracı Kontrol Formu Yönerge eki (EK-4)	69
11.6. Park Yeri Krokisi Yönerge eki (EK-5)	70
11.7. Park Yeri Krokisi Yönerge eki (EK-6)	71

KENDİNİZİ TEST EDİNİZ.

- 1- Mevzuatı (Yönetmelik, Yönerge ve Genelgeler) okudunuz mu?
Evet Hayır
- 2- Okudunuz ise şimdiye kadar kaç kez okudunuz?
Bir İki İki'den çok
- 3- En son yaptığınız sınavdan sonra kural ihlali (Emniyet kemeri takmamak, Sinyal vermemek, Kırmızı ışıkta durmamak ve hız limitlerine uymamak gibi.) yaptınız mı?
Evet Hayır
- 4- Sınavdan önce Sınav Değerlendirme Formlarını incelediniz mi?
Evet Hayır
- 5- Trafikte tek yanlışın bütün doğruları götürdüğüne inanıyor musunuz?
Evet Hayır
- 6- Sınavda değerlendirme yaparken empati kurdunuz mu?
Evet Hayır
- 7- Sınav esnasında sınava girenlerle iletişim problemi yaşadınız mı?
Evet Hayır
- 8- Sınav esnasında tereddüt yaşamadan değerlendirme yapabiliyor musunuz?
Evet Hayır
- 9- Sınavda yaptığınız davranışların doğruluğuna inanıyor musunuz?
Evet Hayır
- 10- Trafik kazalarında sorumluluğunuzun olduğuna inanıyor musunuz?
Evet Hayır
- 11- Yeni düzenlemelerle sürücü kurslarındaki eğitimlerin kalitesinin arttığını düşünüyor musunuz?
Evet Hayır
- 12- Sınavda değerlendirme yaparken Değerlendirme Formlarındaki kriterlere uygun değerlendirme yapabiliyor musunuz?
Evet Hayır
- 13- Sınavda değerlendirmelerinizi etkileyecek ve sizi rahatsız edecek davranışların etkisinde kalıyor musunuz?
Evet Hayır
- 14- Sınav yaparken araç içindeki ve dışındaki kişilerin güvenliğinden sorumlu olduğunuzu biliyor musunuz?
Evet Hayır
- 15- Kursiyerlere karşı olumlu davranışların olumlu sonuç doğuracağınıza inanıyor musunuz?
Evet Hayır
- 16- Yanlış değerlendirmeler sonucunda kursiyerin yaşayabileceği olumsuz sonuçları tahmin edebiliyor musunuz?
Evet Hayır

Yukarıdaki sorulara vereceğiniz cevaplar olumlu ise siz iyi bir sınav yapıcısınız demektir. Kendinizi yenileyerek bu işe devam etmeniz hem kendiniz hem de toplum yararına olacak demektir. Çalışmalarınızda kolaylıklar dileriz.

ÖNSÖZ

İnsan yaratılış itibarı ile eşref-i mahlûkat olup, dünyada var edilenler onun emrine verilmiştir. O, değerli olduğu için hayatı da değerlidir. “İnsanı yaşat ki devlet yaşasın” anlayışından hareket ederek onun varlığını koruma gayretleri en kutsal görevlerden biridir.

Bu kapsamda Genel Müdürlüğümüz 29 Mayıs 2013 tarihinde başlatmış olduğu yeni mevzuat düzenlemeleri ile sürücü kurslarındaki eğitim süreçlerine, eğitimden sonra yapılan uygulama sınavlarına yeni değerlendirme kriterleri getirerek trafik kültürünü oluşturmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda Karayolları Trafik Kanunu’nda yapılan değişiklik ve alanda gözlemlenen ihtiyaçlar da dikkate alınarak yeni düzenlemeler yapılmıştır.

Ayrıca, sürücü eğitimlerini ve sınav süreçlerini geliştirmek üzere yapılan Avrupa Birliği destekli proje ile sürücü kurslarının ve kurslarda verilecek eğitimlerin standartları yükseltilmektedir. Mevcut uygulanan standartlarla Avrupa Birliği müktesebatına uygun çalışmalar yapılmaktadır. Bu bağlamda sınav yapımcılarının uygulama sınavlarını daha hassas ve sağlıklı yapabilmeleri için değerlendirme kriterlerinin tek tek açıklandığı bir kılavuz hazırlanmıştır.

Bu kılavuzun hazırlanmasında emeği geçen Genel Müdürlüğümüz personeline, sınavın uygulanmasında gerekli özveri ve hassasiyeti gösteren il/ilçe yönetici, personel ve sınav yapımcılarına sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Kemal ŞAMLIOĞLU
Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürü

1. Giriş:

Bu kılavuz, 13/10/1983 tarihli ve 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu, 8/2/2007 tarihli ve 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu, 29/5/2013 tarihli ve 28661 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerî Kursu Yönetmeliği ile Özel Öğretim Kurumları Genel Müdürlüğünün 02/04/2014 tarihli ve 16915068/10.04/1360110 sayılı Makam Onayı ile yürürlüğe konulan Özel Motorlu Taşıt Sürücülerî Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi hükümlerine dayanılarak hazırlanmıştır.

Bu kılavuzun amacı, direksiyon eğitimi dersi sınavı yapmakla yükümlü direksiyon eğitimi dersi uygulama ve değerlendirme komisyonu üyelerinin ortak bir anlayış ve prensipte mevzuata uygun olarak sınav yapmalarına yardımcı olmaktır.

Bu kılavuz, değişen mevzuat ve direksiyon eğitimi dersi sınavı değerlendirme formlarının doldurulması, kursiyerlerin sınav süreçlerinde doğru bir şekilde gözlemlenmesi, bilgi, beceri, davranış, yeterlilik ve yetkinlik bağlamında kursiyerlerden beklenen eğitim kazanımlarının değerlendirilmesi konularında rehber bir doküman olarak hazırlanmıştır.

Direksiyon eğitimi dersi sınavı değerlendirmesinde kursiyerlerin temel birkaç manevra (rampa kalkış, iki araç arasına geri park etme, 25 metre geri sürüş, park etme, ani fren yapma, geri geri giderken şeridini koruyarak köşeden sağa veya sola dönme gibi) yapması istenir. Bu manevralar kursiyerlerin araç hâkimiyeti, trafikte karşılaşılan zorunlu manevra ve becerileri ile farklı yol durumlarında yapılması gereken doğru davranışların gözlemlenmesinde kilit öneme sahiptir. Direksiyon sınavı akan trafik içerisinde kursiyerin ortaya koyacağı veya ispatlayacağı trafik ve yol hâkimiyeti, kurallara ve işaretlere uyum, güvenli sürüş, tehlike ve riskleri ön görme ve önlem alma, yolu ve diğer trafik unsurlarını görme ve doğru yorumlama ile iletişim, saygı, sabır, duyarlılık gibi birçok açıdan kursiyerin gözlemlendiği ve değerlendirildiği bir süreçtir.

Bazı ülkelerde yapılan direksiyon sınavlarında kursiyerlere göz testi veya sabır ve kendini kontrol edip edemeyeceklerini anlamak üzere sinir testleri yapılmaktadır. Bu tür uygulamaların direksiyon sınavları esnasında yapılması her ne kadar uygun olsa da ülkemizde bu tür uygulamalar sadece ilgili uzmanlarca sınava girmeden önce yapılmaktadır.

Karayolu trafiğinde bağımsız olarak motorlu taşıt kullanmak isteyen herkesin gerekli direksiyon ve yol yetkinliğini kanıtlaması gerekmektedir. Kursiyerin karmaşık trafik durumlarında da taşıtı emniyetli şekilde kontrol edebildiğini göstermesi gerekir. Sınav sürüşü esnasında, kursiyerin yol emniyeti gereksinimlerini yerine getirmesi ve düzgün akan trafiğe katkıda bulunması gerekir. Kursiyerin taşıtı sakin, ihtiyatlı ve dikkatli bir şekilde sürmesi ve diğer yol kullanıcılarına herhangi bir engel teşkil etmeden trafik akışına katılması gerekir. (Sturzbecher,2015)

Sınav sürüşünde genel olarak hem yerleşim alanları içindeki hem de dışındaki güzergâhlara yer verilmektedir. Sınav sürüşünün ideal olarak kursiyerin ikamet yerinde veya sürücü kursuna devam ettiği veya eğitimini sürdürdüğü alanda gerçekleştirilmesi esastır. Burada hedef acemi sürücüye sürücü belgesini aldığı anda aracını en fazla süreceği yerde eğitim verilmesi ve sürücünün bu mahalde sınava tabi tutulmasıdır.

Ülkemizde direksiyon sınav değerlendirme sistemi aşamalı olarak gelişmeye devam edecektir. Amacımız; kursiyerlerin, tecrübeli sürücülerin ve mesleği şoförlük olan profesyonellerin düzenli aralıklarla değerlendirildiği ideal ve gelişebilir bir sistem kurgulamaktır.

Sürücülerin sahip olması gereken yeterlilik konusunda uluslararası birçok çalışma ve model bulunmaktadır. Örneğin GDE Matrisi (Goals of Driving Education, Hatakka 2002) bu kapsamda geliştirilmiş önemli yeterlilik çerçevelerinden birisidir. Bu kılavuzda tanımlanan uygulamalı direksiyon sınavına ait tüm bilgi, beceri, yeterlilik ve yetkinliklerin sınav esnasında ölçülmesi gerekmektedir.

Bu kılavuzun hazırlanmasında emeği geçen Genel Müdürlüğümüz personeline sonsuz teşekkürlerimizi sunarız.

Trafik ve Sürücü Eğitimleri Daire Başkanlığı

Unutmayınız!

Trafikte tek yanlış bütün doğruları götürür.

2. Arka Plan ve Süreç

Mevzuatta 2013 yılında yapılan değişiklikle sürücü eğitim ve sınavlarında büyük bir adım atılmıştır. Bu adımların devamı olarak 2016 yılından itibaren yeni sürücü belgeleri ile birlikte eğitim ve sınav uygulamalarında da yeni bir dönem başlatılmıştır.

Türkiye’de trafik kuralları, sürücü belgesi alma süreçleri, trafik güvenliği ve trafik hizmetlerine ilişkin ilgili Bakanlık ve kurumların görevleri, 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununda belirlenmiştir. Bu Kanunun amacı, karayollarında can ve mal güvenliği yönünden trafik düzenini sağlamak ve trafik güvenliğini ilgilendiren tüm konularda alınacak önlemleri belirlemektir.

2918 sayılı Karayolları Trafik Kanunu gereği; Türkiye’de sürücü belgesi almak isteyen bir kursiyerin, 5580 sayılı Özel Öğretim Kurumları Kanunu kapsamında açılmış özel motorlu taşıt sürücü kurslarına devam etmesi ve eğitimini tamamlayarak Bakanlığımızca yapılacak sınavlarda başarılı olması gerekmektedir.

31 Temmuz 2012 tarihli ve 28370 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan 2012/16 nolu Genelge eki Karayolları Trafik Güvenliği Stratejisi ve Eylem Planı’nda 2012-2020 yılları arasında hedefler belirlenerek bu hedeflere ulaşmak amacı ile bir takım çalışmalar gerçekleştirilmektedir. Bu çalışmalardan birisi de sürücü kurslarında verilen eğitimler ile bu eğitimler sonunda yapılacak sınavlarla ilgili düzenlemelerdir.

Yukarıda bildirilen mevzuat gereğince 29 Mayıs 2013 tarihinde sürücü eğitim ve sınav süreçlerinde yeni yaklaşım tesis edilmiştir. 2013 yılı Ağustos ayında ise 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun ilgili maddeleri değiştirilerek AB’ye uyum ve sürücü belgelerinin karşılıklı tanınırlığı yolunda önemli bir adım atılmıştır. Kanun, özellikle sürücü belge sınıfları ve yeni tanımlamaların Yönetmelikle belirlenmesi gereği yönünde hükümler getirmiştir.

Bu süreçte, 17 Nisan 2015 tarihinde Karayolları Trafik Yönetmeliği yürürlüğe girerek sürücü belgesi sınıfları yeniden tanımlanmıştır. Bu nedenle, Milli Eğitim Bakanlığınca yeni sınıf kategorilerinde verilecek eğitimlere yönelik programlar, materyaller ve mevzuat değişikliklerinin yapılması zorunlu hale gelmiştir.

Bu yüzden Bakanlığımızca 05 Aralık 2015 tarihli ve 29553 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinde gerekli değişiklikler yapılarak sürücü eğitim ve sınavlarında yeni bir süreç başlatılmıştır.

3. Aday Sürücülük

2018 sayılı Kanun ve Karayolları Trafik Yönetmeliği hükümlerinden bir tanesi de aday sürücülük uygulamasına geçilmesi ile ilgilidir.

Aday sürücülük 01.01.2016 tarihinden itibaren uygulamaya konulmuştur. Bu tarihten sonra sürücü belgesi almak isteyenler aday sürücü olacaklardır. 01.01.2016 tarihinden önce alınmış sürücü belgesi olan kişiler aday sürücü olmayacaklardır. Aday sürücülük genel olarak iki yıl sürecek olup sürücü kurslarına kayıt yaptırarak sürücü sertifikasını hak eden kişiler bu sertifikayı sürücü belgesine dönüştürürken verilecek belge geçici bir belge olmadığı gibi belgenin üzerinde aday sürücülükle ilgili herhangi bir ibare de bulunmayacaktır. Ancak kişinin aday olduğu sistemden takip edilecektir. İki yıllık bir süre içerisinde sürücü belgesinin iptaline yönelik herhangi bir kabahat işlenmediği taktirde bu süre sonunda aday sürücülük sona erdirilecek ve verilen sürücü belgesi de yenilenmeyecektir.

3.1. Hangi Durumlarda Sürücü Belgesine El Konulacaktır?

Aday sürücülük 01.01.2016 tarihinden itibaren başlatılacaktır. Aday sürücülük sürücü belgesinin alındığı tarihten itibaren iki yıl süreyle devam edecektir. Aday sürücünün yanında refakatçi bulunmadan kendi başına araç kullanabilecektir.

Aday sürücü aşağıdaki kabahatleri işlediği zaman sürücü belgesi elinden alınacaktır. Bu durumda belgesi iptal edilenlerin tekrar sürücü belgesi alabilmeleri için; sürücü kurslarına devam etmeleri ve yapılan sınavlarda başarılı olarak motorlu taşıt sürücüsü sertifikası almaları gerekecektir. Bu kişilerin sürücü kurslarında eğitime başlayabilmeleri için tâbi tutulacakları psiko-teknik değerlendirme ve psikiyatri uzmanı muayenesi sonucunda sürücülüğe engel hali bulunmadığını gösterir belgenin sürücü kursuna ibrazı ve varsa iptal nedenlerinde yer alan geri alma süreleri kadar zamanın geçmiş olması zorunlu olacaktır.

Aday sürücülerin;

- a. İki yıl boyunca trafik ışıklarını üç kez ihlal etmesi,
- b. İki yıl boyunca belirlenen hız limitlerine üç kez uymaması,
- c. İki yıl boyunca sağa-sola dönüşlerde ve dönel kavşaklarda yayaların, bisiklet kullanıcılarının geçiş hakkını üç kez ihlal etmesi,
- d. İki yıl boyunca okul geçitlerinde öğrenci geçişlerini üç kez ihlal etmesi,
- e. İki yıl boyunca emniyet kemerini üç kez takmaması,
- f. İki yıl boyunca uyuşturucu veya uyarıcı maddeleri bir kez almış olması,
- g. Bir yılda toplam 75 ceza puanına ulaşmış olması veya ölümle sonuçlanan trafik kazalarına asli kusurlu olarak sebebiyet verilmesi,
- h. İki yıl boyunca bir kez 0,20 promilin üzerinde alkollü olarak araç kullanması,
- i. İki yılda toplam 75 ceza puanına ulaşmış olması

durumunda sürücü belgeleri iptal edilecektir.

4. Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavı Mevzuatı ve Genel Açıklamalar

Sınavlarda görev alacak personelin bilmesi gereken ve her sınavdan önce inceleyerek kontrol etmesi gereken mevzuat;

- *Milli Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Yönetmeliği*
- *Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesi*

Kursiyerlerin direksiyon eğitimi dersi (uygulama) sınavları sürücü kursunun bulunduğu il/ilçe milli eğitim müdürlükleri tarafından yapılır. Motorlu taşıt sürücülerini kursu tarafından yapılacak ön sınavda başarılı olan ve direksiyon sınavına girecek kursiyerlerin sınav tarihi ve saatleri Özel MTSK Modülüne girilerek ilçe milli eğitim müdürlüğü onayına sunulur.

İl/ilçe milli eğitim müdürlüklerince; sınav yürütme komisyonu, sınav sürecini denetleyecekler, sınav değerlendirmesi yapacak direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu üyeleri ile sınavda görev alacak diğer personelin görevlendirmesi yapılır.

Direksiyon eğitimi dersi uygulama sınavlarında kursiyerlerin temel araç hâkimiyeti yanında, trafik kurallarına uygun ve trafik güvenliğini tehlikeye sokmayacak şekilde araç kullanmaları istenir. 35 dakikalık uygulama sınavı süresi içerisinde kursiyerin trafikte kural hatası yapması veya araç hâkimiyeti açısından sürücü belgesi alamayacak kanaatinin oluşması durumunda bu süre bitmeden kursiyerin sınavı sona erdirilir. Kursiyerin yapmış olduğu hatalı davranış (EK-3) ve (EK-4) değerlendirme formunda uygun yere işlenir ve kursiyere gerekli açıklama yapılarak aracın direksiyon usta öğreticisi tarafından sınav başlangıç noktasına getirilmesi sağlanır.

Eğitim araçları aynı zamanda direksiyon sınav aracı olup çift fren, çift debriyaj (otomatik araçlar için ise çift fren) sistemi ile bu sisteme entegre, sabitlenmiş aracın yedek pedallarına basıldığında sesli veya ışıklı uyarıcı aletin bulunması zorunludur.

Bu araçların;

Motorlu taşıt sürücü kurslarının veya kurucularının adına Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi alınmış,

Özel MTSK Modülüne kayıtlı,

araçların her türlü donanımının teknik açıdan sağlam ve trafiğe hazır durumda olması ve tüm bakımının yapılmış olması,

gerekir.

4.1. Kursiyerler İçin Direksiyon Eğitimi

Kursiyerlerin direksiyon eğitimine başlamadan önce teorik dersleri tamamlamaları gerekir. Bu dersler ve süreleri; Trafik ve Çevre Dersi 16, İlk Yardım Dersi 8, Araç Tekniği Dersi 6 ve Trafik Adabı Dersi 4 saat olarak belirlenmiştir.

Direksiyon eğitimi derslerine, direksiyon eğitim alanında veya simülatör üzerinde 2 saatten az olmak kaydıyla direksiyon usta öğreticisi tarafından kursiyerin akan trafikte eğitim alacak düzeye ulaştığına karar verilmeye kadar devam edilir.

Akan trafikte eğitim alacak düzeye gelen kursiyerlere verilecek direksiyon eğitimi ders süreleri aşağıda gösterilmiştir.

- “M”, “A1”, “A2”, “A (24 yaşını doldurup iki yıllık deneyim şartı aranmayan)” ve “B1” sınıfı sertifikalar için 12 saat,
- “A” sınıfı sertifikalar için 6 saat,
- “B” sınıfı sertifikalar için 14 saat,
- “D1” ve “D” sınıfı sertifikalar için 14 saat,
- “C1” ve “C” sınıfı sertifikalar için 20 saat,
- “BE”, “C1E”, “CE”, “D1E” ve “DE” sınıfı sertifikalar için 6 saat,
- “F” sınıfı sertifikalar için 12 saattir.

Yukarıda verilen eğitim süreleri mevzuat gereği minimum eğitim süreleri olup, bu süre sonunda sınava girecek düzeye ulaşamayan kursiyerler için eğitim yeterli beceriyi kazanana kadar devam eder.

4.2. Eğitim Konuları

Kursiyerler direksiyon eğitimi derslerinde aşağıda verilen konularda direksiyon eğitimi dersi alırlar.

4.2.1. Araç kullanmaya başlamadan önce yapılacak hazırlıklar

- Gösterge sistemlerinin öğretilmesi
- Kumanda kollarının tanıtımı ve bunların kullanılması
- Aynaların kullanımı
- Sürücülerin güvenlik için yapması gereken uygulama eğitimleri (lastik kontrolü ve lastiklerin değişimi, zincir takma gibi)

4.2.2. Araç kullanma esnasında yapılacak temel beceriler

- Düz yolda kalkma durma
- Düz yolda seyir, ileri ve geri sürüş
- Park etme, dik ve yan parklar
- Kavşak ve dönel kavşaklarda sürüş
- Şerit değiştirme
- Yoğun trafikte yola giriş
- Virajlı yollarda araç sürüşü
- Trafik işaretleri ile yollarda dikkat edilmesi ve yapılması gerekenler
- Araçları geçme (sollama)
- Geçilen araçlarda uyulacak kurallar
- Geçiş üstünlüğü olan araçlar ve kavşaklar
- Otoyollarda araç sürme
- Şehirlerarası (otobanlarda) yollarda araç kullanma

4.2.3. Değişik yol ve hava koşullarında araç kullanma

- Gündüz sürüşleri
- Gece sürüşleri
- Farklı yol şartlarında araç sürüşü
- Kayma ve savrulma durumlarına göre araç sürüşü
- Acil durumlarda fren kullanma

Bu eğitimler sonunda direksiyon usta öğreticisi tarafından, kursiyerin sınava gireceği düzeye ulaştığına karar verildiğinde, kursiyerler kurs tarafından direksiyon eğitimi dersi ön sınavına alınır.

Ön sınavda başarılı görülerek il/ilçe millî eğitim müdürlüklerince yapılacak direksiyon eğitimi dersi sınavına girmesi uygun görülen kursiyerler için kurs tarafından Özel MTSK Modülü üzerinden onay verilir. Ön sınavda başarılı olamayan kursiyer il/ilçenin yapacağı sınava giremez. Ön sınavda başarısız olan kursiyer kendini hazır hissettiği zaman tekrar ön sınavı girer.

4.3. Sürücü Belgesi Sınıfları

Kursiyerlerin alacağı sürücü belgesi sınıfları ve bu sınıflara ilişkin açıklamalar aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

SINIFI	YETKİLİ OLDUĞU DİĞER SINIFLAR		DENEYİM ŞARTI	YAŞ ŞARTI	GEÇERLİLİK SÜRESİ
M				16	10
A1		M		16	10
A2		M A1		18	10
A		M A1 A2	EN AZ İKİ YIL A2 *	20	10
B1		M		16	10
B		M B1 F		18	10
BE		M B B1 F	B	18	10
C1		M B B1 F	EN AZ B	18	5
C1E		M B BE B1 C1 F	C1	18	5
C		M B B1 C1 F	EN AZ B	21	5
CE		M B BE B1 C C1 C1E F **	C	21	5
D1		M B B1 F	EN AZ B	21	5
D1E		M B BE B1 D1 F	D	21	5
D		M B B1 D1 F	EN AZ B	24	5
DE		M B BE B1 D D1 D1E F ***	D	24	5
F		M		18	10
G		M		18	10

* A sınıfı sürücü belgesi alacak 24 yaşını doldurmuş adaylarda deneyim şartı aranmaz.
** CE sınıfı ile birlikte D sınıfı sürücü belgesine de sahip ise ayrıca DE-D1-D1E sürebilir.
*** DE sınıfı ile birlikte C sınıfı sürücü belgesine de sahip ise ayrıca CE-C1-C1E sürebilir.

2918 SAYILI KARAYOLLARI TRAFİK KANUNUNA GÖRE DÜZENLENEN SÜRÜCÜ BELGELERİ		
2918 SAYILI KANUN SÜRÜCÜ BELGESİ SINIFLARI	YENİ TIP SÜRÜCÜ BELGESİ SINIFLARI KARŞILIĞI	KULLANDIĞI ARAÇ SINIFLARI
A1	M ve A1	M sınıfı sürücü belgesi iki, üç ve dört tekerlekli motorlu bisikletleri (moped) kullanacaklara verilir. A1 sınıfı sürücü belgesi silindir hacmi 125 santimetreküpü, gücü 11 kilovatt ve gücünün ağırlığına oranı, 0,1'i <u>geçmeyen</u> , sepetli veya sepetsiz iki tekerlekli motosikletler ile gücü 15 kilovatt <u>geçmeyen</u> üç tekerlekli motosikletleri kullanacaklara verilir.
A2	M, A1, A2, A ve B1	A2 sınıfı sürücü belgesi gücü 35 kilovatt ve gücünün ağırlığına oranı 0,2'yi <u>geçmeyen</u> , sepetli veya sepetsiz iki tekerlekli motosikletler ile gücü 15 kilovatt <u>geçmeyen</u> üç tekerlekli motosikletleri kullanacaklara verilir. A sınıfı sürücü belgesi sepetli veya sepetsiz iki tekerlekli motosikletler ile gücü 15 kilovatt <u>geçen</u> üç tekerlekli motosikletleri kullanacaklara verilir. B1 sınıfı sürücü belgesi net motor gücü 15 kilovatt, net ağırlığı 400 kilogramı, yük taşımacılığında kullanılanlar için ise net ağırlığı 550 kilogramı <u>geçmeyen</u> dört tekerlekli motosikletleri kullanacaklara verilir. Elektrik ile çalışan araçların net ağırlıklarının hesaplanmasında batarya ağırlıkları <u>dikkate alınmaz</u> .
B	M, B1, B, D1 ve F	B sınıfı sürücü belgesi otomobil ve kamyonet kullanacaklara verilir. Belge sahibi, ilgili tip onayı yönetmeliklerine aykırı olmamak ve 29/5/2013 tarihli ve 28661 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinde belirtilen; eğitim tamamlamak ya da yetenek ve davranış sınavını geçmiş olmak kaydıyla azami yüklü ağırlığı 4.250 kilograma kadar olan birleşik araçları da kullanabilir. D1 sınıfı sürücü belgesi minibüs kullanacaklara verilir. F sınıfı sürücü belgesi lastik tekerlekli traktör kullanacaklara verilir.
C	M, B1, B, D1, C1, C ve F	C1 sınıfı sürücü belgesi azami yüklü ağırlığı 3.500 kilogramın üzerinde olan ve 7.500 kilogramı <u>geçmeyen</u> kamyonet ve çekicileri kullanacaklara verilir. C sınıfı sürücü belgesi kamyonet ve çekici kullanacaklara verilir.
D	M, B1, B, BE, 1, C1E	BE sınıfı sürücü belgesi B sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 3.500 kilogramı <u>geçmeyen</u> römork veya yarı römork içeren birleşik araçları kullanacaklara verilir. C1E sınıfı sürücü belgesi C1 sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 750 kilogramı <u>geçen</u> römork veya yarı römorktan oluşan ve katar ağırlığı 12.000 kilogramı <u>geçmeyen</u> birleşik araçlar ile B sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 3.500 kilogramı <u>geçen</u> römork veya yarı römorktan oluşan ve katar ağırlığı 12.000 kilogramı <u>geçmeyen</u> birleşik araçları kullanacaklara verilir. CE sınıfı sürücü belgesi C sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 750 kilogramı <u>geçen</u> römork veya yarı römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir. D1E sınıfı sürücü belgesi D1 sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 750 kilogramı <u>geçen</u> römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir.
E (28.04.1997) ÖNCE	M, B1, B, B, BE, C1, C1E, C, CE, D1, D1E, D, DE ve F	DE sınıfı sürücü belgesi; D sınıfı sürücü belgesiyle kullanılan araçlara <u>ta-kılan</u> ve azami yüklü ağırlığı 750 kilogramı <u>geçen</u> römorktan oluşan birleşik araçları kullanacaklara verilir. D sınıfı sürücü belgesi minibüs ve otobüs kullanacaklara verilir.
E (28.04.1997) SONRA	M, B1, B, BE, C1, C, D1, D ve F	
F	M ve F	
G	M ve G	G sınıfı sürücü belgesi iş makinesi türündeki motorlu araçları kullanacaklara verilir.
H	Engel durumuna göre A veya B	

5. Sınav Görevi ve Tanımı

Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu bir başkan ve bir üyeden oluşur. Başkan ve üye; Genel Müdürlük, il/ilçe millî eğitim müdürlüğü personeli veya o ilçede bulunan okullarda görevli öğretmenler ve diğer personel arasından, Bakanlıkça verilmiş motorlu taşıt sürücülere kursu direksiyon eğitimi dersi sınav sorumlusu belgesi ve hizmet içi eğitim kurs tamamlama belgesi bulunan, en az yüksekokul mezunu, en az üç yıl önce alınmış ve kursiyerin alacağı sürücü sertifikası sınıfından sürücü belgesi bulunanlar arasından oluşturulur.

5.1. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Uygulama ve Değerlendirme Komisyonunun Görevleri

Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkan ve üyeleri, sınav başlangıç saatinden 1 saat önce sınav yürütme komisyonu tarafından belirlenen yerde yapılacak toplantıya katılarak (EK-3) ve (EK-4) değerlendirme formları ve sınavla ilgili diğer açıklamaları dinledikten sonra sınav evrakını teslim alır.

Komisyon sınav başlangıç saatinden önce sınav alanında hazır bulunarak:

- Sınav aracının, sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler tarafından incelenip uygun görülmesi ve kurs tarafından görevlendirilen usta öğreticinin, direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesine göre kimlik tespiti yapılarak (EK-4) forma işler. Sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyeceklerin zamanında (EK-4) formunu düzenlememesi hâlinde bu form kursiyerlerin mağduriyetine sebebiyet vermemek için sınav yürütme komisyonu tarafından düzenlenir. (EK-4) form düzenlenmeden bu sınav aracı ile sınava başlanmaz. Form düzenlenirken özellikle yedek aynaların, sesli veya ışıklı uyarı sisteminin pedallara sabitlenmiş olup olmadığı kontrol edilmelidir. Aynaların dikiz aynası ile dışarıdaki sağ ve sol aynaların üzerine/üstüne/yanına sabitlenmiş olması gerekmektedir.
- Direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesinde isimleri bulunan kursiyerlerin, kimlik bilgileri ile eğitimini aldıkları sertifika sınıfına uygun ve plakası belirtilmiş olan araçlarla sınavlara girip girmediklerini kontrol eder. **Verilen randevu saatinde sınav başlangıç alanında hazır bulunmayan kursiyeri sınava almaz.**
- Sınava girecek kursiyerin kimliğini tespit etmek üzere; sınav giriş belgesi ile nüfus cüzdanı/pasaport/daha önceden alınmış sürücü belgesi, renkli fotoğraflı direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesini karşılaştırıp kontrol ederek sınavı başlatır. Ancak asker olan kişilerin nüfus cüzdanları birlikleri tarafından alınmış ise bunların askeri kimlik belgeleriyle sınava alınmalarını sağlar. Özellikle direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesindeki fotoğrafla kursiyeri karşılaştırır.
- “B”, “C1”, “C”, “D1”, “D”, “BE”, “C1E”, “CE”, “D1E”, “DE” sınıfı sertifika sınavlarında görev alan direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanı, ilk altı kursiyerin sınavını yaptıktan sonra üye ile araçtaki yerlerini değiştirir. İlk altı kursiyerin sınavının komisyon üyesi, son altı kursiyerin sınavında komisyon başkanı olarak aracın ön koltuğunda oturarak görev yapar. “M”, “A1”, “A2”, “A”, “B1” ve “F” sınıfı sertifika sınavlarında görev alan direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanı ve üyesinin de ilk altı kursiyerden sonra görevleri değiştirilir.

Sınavını yaptığı kursiyerleri Yönetmelik eki “Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu” (EK-3) veya (EK-4)’e göre değerlendirir. Sınavın ilk beş dakikasında kursiyere formun “Araç Bilgisi Sorulama” bölümündeki sorular başkan tarafından sorularak başkan ve üye tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Sınav süresinin 30 dakikalık kısmını ise akan trafikte yapar.

30 dakikalık sınav süresi başlangıcında “M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” sınıfı sertifika sınavlarında Yönetmelik eki (EK-7) Krokide belirlenen alanda (Ek-3) formdaki davranışları yaptıktan sonra buradaki uygun bir alanda 20 km/h hızla giderken önüne konulmuş bir engelden kaçmasını kontrol eder. Aynı alanda 20 km/h hız yaptırıldıktan sonra ani fren yaptırılır.

Komisyon, “M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” sınıfı sertifika sınavlarının akan trafikteki bölümünde sınav güzergâhında kurs tarafından temin edilen herhangi bir araçtan kursiyeri takip ederek değerlendirme yapar. Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu telsiz ile kursiyeri yönlendirir. Kursiyeri Yönetmelik eki “Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu” (EK-3)’e göre değerlendirir.

Direksiyon eğitimi dersi sınavında Yönetmelik eki “Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu” (EK-3) veya (EK-4)’te yer alan değerlendirme davranışlarından; kırmızı renkle gösterilen maddeleri bir defa gerçekleştirmesi, sarı renkle gösterilen maddelerden ikisini veya aynı maddeyi iki defa gerçekleştirmesi, mavi renkle gösterilenlerin ise beşinin hatalı cevaplanması veya cevaplanamaması hâlinde kursiyerin sınavını başarısız sayar.

“B”, “C1”, “C”, “D1”, “D”, “BE”, “C1E”, “CE”, “D1E”, “DE” ve “F” sınıfı sertifika sınavlarında akan trafiği kontrol etmek şartıyla güzergâhın belirlenen uygun bir alanında 30 km/h hız yaptırıldıktan sonra ani fren yaptırılır.

Otomatik şanzımanlı direksiyon eğitim ve sınav aracı ile eğitim alanların sınavı yapılırken, bu araçların özellikleri dikkate alınarak (EK-3) veya (EK-4)’e göre sınav yapar.

Bütün kursiyerlerin sınavları tamamlandıktan sonra (EK-3) veya (EK-4) formu başkan ve üye tarafından ayrı ayrı doldurulur. Üçüncü form komisyon tarafından birlikte doldurularak imzalanır. Özel MTSK Modülü üzerinden alınan direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesine sınav sonuçlarını yazarak imzalar ve sınav yürütme komisyonuna teslim eder.

5.2. Direksiyon Eğitimi ve Sınav Araçları

Kursta kullanılacak direksiyon eğitimi ve sınav araçlarının, kursun kurucusu adına kayıtlı olması gerekmektedir. Sınav aracı aynı zamanda bir eğitim aracı olup araca ilişkin izinlerin alınmış olması gerekir.

Direksiyon eğitimi ve sınav araçlarının “**Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi (Ruh-sat)**” “(Y.3) KULLANIM AMACI” bölümünde “sürücü kursu aracı” olarak işlenmiş olması gerekir.

“M”, “A1”, “A2”, “A”, “B1” ve “F” sertifika sınıfı dışındaki eğitim ve sınav araçlarında sınav sırasında komisyon başkanı tarafından akan trafiğin kontrol edilmesi amacı ile sağ, sol ve iç aynaların üzerine-üstüne/yanına yedek aynalar, aracın üst kısmına sadece “Sürücü Adayı” levhası konulması, sisteme entegre, sabitlenmiş ve aracın yedek pedallarına basıldığında sesli veya ışıklı uyarı veren aletin bulunması gerekir.

Sınav günü sınavda kullanılmak üzere sınav yürütme komisyonuna bildirilen aracın arıza yapması veya millî eğitim müdürlüğünce geçerli sayılabilecek bir nedenle sınavda kullanılamaması hâlinde şartları haiz kursa ait başka bir araçla, kursun başka aracı bulunmaması hâlinde bir başka kursa ait araçla o günkü sınav yapılabilir. Sınav yapılamaması veya sınavın tamamlanamaması hâlinde kursiyerin sınav hakkı saklı kalır.

5.2.1. Direksiyon eğitimi ve sınav araçlarında;

- Direksiyon eğitimi ve sınav aracının kursa ait olduğuna ilişkin Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi'nin aslı,
- Usta öğreticinin çalışma izninin bir örneği,
- Araçla eğitim görecekt kursiyerlerin isim ve çalışma saatlerini gösterir liste,
- Direksiyon eğitimi ve sınav aracının kullanım izin onayının (Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Direksiyon Eğitim Aracı İzin Formu (EK-8)) bir örneği,
- Direksiyon eğitimi dersinin yapıldığı tarih, saat ve konularını belirten ayrıca ders sonunda öğretici ile kursiyer tarafından ad ve soyadı yazılarak imzalanacak olan "Direksiyon Eğitim Takip Formu",
- Karayollarındaki akan trafik içinde yapılacak eğitim ve sınav için ayrıca kurs müdürlüğünce düzenlenmiş başlama ve bitiş tarihi belli olan "K" Sınıfı Sürücü Aday Belgesi (EK-5) bulunur. Belgenin başlama tarihi kursiyerin akan trafikte eğitime başladığı tarih, bitiş tarihi ise altı ay sonraki tarihtir. Kursiyer ilk dört hakkını bitirdikten veya belgenin geçerlilik tarihi sona erdikten sonra belge yeniden düzenlenir.

6. Direksiyon Eğitimi Dersi Uygulama Sınavları

Direksiyon eğitimi dersi uygulama ve değerlendirme komisyonu ile katılması gereken diğer görevlilerin sınav başlamadan bir saat önce sınav uygulamalarına ilişkin bilgilendirme toplantısına katılmaları zorunludur. Toplantı sonunda kura ile sınav komisyonlarının başkan ve üyeleri ile hangi kurs/kursların sınavlarında görev alınacağı belirlenir. Toplantı sonrası sınav yürütme komisyonu tarafından verilecek tüm evrak ve materyalin kontrol edilerek teslim alınması gerekir.

Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formları (EK-3) veya (EK-4) hata bazlı olarak somut gözlemler varsayılarak uzmanlarca geliştirilmiş, trafikte karşılaşılan birbirinden farklı birçok durumda benzer hatalardan yola çıkılarak hazırlanmıştır. Sınav esnasında karşılaşılan her durum veya hatanın bu formda yazılmamış olduğu düşünülebilir. Ancak doğru bir değerlendirme bakışıyla incelendiğinde kursiyerler için doğru bir geri dönüt verecek şekilde olası tüm hataların yer aldığı görülecektir.

Sınav öncesi mutlaka sınav değerlendirme formlarını dikkatlice inceleyiniz. Güzergâhı da aklınızdan geçirerek kursiyerin değerlendirilmesi bakımından kilit noktaları belirleyiniz.

Direksiyon sınavlarında kursiyerlerin hatalar üzerinden değerlendirilmesi doğru ve tartışmasız bir süreci etkin bir biçimde ortaya koyduğundan daha çok uygulanmaktadır. Bazı ülkelerde beceri bazlı sınav değerlendirme uygulamaları da mevcuttur. Ancak bu uygulamalarda bile hatalar üzerine odaklanılarak kursiyer başarısız ilan edilir.

Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu trafikte öncelikle ölçülmesi gereken davranış ve genel yeterlilik kriterlerine göre yeniden dizayn edilmiştir. Hata bazlı unsurların doğrudan ifade edildiği formda, doğrudan hatalar üzerine odaklanılarak daha objektif ve eşit bir sınav uygulanabilmesinin önü açılmıştır.

(EK-3) veya (EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu bir bütün olarak değerlendirilmelidir. Formlar yeterlilik ve beceri kriterleri baz alınarak düzenlenmiştir. Mavi renkte gösterilen sorulardan beş sorunun hatalı cevaplanması veya cevaplanamaması hâlinde kursiyer başarısız sayılır. Cevaplayamadığı soru sayısı beşin altında ise sınava devam edilir. Sarı renkle gösterilen maddelerden ikisini veya aynı maddeyi iki defa hatalı yapması durumunda yine kursiyer başarısız sayılır. Tek hatada sınav devam ettirilir. Kırmızı renkle gösterilen maddelerden bir tanesini yapmak kursiyerin başarısız olduğu anlamına gelmekte olup sınavın sonlandırılmasını gerektirir.

Temel olarak uygulama “tek kırmızı, iki sarı veya beş mavi sınavı bitirir” cümlesi ile özetlenebilir.

7. Akan Trafikte İdeal Olarak Gözlemlenmesi Gereken Bazı Temel Unsurlar

Direksiyon sınavı esnasında kursiyerlerden her türlü trafik unsuru ve yol şartlarında yetkin bir biçimde araç kullanmaları beklenir. İdeal olarak hangi yol ve trafik şartlarında, kursiyerin sınava alınması gerekir? sorusunun cevabını sınav güzergâhları vermektedir.

Bir sınav güzergâhının; sınav esnasında kursiyerin sürücü belgesini (ehliyetini) aldıktan sonra gerçek hayatta bağımsız olarak araç sürerken karşılaşılabileceği her türlü trafik ve yol şartlarını barındırması gerekir. Bu durumun tam olarak karşılanabilmesi için birçok yol ve trafik durumları ile trafik unsurları için genellemeler yapılmıştır.

Trafikte hangi durum ve yol şartları ile karşılaşırız? Bunlardan hangileri ideal bir direksiyon sınavı için uygulanmalıdır?

Şüphesiz ki sınav yürütme komisyonunun bu alanda il ve ilçeler bazında çalışarak ideal bir sınav ortamının hazırlanması, daha doğrusu güzergâhın belirlenmesi için çalışmalar yapması gerekmektedir.

Belirlenen güzergâhlar için sınav değerlendirme komisyonlarınca öncelikle dikkat edilmesi gereken bazı temel trafik ve yol unsurları aşağıda özetlenmiştir. Bu unsurlar aynı zamanda ideal bir güzergâhta bulunması gereken unsurları da ihtiva etmektedir.

7.1. Özellikle Dikkat Edilecek Trafik ve Yol Unsurları

1. Düz sürüş hızlanma, yavaşlama, durma
2. Şeritler ve yoldaki işaretler
3. Virajlar
4. Dönüşler ve farklı daralan, genişleyen yolların giriş ve çıkışları
5. Dörtüyl ve kesişen yollar (ışıklı-ışiksız)
6. Dönel kavşaklar ve yol ayrımları
7. Eğimli yollar, inişler ve tırmanışlı yollar (virajlı-virajsız)
8. Demir yolu, yaya geçidi, okul veya hastane gibi kilit bölge geçişleri
9. Duraklar (otobüs, dolmuş), park eden araçlar, bisiklet, yaya ve motosikletler
10. Sollama ve araç geçişleri
11. Kırsal yollar, gidiş gelişli (çift yönlü) yollar
12. Çok şeritli oto yollar, otobanlar, bu yollarda giriş, çıkış ve seyir
13. Karayollarındaki olumsuzluklar, taşlı veya kumlu yollar, tümsekli-çukurlu, ıslak zeminli, yüzey zeminini bozuk yollar

Tanımlanan bu trafik ve yol şartlarında sınav değerlendirme komisyonlarının ziyadesiyle dikkatli olarak kursiyerin yeterliliğinin gözlemlenmesi gerekmektedir. Kursiyerin muhtemel bir sınavda karşılaşabileceği bu trafik ve yol unsurları yoğun ve az yoğun araç kalabalığında veya farklı iklim koşullarında daha güçlü şartlar olarak algılanabilir. Ancak unutulmamalıdır ki kursiyerlerin her türlü iklim ve trafik yoğunluğunda araç sürüşü için yetiştirilmesi ve test edilmesi gerekmektedir.

8. Sınav Değerlendirme Formları

05 Aralık 2015 tarihli ve 29553 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerî Kursu Yönetmeliğî’nde yapılan değişiklikle yeni Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formları yürürlüğe girmiştir.

Sınavlar, Yönetmeliğın 32, 33, 34, 35 ve 36’ncı madde hükümlerine göre yapılarak, (EK-3) ve (EK-4) “Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu” na göre değerlendirilir. Söz konusu formlar bu kılavuz ekinde yer almaktadır.

Motosiklet grubu (“M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” sınıfı sürücü sertifikaları) araçlarla yapılacak sınavlarda Yönetmelik eki (EK-3) formu kullanılır. Otomobil, kamyon, otobüs gibi araçlarla ise (“B”, “C1”, “C”, “D1”, “D” ve “F”) ve bunların römorklu araçlarının sınavlarında (“BE”, “C1E”, “CE”, “D1E” ve “DE” sınıfı sürücü sertifikaları) Yönetmelik eki (EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu kullanılır.

(EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formunda ikinci bölüm olan ve kursiyerin akan trafikte direksiyon yeterliliğine odaklanılan “SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ” içerisinde iki kısım yer almaktadır.

Sadece bariz hataların ifade edildiği 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8 ve 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24’üncü maddeler sürüş esnasında kursiyerin olası hatalarının gözlemlenmesine dayanmaktadır.

Kursiyerin yeterlilik ve temel araç becerileri üzerine bir değerlendirmeyi amaçlayan yetkinlik temelli değerlendirme bakışına yönelik olarak 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15 ve 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32'nci maddeler sürüş sırasında kursiyerin sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış, yetkinlik ve yeterlilik bakımından gözlemlenmesine dayanmaktadır. Bu maddelerde de hataların ifade edilmesi objektif ve eşit sınav esasları bakımından geliştirilmiştir. Bu maddelerde sarı çift kutulu olan maddeler için ikinci hatayı yapmadıkça kursiyerin sınavı devam ettirilerek forma işlenir, kırmızı tek kutulu maddelerde görülen hatalarda ise kursiyer başarısız olur ve sınav sonlandırılır.

(EK-3) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formunda ikinci bölüm olan Yönetmelik eki (EK-7) Krokide belirlenen alanda (Ek-3) formdaki davranışların değerlendirildiği ve kursiyerin akan trafikte sınava çıkıp çıkamayacağını test edildiği bir bölüm olup bu bölümde kritik davranışların gerçekleştirilmesi istenmektedir. Burada başarılı olunması durumunda akan trafikte sınava devam edilmesi esastır. Üçüncü bölüm ise kursiyerin akan trafikte direksiyon yeterliliğine odaklanılan “SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ” yer almaktadır.

Bu bölüm sadece bariz hataların ifade edildiği ve sürüş esnasında kursiyerin olası hatalarının gözlemlenmesine dayanmaktadır. Kursiyerin yeterlilik ve temel araç becerileri üzerine bir değerlendirmeyi amaçlayan yetkinlik temelli değerlendirme yaklaşımıyla sürüş sırasında kursiyerin sahip olması gereken bilgi, beceri, davranış, yetkinlik ve yeterlilik bakımından gözlemlenmesine dayanmaktadır. Bu bölümde hataların ifade edilmesi objektif ve eşit sınav esasları bakımından geliştirilmiştir. Bu maddelerde sarı çift kutulu olan maddeler için ikinci hatayı yapmadıkça kursiyerin sınavı devam ettirilerek forma işlenir, kırmızı tek kutulu maddelerde görülen hatalarda ise kursiyer başarısız olur ve sınav sonlandırılır.

8.1.(EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formuna Göre Yapılacak Direksiyon Sınavları (“B”, ”B1”, “BE”, “D”, “DE”, “D1”, “D1E”, “C”, “C1” “C1E”, “CE” ve “F” sınıfı sertifikalar)

8.1.1. Sınav başlangıç aşamasında yapılacak işlemler

Akan trafikte uygulanacak sınav öncesi aşağıdaki adımları sırasıyla uygulayınız. Bu işlemler her ne kadar sınavın bir parçası değilmiş gibi görünse de aslında sınavın güvenlik soruları da dâhil ilk aşaması başlatılmış durumdadır. İyi bir uygulama sınavında en önemli faktör uygun iletişimdir. İletişim ve kursiyerle ilgili ilk kanaatinizin oluşacağı sınav başlangıç aşaması en kritik evrelerden birisidir.

Öncelikle direksiyon eğitimi dersi sınav aracı için Yönerge eki Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Aracı Kontrol Formu (EK-4)'ün, sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler tarafından doldurulup doldurulmadığını kontrol ediniz. Aracın sınava hazır olup olmadığını bu formdan takip etmeniz mümkündür. Bu form doldurulmamış ise sınav yürütme komisyonuna durumu bildiriniz. Bu süreç sınav başlamadan önce tamamlanmalıdır.

Araç Bilgisi Sorgulama aşamasında, kursiyer araç dışında karşılanmalı ve doğrudan araca binmesi istenmemelidir. Aşağıdaki kontrolleri ve soruları araç dışında başlatmaya özen gösteriniz.

8.1.2. Kimlik ve evrak kontrolü

Sınav öncesi kursiyerin;

- Sınav giriş belgesi
- Kimlik belgesi (Nüfus Cüzdanı, Pasaport veya daha önceden alınmış Sürücü Belgesi ile asker olan kişilerin nüfus cüzdanları birlikleri tarafından alınmış ise bunların Askeri Kimlik Belgelere)
- K Sınıfı Sürücü Aday Belgesi (aşağıdaki açıklamalar dikkate alınmalıdır.)
- Almak istediği sürücü belgesine göre değerlendirme (EK-4) formunun güncel ve kursiyerin adına ve alacağı sertifika sınıfına uygun düzenlenmiş hali
- Direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesi
- Varsa sınav yürütme komisyonunca belirlenen ve sizden kontrolü istenen diğer evraklar

kontrol edilmelidir.

Yukarıda bahsedilen evrakları inceleyerek kimlik kontrolünü dikkatlice yapınız. Kimlik kontrolü yapılırken sınav giriş belgesi ve kimlik belgesindeki resmin kursiyerin yüzüne bakarak aynı kişi olup olmadığına dikkat ediniz. Özellikle direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesindeki fotoğrafla kursiyeri karşılaştırınız.

Kursiyerin kimliğini kontrol ederken, kursiyerin yüz tanımasını kesin bir biçimde yapmak için doğrudan kursiyerin yüzüne bakmanız gerekir. Kursiyere ismi ile uygun bir biçimde hitap ederek size bakmasını isteyiniz.

“K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesinde komisyon başkanına ayrılmış bölüm başkan tarafından imzalanır. Ancak imzalamadan önce mutlaka belgeyi kontrol ediniz. Kontrol aşamasında kursiyerin kimlik bilgileri, belgenin geçerli olduğuna dair bilgileri ve kursiyerin önceki sınav giriş bilgileri kontrol edilmelidir. “K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesinde, kursiyerin ve eğitimi veren direksiyon eğitimi dersi usta öğreticisinin kimlik bilgileri bulunur. Direksiyon sınavında kursiyere eğitim veren usta öğreticinin dışında başka bir usta öğretici de görev alabilir. Herhangi bir yanlışlık olması halinde (“K” belgesinin başlama ve bitiş tarihlerinin doğru olup olmadığını, 6 aylık süre için hazırlanıp hazırlanmadığını, belgenin başlama tarihinin kursiyerin akan trafikte eğitime başladığı tarih, bitiş tarihinin ise altı ay sonraki tarih olması gerektiğine dikkat ediniz. Kursiyer ilk dört hakkını bitirdikten veya belgenin geçerlilik tarihi sona erdikten sonra bu belge yeniden düzenlenir.) “Tutanak” tutarak kursiyerin bir sonraki sınavına alınması için işlem yapınız. Kimlik ve evrak kontrolü aşamasında olası herhangi bir zaman aşımı ve randevu süresinin aşılması riskine karşı bu işlemlerin zamanında yapılması sınav değerlendirme komisyonlarının sorumluluğundadır.

Ayrıca (EK-4) değerlendirme formunun 05.12.2015 tarih ve 29553 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ve bir örneği ekte bulunan güncel form olup olmadığını kontrol ediniz.

Son olarak sınav yürütme komisyonu tarafından sizden istenen diğer kontrolleri ve hazırlıkları yapınız.

8.1.3. Uygun araçla sınav yapılması

Direksiyon sınavı yapılacak araçlar için sınav sürecini kontrol edecek ve denetleyecekler tarafından Yönerge eki (EK-4) formunun doldurulması, aracın kursiyerin alacağı sertifika sınıfına uygun olup olmadığının kontrol edilmesi gerekir. Örneğin “CE” sertifika sınıfı sürücü belgeleri için sınav araçlarında Yönetmelik hükümlerine uygun römork bulunması gerekmektedir.

Bu aşamada kontrol edilecek en önemli hususlardan birisi de yeni Yönetmelikle uygulaması başlatılan otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak sınav uygulamasıdır.

Otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak direksiyon sınavları için kursiyer adına düzenlenen Yönetmelik eki (EK-4) değerlendirme formunda “İstedığı Sürücü Sertifikasının Cinsi” bölümünde otomatik şanzımanlı araç olup olmadığına ilişkin bilgi bulunmalıdır.

Yukarıda bahsedilen konuların kontrolü sonucunda sınav yapılacak aracın uygun olmadığı tespit edilmesi durumunda tutanak hazırlanarak kursiyerin sınavı yapılmayacaktır. Hazırlanan tutanağın bir nüshasının en kısa süre içerisinde sınav yürütme komisyonuna teslim edilmesi gerekir.

8.1.4. Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi kontrolü

Sınav yapılacak aracın kontrolü öncelikle ruhsat üzerinden yapılacaktır. Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi ile araç plakası kontrol edilmelidir. Şüphelenilmesi halinde şasi numarası ile aracın kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

Sınav ve eğitim aracının öncelikle sürücü kursu adına kayıtlı olduğu kontrol edilir.

Sınav ve eğitim aracı kursiyerin istediği sertifika sınıfında gireceği sınav aracı standartlarına uygun ise sınavı başlatmak için aşağıdaki prosedürlere devam edilir.

8.1.5. Otomatik araç kontrolü

Bu aşamada kontrol edilecek en önemli hususlardan birisi de yeni Yönetmelikle uygulamaya konulan otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak sınav uygulamasıdır.

Otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak direksiyon sınavları için (EK-4) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formunda “İstedığı Sürücü Sertifikasının Cinsi” bölümünde otomatik şanzımanlı araç olup olmadığına ilişkin bilgi bulunmalıdır. Ayrıca size verilen resimli direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesindeki kursiyerin alacağı sürücü belgesi sertifika bilgilerinde de otomatik şanzımanlı araçla sınav yapılacağına ilişkin bilgi bulunması gerekmektedir.

Ayrıca aracın otomatik şanzımanlı araç olup olmadığı da sınav öncesi kontrol edilmelidir.

Yukarıda bahsedilen konuların kontrolü sonucunda eksiklik veya yanlış bir durumla karşılaşılması durumunda tutanak hazırlanarak kursiyerin sınavı yapılmayacaktır. Hazırlanan tutanağın bir nüshasının en kısa süre içerisinde sınav yürütme komisyonuna teslim edilmesi esastır.

8.1.6. Sınav şartlarının açıklanması

Sınav öncesi aşağıda belirtilen sınav hususlarını sakın ve rahatlatıcı bir tonda kursiyere aktarınız.

Mümkünse bu konuları kapsayan bir metni önceden hazırlayarak okuyun ancak doğrudan kişiyle göz teması kurarak doğal cümleler kullanarak bu konuları aktarmanız daha olumlu ve profesyonel bir sonuç ortaya koyacaktır.

➤ **Sınavın süresi ve sınavın bitirilmesi:**

Kursiyere sınav süresi ve sınavla ilgili bilgi veriniz

Örnek cümle:

“Sınavınız 35 dakika olup ilk 5 dakikada araç bilgisi sorgulama ile ilgili sorular bölümü uygulanacaktır. 30 dakikalık süre içerisinde ise gerçek trafikte uygulama sınavınız yapılacaktır. Bu süre içerisinde siz fark etmeniz de etmemeniz de bir hata yapmanız veya sürücü sertifikası almaya hazır olmadığınız kanaatine neden olacak bir davranışınızı tespit etmemiz halinde sınavınızı daha önce de bitirebiliriz.”

➤ **Sınav öncesi sorulacak güvenlik ve Araç Bilgisi Sorgulama bölümü hakkında bilgi;**

Kursiyere sorulacak sorular hakkında bilgi veriniz

Örnek cümle:

“Size sınav başlamadan önce aracı yeterince tanıyıp tanımadığınızı araç kullanımı konusunda önemli teknik bilgilere sahip olup olmadığınızı test etmek amacıyla bazı sorular soracağız. Bu soruların 5 tanesini doğru cevaplayamazsanız sınavda başarısız olacaksınız.”

➤ **EK-4) Direksiyon eğitimi dersi sınav değerlendirme formu, değerlendirme kriterleri ve sınavın hangi hallerde sonlandırılacağı**

Kursiyere sınav değerlendirme süreci hakkında kısa bilgi veriniz.

Örnek cümle:

“...bu sorulardan sonra gerçek akan trafikte değerlendirme formunda ifade edilen belirli beceri durumlarına göre hata bazlı bir değerlendirme ile performansınızı değerlendireceğiz. Bazı hatalarda sınavınız hemen bitirilecek bazıları ise devam edecektir. Bu değerlendirmeler hakkında bilgilendirildiniz mi?”

➤ **Güzergâh üzerinde varsa değişiklikler**

Kursiyere güzergâh hakkında varsa değişikliklerden de bahsederek bilgi veriniz.

Örnek cümle:

“daha önce çalışmış olduğunuz güzergâhımızda bir değişiklik yok”

➤ **Sınav süresince sakin ve güven veren bir sürüş**

Kursiyerin rahatlatılması ve sınava başlamadan önce yatıştırılması önemlidir.

Örnek cümle:

“sınav esnasında özellikle kendinizden emin olunuz ve sakin bir sürüş sergileyiniz. Çok başarılı bir sürüş ve sınav gerçekleştireceğinize inanıyorum.

➤ **Sınava hazır olunması gerekliliği**

Örnek cümle:

“Siz sınava hazır olduğunuzda başlayacağız... hazır mısınız?”

➤ **Geri bildirim ve iletişim ile ilgili bilinmesi gereken konular**

Kursiyere iletişimin açık olduğu ve gerektiğinde sormak istediği bir konu hakkında ön bilgi verilmesi uygundur.

Örnek cümle:

“Sormak veya söylemek istediğiniz bir konu olduğunda lütfen çekinmeyiniz.”

Konuşmalarınızda ve özellikle sürüş esnasında nazik bir şekilde, net ve anlaşılır bir ses tonu ile kısa cümleler kullanarak kursiyere soruları komisyon başkanı olarak sorunuz veya komutlarınızı veriniz.

8.1.7. Araç bilgisi sorgulama

Direksiyon eğitimi dersi sınavlarında kursiyerlere araç bilgisi sorgulama soruları sorularak (EK-4) değerlendirme formlarına işlenmesi gerekmektedir.

Sakince (EK-4) formunda (I) ARAÇ BİLGİSİ SORGULAMA BÖLÜMÜ’nde yer alan soruları sorunuz.

Kursiyere özellikle göstermeden komisyon üyesi ile birlikte kendi formlarınıza soruların yanıtına göre gerekli işaretlemeyi yapınız. Kursiyerin birinci bölümdeki sorulardan beş veya daha fazla yanlış cevap vermesi veya hiç cevap vermemesi durumu kursiyerin başarısız olmasını gerektirir.

Kursiyerin 5 veya daha fazla yanlış cevap vermesi hâlinde bu bölümün önemini hatırlatarak sınavı bitiriniz. Konuşmanızda sınavın amacı ve eğitimin önemine değinebilirsiniz.

Örnek soru cümleleri:

“Lütfen fren pedallarını gösterir misiniz?”

“Aracınızın aküsünü gösteriniz?”

“Dış dikiz aynaların ayarını nasıl yaptığınızı gösterebilir misiniz?”

“Sinyal ikaz ışıklandırmalarını çalıştırınız.”

“Gaz ve debriyaj pedallarını gösteriniz.”

“Yakıt göstergesindeki yakıt durumunu bildirirmisiniz?”

Araç bilgisi sorgulama soruları sorulurken dışarıda sorulması gereken sorular tamamlandıktan sonra aracın içinde sorulacak sorulara geçiniz.

Bu bölümdeki soru ve komutların mutlaka önceden çalışılması gerekmektedir. Kursiyere ileri araç tekniği veya motor bilgileri sorulmamalıdır. Formda bulunmayan; örneğin “yağ basıncının kontrolü, yağ değişim zamanı, fren balataları gibi çok teknik ve yanlış anlamalara neden olacak sorulardan kesinlikle kaçınılmalıdır. Doğrudan (EK-4) değerlendirme formunda belirtilen hususların gösterilmesi yeterlidir.

9. (EK-4) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavları

9.1.Kursiyerin Sınava Hazır Olduğunun Gözlemlenmesi

Bir kursiyerin yetiştirilmesi açısından minimum eğitim şartları ilgili mevzuatta ve öğretim programlarında tanımlanmıştır. Ancak her insanın yetiştirme şartları değişkenlik gösterebilir. Bilgi, beceri, algı, yeterlilik, yetkinlik ve davranış bakımından bir sürücüde olması gereken tüm donanımlar eğitim esnasında tam olarak alınamamış olabilir. Öte yandan direksiyon sınavına duygusal ve zihinsel olarak hazır olunması gerekmektedir.

Direksiyon sınavları özellikle bir kursiyerin sürücü belgesi almaya hazır olduğunun tespit edilmesi üzerine yapılandırılır. Bu bağlamda sınav uygulayıcıları yani direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonları, kursiyerlerin öncelikle direksiyon sınavına ve trafik şartlarına hazır olduğu kabul edilerek sınavı başlatırlar.

Kuşkusuz kursiyerlerin aşırı heyecanlı olmaları başarısız olmaları için bir nedendir. Ancak sınav öncesi makul ve kabul edilebilir bir seviyede heyecanın olması beklenir.

Kursiyerlerin sınava hazırlanmasının ötesinde bu makul ama riskli olabilecek heyecanın bir parça yatıştırılması son derece önemlidir. Bununla birlikte kursiyerin eğitimleri hakkında ön bilgi almak çok daha doğru bir sınav değerlendirme yapılmasını sağlayacaktır. Aracın hemen aceleci bir şekilde hareket ettirilmesi istenmemelidir. Sakin bir dil ve tavırla aşağıdaki adımları uygulayınız.

- Kursiyer, araç dışında karşılandıktan sonra yukarıda bahsedilen kimlik kontrolü ve Araç Bilgisi Sorgulaması esnasında daha önce bu araçla eğitim yapıp yapmadığını sorunuz.
- Güzergâhı bilip bilmediğini, daha önce bu güzergâhta eğitim alıp almadığını sorunuz. Güzergâhı bilmemesinin bu aşamada önemi yoktur. Kursiyerin eğitim almış olmasının önemine vurgu yaparak iyi dileklerinizi dile getiriniz.
- Hazır olduğunu hissetmesi halinde araca binmesini söyleyiniz.
- Siz de kursiyerle aynı anda güvenlik tedbirleri alarak araca bininiz. Gereksiz sorulardan kaçınınız. Güler yüzlü olmakla birlikte, kursiyere sürekli bakmayınız, yanlış anlaşılmaya meydan verecek tavırlardan kaçınınız. Özellikle siyasi ve ideolojik sorulardan sakınınız. Sınav değerlendirme komisyon üyelerinin kendilerinin fark etmediği benzer durumlar için birbirlerini uymaları insani bir yaklaşımdır.
- Başarısız olan kursiyere neden başarısız olduğunu özetle açıklayınız. Sınava, daha doğrusu trafikte seyir yapacak kadar sürücü olmaya hazır bulunmak son derece önemlidir.

9.2. Akan Trafikte Direksiyon Sınavı Değerlendirmesi

Kursiyerlerin akan trafikte değerlendirilmesi direksiyon sınavının en önemli aşamasıdır. Bu aşama, kursiyerlerin sürücü sertifikası alabilmek için yeterli olup olmadıklarının gözlemlendiği, 30 dakikalık sürüş ve trafikteki seyir süresince belli bazı temel manevraların istendiği ve bazı görevler verilerek kursiyerin trafik ve yol durumlarına verdiği tepkilerin değerlendirildiği bir süreçtir.

9.3.(EK-4) Değerlendirme Formunun Doldurulması

Genel prensiplerle uyumlu olarak, (EK-4) değerlendirme formunda SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ içerisinde iki ayrı değerlendirme kriteri türü dikkat çekmektedir. Bu bölümler;

- Doğrudan hatalara göre yapılan değerlendirme kriterleri,
- Detaylandırılmış hatalara göre değerlendirme beceri kriterleri

olarak iki ayrı şekilde ele alınmalıdır.

Bu davranışlar ideal sınav şartlarında karşılaşılan durumların en doğru bir biçimde değerlendirilebilmesi için dizayn edilmiştir. (EK-4) değerlendirme formu incelendiğinde bu davranışların betimlenmiş hatalarla detaylandırıldığı görülmektedir. Yukarıda ele alınan “Özellikle Dikkat Edilecek Trafik ve Yol Unsurları”nın değerlendirilmesine yönelik hatalar ve davranışlar (EK-4) formda ilgili yerlerde bulunmaktadır.

Bu formun dikkatlice incelenmesi ve hangi davranış ve trafik unsuru için beklenen olumlu beceri ve davranışlar ile olası hataların tespit edilmesi gerekmektedir. Tespit edilen hataların hangi alanla ilgili olduğunun net bir şekilde yorumlanması gerekmektedir.

(EK-4) değerlendirme formunda yer alan her bir durum için sınavı bitirecek büyük hatalar (ağır kusurlar) karşısında kırmızı kutucuklar, sınavı bitirmeyecek küçük hatalar (hafif kusurlar) karşısında sarı kutucuklar bulunmaktadır.

Güzergâh içerisinde sürüş esnasında kursiyerlerin beceri ve trafik algısına göre yeterliliğini her bir durum için dikkatlice değerlendiriniz. Gözlemlediğiniz hatayı (EK-4) değerlendirme formuna işaretleyiniz.

Aynı veya farklı hataya ait iki hafif kusur (sarı), ya da bir ağır kusur (kırmızı) tespit edilmesi halinde sınavı bitiriniz.

Sınav değerlendirme komisyonu üyesi ile koordineli çalışmaya özen gösteriniz. Sınav öncesi bu bölümdeki unsurlar ile yolun ve trafiğin içerisinde karşılaşılabileceğiniz durumlar için önceden komisyon üyesi ile birlikte çalışma yapınız.

Sınav değerlendirme komisyonları tarafından sınav güzergâhları mutlaka çok iyi bilinmelidir. Sınav öncesi güzergâh üzerinde keşif gezisi yapılarak kilit noktaların ve sürüş esnasında olabilecek olası hataların önceden tespit edilmesi faydalı olacaktır.

Ayrıca direksiyon sınav yürütme komisyonlarınca sabah toplantılarında güzergâh üzerindeki olası trafik hatalarına dikkat çekilecektir. Bu konuda sorularınızı lütfen çekinmeden sınav yürütme komisyonlarına kısaca sorunuz. Ancak unutulmamalıdır ki direksiyon sınavı esnasında olası trafik ve sürüş hatalarının tespit edilmesi sizin sorumluluğunuzdadır.

Sürüş esnasında kursiyerin “sürüş becerisi ve trafik algısına yönelik davranışlar” değerlendirilirken aşağıdaki hususların açıklanması yerinde olacaktır.

9.4. Doğrudan Hatalara Göre Yapılan Değerlendirme Kriterleri

(EK-4)'teki madde numaraları aşağıda gösterilmektedir.

1.	Emniyet kemerini takmıyor.	KIRMIZI	
2.	Araca bindiğinde ayna ayarlarını kontrol etmiyor.	SARI	SARI
3.	Araca bindiğinde koltuk ayarlarını kontrol etmiyor.	SARI	SARI
4.	Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisinde.	KIRMIZI	
5.	Trafik polisi ile diğer yol ikaz ve değişiklikleri veya yönlendirmeleri fark etmiyor.	KIRMIZI	
6.	Araç kullanımı esnasında aşırı heyecanlı ve telaşlı bulundu.	KIRMIZI	
7.	Geri geri giderken şeridini koruyarak köşeden sağa ya da sola dönemiyor.	SARI	SARI
8.	Kendisini geçmek isteyen araçlarla ilgili geçilme kurallarına uymuyor.	KIRMIZI	
16.	Trafik ışık ve işaretlerine dikkat etmiyor, işaretlere uymuyor.	KIRMIZI	
17.	Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlayamıyor.	KIRMIZI	
18.	Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlayamıyor.	KIRMIZI	
19.	Yaya ve okul geçitlerinde yayalara ve bisikletlilere yol vermiyor.	KIRMIZI	
20.	Hemzemin geçitlerinde geçiş kurallarına uymuyor.	KIRMIZI	
21.	Geçiş üstünlüğü hakkına sahip olan araçlara geçiş izni vermiyor.	SARI	SARI
22.	Ani fren yapma kurallarına uymuyor (30 km hızla giderken).	SARI	SARI
23.	Araç seyir halindeyken iç ve dış aynalardan trafiğin akışını kontrol etmiyor.	SARI	SARI
24.	Yol giriş-çıkış kurallarına uymuyor, kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.	SARI	SARI

Bu bölümler genel bir beceri değerlendirmesi yerine net olarak görülen hatalar üzerinde bir değerlendirme yapılacak şekilde düzenlenmiştir.

Bu bölümlere ilişkin açıklamalar aşağıdadır.

9.4.1. Emniyet kemerini takmıyor.

Bu bölümde kursiyerin emniyet kemerini takması kontrol edilmelidir. Kursiyerlerin aracı hareket ettirmeden önce emniyet kemerini takması gerekir. Ancak ideal olan araç çalıştırmadan önce emniyet kemerinin takılmasıdır. Emniyet kemerini takarken öncelikle kursiyerin kemeri takmasını gözlemleyiniz. Ayrıca arkadaki komisyon üyesi ile araçtaki usta öğreticinin de emniyet kemeri takma zorunluluğunun olduğunu unutmayınız.

9.4.2. Araca bindiğinde ayna ayarlarını kontrol etmiyor.

Ayna kontrolü trafik güvenliği için çok önemlidir. Sürücülerin maksimum görüş alanına sahip olması trafik ve araç kontrolünün sağlanması açısından ayrıca gereklidir. Hem iç hem de iki dış aynanın kontrol edilmesi gereklidir.

Bu bölümde ayna kontrolü yapılmadığı zaman sarı bölüm işaretlenmelidir. İşaretleme yapıldıktan sonra sürüş ve trafik güvenliği bakımından kursiyere ayna kontrolü yapması söylenebilir.

Burada en önemli nokta kursiyerin oturduğu pozisyonda rahat bir görüş sağladığından emin olunmasıdır. Ayna düzeltilmesine rağmen rahat bir görüş yapılamadığının anlaşılması halinde kursiyerle gerekli iletişime geçilerek aynayı ayarlama becerisi üzerine konuşulabilir. Aynayı ayarlayamayan kursiyer başarısız sayılır. Akan trafiğin kontrol edilmesinde aynaların büyük önemi olduğu için komisyon başkanının kendisi için konulan yedek aynaları da ayarlaması gerekmektedir.

9.4.3. Araca bindiğinde koltuk ayarlarını kontrol etmiyor.

Rahat ve araca hâkim bir sürüş için öncelikli şartlardan birisi de koltukların ayarlanmasıdır. Ayakların pedallara ve kolların direksiyon ve diğer kumanda kollarına göre ayarlanması gerekir. Kursiyerin en rahat ettiği ve alışık olduğu şekilde bir koltuk ayarı yapması beklenir.

Sınav değerlendirme komisyonu üyelerinin veya usta öğreticinin yardımı olmadan ayar yapılması esastır. Ancak kursiyerin tarif etmesi (yukarı aşağı ileri geri gibi) şartıyla dışarıdan yardım alınabilir.

Koltuk ayarı yapmayan veya rahat ve güvenli bir sürüşü engelleyecek şekilde ayar yapan (örneğin görüşü etkileyecek şekilde aşırı yatıran veya dikleştiren) kursiyerler için işaretleme yapılır.

9.4.4. Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisinde.

Kursiyerlerin alkol veya uyuşturucu etkisinde olmaları halinde kursiyerin sınavı hemen sonlandırılır. Alkol veya uyuşturucu alan kursiyerlerde şüphe uyandıracak hal ve hareketler gözlemlenir. Bu durumda kursiyer trafiğe çıkartılmadan tespit daha önemli olduğundan bu ve benzer durumdaki şüphelenilen kursiyerin akan trafiğe çıkmasına izin verilmemelidir.

Alkol veya bağımlılık yapan maddelerin kokusunun veya etkisinin direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu tarafından hissedilmesi (aşırı dengesiz konuşma ve/veya davranış ve hareket bozuklukları gibi davranışların gözlemlenmesi ... vb) halinde bu durumun tespit edilmesi için güvenlik görevlilerinden yardım istenmelidir. Bu durumun kesinleşmesi halinde tutanak tutularak kursiyerin sınavı sonlandırılır.

9.4.5. Trafik polisi ile diğer yol ikaz ve değişiklikleri veya yönlendirmeleri fark etmiyor.

Sürüş esnasında kursiyerlerin, trafik işaretleri ile yollardaki trafik ikazından sorumlu kişiler ile en önemlisi trafik polislerinin farkında olmaları, trafik düzenlemeleri için yapılan olağanüstü müdahalelere uymaları gerekir. Bu gibi durumlarda, trafik polisinin yönlendirme ve işaretlerini bilmeli ve anlamalıdır.

Güzergâh içerisindeki trafik ikaz işaretleri ile trafik polisinin uyarılarını dikkate almayan veya uymayan kursiyerler sınavda başarısız olurlar. Uyarı veya yönlendirmelere uymamak, yanlış yorumlamak veya yanlış yöne dönmek gibi bir durumda kursiyere sorun anlatılarak sınav sonlandırılmalıdır.

9.4.6. Araç kullanma esnasında aşırı heyecanlı ve telaşlı bulundu.

Heyecandan veya başka bir sebepten kursiyerin elleri veya ayakları bu aşamada titreyebilir. Hatta normal bir insana göre çok telaşlı veya sınırlı olabilir. Aracın hareket ettirilmesini veya genel sürüşü etkilemiyorsa bu durum, bir sorun olarak değerlendirilmemelidir.

Araç hareket etmeden önce kursiyerde aşırı heyecan ve telaş gözlenmesi halinde, birkaç saniye kursiyerin beklemesini ve derin nefes almasını isteyebilirsiniz. Ancak aşırı heyecan ve telaşın geçmemesi, aracı güvenli bir şekilde süremeyeceğinin anlaşılması halinde sınav bitirilir.

Eğer araç hareket halinde iken, trafikte risk oluşturacak, araç hâkimiyetini azaltacak bir etki varsa veya kursiyer panik içinde hareket ediyorsa, aracın uygun bir yerde durdurulmasını isteyiniz.

9.4.7. Geri geri giderken şeridini koruyarak köşeden sağa ya da sola dönüyor.

Kursiyerin geri geri giderken köşeden sağa veya sola dönüş yapma becerisini değerlendirmek için güzergâhta önceden belirlenmiş bir bölgede aracı geriye doğru yaklaşık 90 derecelik bir açı ile bir manevra yapması istenmelidir. Bu manevrada bir sokak, garaj veya park alanına giriş şeklinde uygulanabilir. Bu becerinin gözlemlenmesinde geri giriş becerisi yanında kursiyerin geri girilen yerden çıkarken ortaya koyacağı performansı da gözlemlenecektir. Bu becerinin yapıldığı yerde şerit veya park çizgilerinin bulunması özellikle tavsiye edilmektedir. Bu alan, konilerle güvenli bir şekilde koruma altına alınabilir.

Bu beceri esnasında düzgün bir dönüş yapılamaması, şerit çizgilerinin ihlal edilmesi veya geniş bir dönüş yapılması gibi benzer hatalarda ilgili kutu işaretlenmelidir. Aracın aşırı bir şekilde sağa sola kaydırılması, yolun diğer unsurlarına (kaldırım, koni, direk, araç gibi) çarpılması, yaya veya başka bir araç geçerken durulmaması ve tehlikeli bir biçimde geri sürüş veya dönüş yapıldığının tespit edilmesi hâlinde Yönetmelik eki (EK-4) formundaki 30 uncu maddeye göre değerlendirme yapılması gerekmektedir.

9.4.8. Kendisini geçmek isteyen araçlarla ilgili geçilme kurallarına uymuyor.

Akan trafik içerisinde araçların farklı hızlarla seyretmesi ve birbirlerini geçmesi gayet normaldir. Kurallara göre sollama veya geçiş üstünlüğü olan araçlara güvenli bir biçimde yol verilmesi en az sollama yapmak kadar önemli bir sürücülük becerisidir.

Kursiyerlerin geçmek isteyen araçları fark edememeleri, yanlış şekilde yol vermeleri (örneğin, aracı sarsmaları veya şerit izlerken aracı savurmaları gibi), tereddütlü bir sürüşle gereksiz yere hızlanmaları veya aşırı yavaşlamaları, geçmekte olan araca göre hızlarını ayarlayamamaları gibi birçok hatalı davranışlar gözlenmektedir. Bu durum kursiyerin sürücü olmaya hazır olmadığına bir göstergesidir. Sınav esnasında yukarıda bahsedilen yetersizlikler veya benzer hataların gözlemlenmesi halinde sınav sonlandırılmaktadır.

9.4.9. Trafik ışık ve işaretlerine dikkat etmiyor, işaretlere uymuyor.

Kursiyerin sınavda sürüş esnasında geniş bir görüş açısına sahip ve yola hâkim bir şekilde araç kullanması gerekmektedir. Sürüş esnasında en önemli trafik unsurlarından olan trafik işaretleri ile özellikle ışıkların fark edilmediği; kırmızı olmasına rağmen ışık ihlallerinin yapıldığı birçok olay vuku bulmaktadır.

Bu durum kursiyerin yola hâkim olmadığı işaretleri göremediği veya önemli ölçüde dikkat eksikliği olduğunun bir göstergesi olabilir. Sürücülerin trafik işaretlerini görmeme hakkı veya bu işaretlere uymama hakkı asla olamaz ve böyle hatalar asla affedilemez.

9.4.10. Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlamıyor.

Kursiyerin araç sürüşü esnasında kendisini geçmek isteyen araçlara ilişkin bilgiler “Kendisini geçmek isteyen araçlarla ilgili geçilme kurallarına uymuyor.” maddesindeki bölümde açıklanmıştır. Burada ise kendisini geçmek isteyen araçlar dışında, örneğin karşıdan gelen araçlara geçiş kolaylığı sağlayacak şekilde araç kullanma davranışları kastedilmektedir. Bu davranışın ölçüleceği bir diğer durum ise örnek olarak yoğun trafiğin olduğu anlarda yol isteyen veya yola girmek üzere hareket eden araçlara yol verilmesi kursiyerler için olumlu bir davranıştır.

Daralan yollarda karşıdan gelen veya yokuş yukarı çıkan ve dezavantajlı durumda olan araçlara yol verilmesi bir trafik kuralıdır. Olumsuz bir şekilde yol hakkının kullanılmasını engelleyen, diğer araçları tehlikeye düşüren davranışların gözlemlenmesi halinde kursiyere durum açıklanarak sınav bitirilmelidir.

9.4.11. Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlayamıyor.

Ülkemizde takip mesafesinin korunması konusunda karşılaşılan bir davranış sorunu söz konusudur. Tüm sürücüler için hayati öneme sahip olan seyir halinde araçların takip mesafesinin uygun olarak ayarlanması gerekmektedir.

Gerek sürüş esnasında gerekse duran bir araca yaklaşma halinde kursiyerlerin uygun bir mesafeyi korumaları güvenli sürüşün en önemli şartıdır. Sürüş esnasında aracın hızının yarısı takip mesafesidir. Örneğin 50 km/sa hızla giden bir aracın takip mesafesi 25 metredir.

9.4.12. Yaya ve okul geçitlerinde yayalara ve bisikletlilere yol vermiyor.

Yaya veya okul geçitlerinde yaya ve bisikletlilere yol verilmesi bu geçitlere yaklaşırken hız düşürülmesi, özellikle çocukların bulunduğu durumlarda dikkatli ve güvenli sürüş ortaya koyulması gerekmektedir. Yaya geçitlerinde geçmeyi bekleyen yayalara durarak yol verilmesi kursiyerlerden beklenen bir davranıştır. Ancak bu süreçte, durma ve yol verme davranışının ani hareketle yapılmaması, trafiği tehlikeye düşürecek şekilde sürüş yapılmaması gerekmektedir.

Ülkemizde bisiklet yolları artmaya başlamıştır. Kursiyerlerin sürüşleri esnasında bu yollardaki davranışları gözlenirken diğer yol kullanıcıları ile olan iletişimi değerlendirilmeli, yol hakkı olanlara yolun verilmesi test edilmelidir.

9.4.13. Hemzemin geçitlerinde geçiş kurallarına uymuyor.

Şehirlerimizde tramvay ve banliyö gibi ulaşım araçlarının hemzemin geçişleri ile oto yollardaki hemzemin geçişler oldukça tehlikelidir. Sınav güzergâhlarının özellikle hemzemin geçitlerin olduğu yerlerden geçirilmesi özellikle tavsiye edilmektedir.

Kursiyerlerin bu geçişlerde kurallara tam olarak uymaları, yavaşlamaları, yol kontrolü, işaret ve ikazları fark ederek gerekli davranışları göstermeleri gerekmektedir. Ayrıca aracın doğru pozisyonda durdurulması, geçerken yol kontrollerinin yapılması, işaretçilerle göz temasının kurulması, karşıdan gelen araçlar gözetilerek doğru bir rota ile geçişin yapılması gerekir. Bu davranışları yapamayan kursiyerlerin sınavları sonlandırılır.

9.4.14. Geçiş üstünlüğü hakkına sahip olan araçlara geçiş izni vermiyor.

Trafikte geçiş üstünlüğü olan araçlar tüm kursiyerler tarafından bilinmeli ve karşılaşıldığında gerekli kolaylığın sağlanması ve geçiş üstünlüğünün kendilerine verilmesi gerekir. Kursiyerlerin sınavlarda bu araçlara yol vermeme veya doğru karar veremeyerek trafiği aksatmaları kabul edilemez.

Acil durumlarda ikaz veren ambulans, itfaiye, polis ve diğer geçiş üstünlüğü olan araçlara yol verilme kurallarının bilinmesi her sürücüden beklenir. Ancak bu durumda kendisini ve trafikteki diğer araçları tehlikeye sokmadan, geçiş üstünlüğü olan araçlara yolu açmak veya yol izni vermek için doğru davranış sergilenmeli, kursiyerlerin karar verebilme becerileri de gözlemlenmelidir.

9.4.15. Ani fren yapma kurallarına uymuyor (30 km hızla giderken).

Bu değerlendirme aşamasında sınav güzergâhının belirlenen uygun bir yerinde sağ şeritte (bu yerin araç yoğunluğuna göre 200-300 metre uzunluğunda olması tavsiye edilir.) kursiyerin ani fren yapması istenmelidir. Bu davranışı yapmadan önce kursiyere ani fren uygulaması yapılacağı önceden bildirilmelidir.

Yolun ve trafiğin güvenli olduğundan emin olunduktan sonra bu davranışın yaptırılması gerekir. Öncelikle tarafınızdan aynalar kullanılarak ön ve arka yoldaki trafiği kontrol etmeniz gerekir. Kursiyerden aracı 30 km/sa sabit hızla gitmesini istemelisiniz. Uygun durumda ani fren uygulaması için “**Burada ani fren yap**” komutu veriniz.

Ani fren yaptıktan sonra kursiyerin aracı stop ettirip ettirmediğini, kalkışın güvenli olup olmadığını, aracı yeniden hareket ettirirken sinyal verip vermediğini değerlendirmelisiniz.

9.4.16. Araç seyir halindeyken iç ve dış aynalardan trafiğin akışını kontrol etmiyor.

Genel sürüş esnasında kursiyerlerin sıklıkla aynaları, daha doğrusu aynaları kullanarak arka ve yan yolları kontrol etmeleri beklendir. İç dikiz ve her iki dış yan aynalar sayesinde trafiğin kontrolü iyi bir sürücü olmanın gereğidir. Burada yapılacak bir hata her ne kadar hafif kusur (sarı) gibi algılansa da kursiyer için sürücü olmaya ne kadar hazır olduğunun da bir göstergesidir.

Bu beceri özellikle kilit durumlara göre, örneğin parktan veya duraklanan noktadan yola çıkışlarda, düz yolda, ilk hareketlerde veya dönüşlerde değerlendirilecektir.

Kursiyerlerin yola hâkim olabilmeleri için düz bir sürüş esnasında da ayna kontrolleri yapılmalıdır. Sürüş esnasında kursiyerlerin aynalardan belli aralıklarla ve ihtiyaç olduğunda yolu ve trafiğin kontrol edip etmediği değerlendirilir.

9.4.17. Yol giriş-çıkış kurallarına uymuyor, kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.

Her güzergâhta farklı yollara giriş ve çıkışlar; tali yollardan ana yollara, ana yollardan tali yollara girişler, daralan şehir yollarından genişleyen otoyollara geçiş, sürüş esnasında karşılaşılan durumlardır. Kursiyerlerin bu yollara kontrollü girişleri veya bu yollardan çıkışları çoğunlukla hayati olabilmektedir.

Kursiyerlerin yollara giriş ve çıkışları esnasında kesinlikle yardım şeklinde bir müdahale yapılmamalıdır. Kursiyerlerin yola tam hâkim olmaları başkalarının komutundan ziyade kendilerinin görece ve emin olarak sürüş yaptıklarının test edilmesi için yol giriş çıkışları en uygun yerlerdir. Giriş ve çıkışlarda ayna kontrolü yapılmıyorsa kursiyer başarısız olarak değerlendirilir.

9.5. Detaylandırılmış Hatalara Göre Sınav Değerlendirilmesi

Ayrıca detaylandırılmış hatalara göre değerlendirilmesi gereken özel beceri ve davranış başlıkları aşağıda maddeler hâlinde açıklanmıştır.

9.5.1. Aracı çalıştırma ve harekete geçirme usul ve kuralları

ARACI ÇALIŞTIRMA VE HAREKETE GEÇİRME USÛL VE KURALLARI			
9.	a) Aracı çalıştıramıyor.	SARI	SARI
	b) Araç çalıştığı hâlde marşa uzun süre basıyor.	SARI	SARI
	c) Aracı çalıştırırken vitesi boşa almıyor.	SARI	SARI
	ç) Doğru vitesle kalkış yapamıyor.	SARI	SARI
	d) Hareket ettirirken aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI

Bu bölümdeki hatalar (sarı) hafif kusur olarak kabul edilmiştir. Aynı hatayı iki kez veya farklı iki hatayı yapmaları halinde sınav sonlandırılır. Örneğin buradaki hatalardan bazıları marşa uzun basılması, çalıştırırken vitesi boşa almamak, hareket ettirirken stop ettirmek gibi.

9.5.2. Emniyetli ve rahat kalkış kuralları

EMNİYETLİ VE RAHAT KALKIŞ KURALLARI			
10.	a) Kalkış yaparken ön ve arka trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI	
	b) Kalkış yaparken sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	c) Aracı sarsarak kalkıyor.	SARI	SARI
	ç) Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI
	d) Öndeki ya da arkadaki araçla kalkış mesafesini ayarlayamıyor.	SARI	SARI

Bu bölümde üç küçük hata, iki büyük hata yer almaktadır. Büyük hatalardan birisi sinyal vermemek diğeri de “kalkış yaparken ön ve arka trafiği kontrol etmemektir.

Bu bölümün değerlendirmesi yapılırken kursiyerin trafiği nasıl kontrol ettiğini, ön ve arkaya bakıp bakmadığını özellikle bakış sürelerine dikkat ederek gözlemleyiniz. Bu durumda kursiyerin aynaları kullanması çok önemlidir. Kör noktaların görülmesi için bazen sürücüler arkalarına dönerek bakış ve kontrol yaparlar. Bu olumlu bir davranıştır. Sınav sonunda böyle bir davranış gözlemlemeniz halinde olumlu bir davranış olarak kursiyere bunu söylemek üzere not edebilirsiniz.

9.5.3. Kontrolsüz ve sinyal vermeden çıkış yapma davranışı

KONTROLSÜZ VE SİNYAL VERMEDEN ÇIKIŞ YAPMA DAVRANIŞI			
11.	a) Çıkış yaparken trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI	
	b) Çıkış yaparken sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	c) Trafiği tehlikeye düşürecek şekilde çıkış yapıyor.	KIRMIZI	
	ç) Çıkış yaparken aracı doğru konumlandıramıyor.	SARI	SARI

Bu bölümde sadece aracın doğru konumlandırılmaması hafif kusur kabul edilmiştir. Bölüm değerlendirmesi, aracın ilk kalkışlarında, park ettirildiğinde, rampa kalkışlarında ve durma duraklama yapıldığında veya yola tekrar çıktığında gibi durumlarda yani birden fazla durumda yapılabilir.

Çıkış yapılırken özellikle arkadan ve karşıdan gelen araçlar dikkatlice kontrol edilmelidir. Birçok kursiyerin, sadece önlerine bakarak arkadan gelen araçları –belki de sinyallerine güvenerek- kontrol etmeden çıktıkları gözlemlenmektedir.

Kursiyer, yola kontrolsüz çıkış yapması, sinyal vermemesi, trafiği tehlikeye düşürecek şekilde hızlı çıkış yapması veya doğru şeritte aracını yola çıkartamaması hâlinde başarısız olur.

9.5.4. Tehlike davranışlar, şerit izleme ve değiştirme kuralları

TEHLİKELİ DAVRANIŞLAR, ŞERİT İZLEME VE DEĞİŞTİRME KURALLARI			
12.	a) Şerit değiştirirken çizgilerin anlamına uygun hareket etmiyor (kesik ve süreli).	SARI	SARI
	b) Şerit değiştirirken zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	c) Şerit izleme kurallarına uymuyor (şerit çizgilerinin içinde araç kullanamıyor).	KIRMIZI	
	ç) Araç kullanırken güvenlik şeridini ihlal ediyor.	KIRMIZI	
	d) Şerit değiştirirken ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI	
	e) Trafiki kontrol etmeden şerit değiştiriyor.	KIRMIZI	

Bu bölümde sadece kesik ve sürekli çizgilere uygun hareket etmemek hafif kusur olarak kabul edilmiştir. Kursiyerlerin şerit izleme ve şerit değiştirme kurallarına tam olarak uyamadıkları genel bir gözlemdir.

Şerit değiştirirken diğer araçlarla iletişim ve kontrol çok önemlidir. Ayrıca şerit değiştirmelerde öndeki araçla olan mesafenin ayarlanması ve arkadan gelen aracın hızının doğru tahmin edilmesi hayati bir öneme sahiptir. Sürüş esnasında bu durumdan korkan ve şerit değiştirmeden kaçınan kursiyerleriniz olabilir. Ancak sürücülerin gerektiğinde şerit değiştirmeleri esastır.

9.5.5. Önündeki aracı sollayıp geçme kuralları

ÖNÜNDEKİ ARACI SOLLAYIP GEÇME KURALLARI		
13.	a) Sollama esnasında sinyal vermiyor.	KIRMIZI
	b) Sollama esnasında ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
	c) Sollama yaparken arkadaki ve diğer şeritlerdeki araçları tehlikeye atıyor. Hızlarını dikkate almıyor.	KIRMIZI

Şerit değiştirme becerisinden biraz daha fazla dikkat ve beceri isteyen davranış araçların sollanmasıdır. Şerit değiştirmeden çekinen kursiyerler sollamadan da çekinecektir. Ancak araç sollama temel sürüş becerilerinden birisidir.

Hızın ayarlanması, geçilecek araca yaklaşma, sinyal ve kontrollerin zamanında ve tam olarak yapılması, şerit değiştirme ve sollama için hızlanma ve hızın tekrar ayarlanması, doğru vites geçişleri, yolu ve trafiği okuyarak sollama, anında karar verme, aracı solladıktan sonra hızı ayarlayarak ve kontrolleri yaparak tekrar şeridine girme becerileri tam olarak gözlemlenmelidir. Ayrıca aracı sollarken şerit takibi veya geçilen-sollanan araçlarla araç mesafesinin korunamadığı çok açıktan veya aşırı yanaşarak geçme yapıldığı çok fazla gözlemlenmektedir.

Bir direksiyon sınavında sollama mutlaka yapılması ve gözlemlenmesi gereken becerilerdendir. Bunun için hafif bir kusur tanımlanmamıştır. Sollama esnasında “direksiyon hâkimiyeti, “hız kuralları” ile ilgili davranışlar da ayrıca değerlendirilebilir.

9.5.6. Kavşağa yaklaşımda ve kavşaklarda uygun davranışlar

KAVŞAĞA YAKLAŞMADA VE KAVŞAKLARDA UYGUN DAVRANIŞLAR		
14.	a) Kavşağa yaklaşırken yavaşlamıyor.	KIRMIZI
	b) Kavşakta ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
	c) Kavşakta şerit takibi yapmıyor.	KIRMIZI
	ç) Kavşakta sinyal vermiyor.	KIRMIZI
	d) Kavşak dönüşlerinde omuz bakışı yapmıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor.	SARI SARI
e) Kavşakta karşıdan ve yandan gelen araçları kontrol etmiyor.	SARI SARI	

Bu bölümde sadece kör noktaların kontrolü ve yandan gelen araçların kontrolü hafif kusur olarak kabul edilmiştir. Buradaki amaç kavşağa yaklaşma kurallarına dikkat çekmektir. Kontrollerin yapılması şüphesiz çok önemlidir. Kavşaklar çok farklı şekillerde olabilir, dönele kavşaklar, sinyalize edilmiş kavşaklar, kontrolsüz geçişlere izin verilen üçyol, dörtyol, beşyollar gibi.

Kavşaklarda dönüş yapılacaksa doğru şerit izlenmesi gibi davranışlar da bu bölümde gözlemlenecek durumlardandır.

9.5.7. Eğimli yolda aracı durdurma ve kaldırma becerisi

EĞİMLİ YOLDA ARACI DURDURMA VE KALDIRMA BECERİSİ		
15.	a) Sinyal vererek sağ şeride geçmiyor.	KIRMIZI
	b) Aracı 50 cm den fazla geri kaçırıyor.	SARI SARI
	c) Aracı stop ettiriyor.	SARI SARI
	ç) Ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
d) Sinyal vererek aracı tekrar hareket ettiremiyor.	KIRMIZI	

Eğimli yolda aracı durdurma ve kaldırma becerisi her kursiyerin mutlaka yapmak zorunda oldukları önemli becerilerdendir. Bu bölümde bazı davranışlar hafif kusur olarak kabul edilmiştir. Örneğin 50 cm'den fazla aracı kaçırarak, aracı kaldırırken hafif patinaj yapmak veya bir defa stop ettirmek gibi. Ancak kontrolsüz çıkış yapmak, araçları gözlemlememek veya aynaları (önü ve arkayı) kontrol etmemek, kendisini geçmek isteyen araçlara yol vermemek, araç arkasından çıkış kurallarına uymamak ağır kusurlardandır.

Ayrıca durma noktasına yanaşmak, aracı doğru konumda durdurmak, hızlanmak ve yavaşlama kurallarına uymamak, rampada stop eden aracı emniyetli biçimde çalıştırmak ve harekete hazır hale getirmek gibi diğer maddelerle ilgili birçok beceriler de test edilir.

Otomatik şanzımanlı araçlarda stop ettirme ve aracı geri kaçırma işlemi olmadığından bunlara bakılmaksızın diğer davranışlar değerlendirilir (eğimli yolda kalkış yaparken sinyal verme, aynaları kontrol etme gibi).

9.5.8. Araç kumanda pedallarına (gaz, fren, debriyaj) intibak etme

ARAÇ KUMANDA PEDALLARINA (GAZ, FREN, DEBRİYAJ) İNTİBAK ETME			
25.	a) Vites değiştirirken debriyaj ve gaz pedalına tam ve doğru basmıyor.	SARI	SARI
	b) Vites değiştirirken sıralamaya uymuyor.	SARI	SARI
	c) Vites değiştirirken aracın kontrolünü kaybediyor.	SARI	SARI
	ç) Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI

Bu bölümdeki hatalar (sarı) küçük hatalar (hafif kusur) olarak kabul edilmiştir. Aynı hatayı iki kez veya farklı iki hatayı birer kez yapmaları halinde sınav sonlandırılır. Bu maddedeki hatalar sürüş esnasında herhangi bir anda bile test edilebilir. Örneğin ışıklı kavşaklarda durma ve hareket ettirmede veya yoğun trafikte yavaşlama-durma yapıldığında araç vitesleri ve pedallara intibak doğrudan test edilebilir.

Pedalların sık kullanılması durumunda kursiyerlerin bu senkronize hareketlere yatkın olmaları beklenir. Bu becerileri zayıf kursiyerlerin, genelde birden fazla hafif sayılan kusurları yaptıkları görülür. Bu beceri gözlemlenirken koltuğu göstermelik ayarlama sonucu pedala yeteri kadar ulaşamayan veya senkronize hareketleri yeteri kadar çalışmayan kursiyerler hemen göze çarparlar.

9.5.9. Direksiyon hâkimiyeti

DİREKSİYON HAKİMİYETİ			
26.	a) Direksiyon simidini doğru pozisyonda tutmuyor.	SARI	SARI
	b) Aracı sağa sola savuruyor.	KIRMIZI	
	c) Şerit çizgisini takip edemiyor.	SARI	SARI

Direksiyon hâkimiyeti beceri davranışı test edilirken iki hafif kusur ve bir ağır kusur tanımlanmıştır. Bunun nedeni sürüş esnasında kursiyerlerin araca hâkim ve kontrollü sürüş yapıp yapmadıklarına odaklanması istenmektedir. Çoğu kursiyerin anlık da olsa araçları sağa veya sola aniden savurdıkları gözlemlenmektedir. Sürekli olmayan bu hatanın tespiti oldukça kolaydır ancak dikkat gerektirir.

Kursiyerler acemi bir sürücü olduklarından bu durum birçok sınav değerlendirme komisyon üyesi tarafından normal karşılanır. Oysa çok tehlikelidir ve genel araç hâkimiyetinin zayıflığına işarettir. Özellikle acemilerde ölümcül kazalara neden olabilir. Kursiyerler anlık araç savurmalarını bazen hissedemeyebilirler ya da aracın savrulmasından etkilenerek kontrollü kaybedebilirler. Yanlış bir hamle ile -örneğin ani frene basarak- daha tehlikeli bir duruma girebilirler.

Kursiyerlerin sürüş esnasında şerit çizgisi içinde düzgün bir sürüş yapabilmeleri beklenir. Şerit çizgilerinin ihlal edilmesi, şerit içinde aracın sürekli gezmesi veya şerit çizgilerine çok yakın mesafede araç kullanılması durumu hafif kusur olarak değerlendirilir.

9.5.10. Sağa-sola dönüş kuralları ve işaretleri

SAĞA-SOLA DÖNÜŞ KURALLARI VE İŞARETLERİ			
27.	a) Döneceği yönün uygun şeridine zamanında girmiyor.	KIRMIZI	
	b) Dönüş öncesinde zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	c) Dönüşlerde ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI	
	ç) Dönüşlerinde omuş bakışı yapmıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor.	SARI	SARI

Sağa veya sola dönüşler bir direksiyon sınavı için en temel becerilerdendir. Her türlü yol şartlarında dönüş kurallarına uyulması, örneğin sinyal verilmesi, doğru şeride zamanında girilmesi, aynaların kontrolü çok önemlidir.

Dönüşlerde yol ve araç şartlarına göre değişen açılarda geniş ve dar dönüş yapmaları ayrıca değerlendirilmesi gereken hususlardır. Yolun durumuna göre dönüş yapılan yolun kontrolü ve girilen yolun güvenliğinin sağlanması da ağır kusurlardandır.

9.5.11. Hız kuralları ile ilgili davranışlar

HIZ KURALLARI İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR		
28.	a) Hız limitlerini aşıyor.	KIRMIZI
	b) Yol için belirlenen azami hız sınırını dikkate almıyor.	SARI SARI
	c) Yaya, okul ve bisiklet v.b geçit alanlarında hızını düşürmüyor.	KIRMIZI
	ç) Hız levhalarına uymuyor.	KIRMIZI
	d) Hızlanma ve yavaşlamalarda aracın hızını ayarlayamıyor.	SARI SARI

Hız kurallarına uyulmaması kursiyerler için oldukça sık rastlanan hatalardandır. Süre kaygısından dolayı çok yavaş gidilmesi hata olarak değerlendirilmesi gereken bir durumdur. Yol için belirlenen hız limitlerine dikkat etmeden aracı çok yavaş kullanması trafiğin akışını engelleyeceğinden özellikle değerlendirilmelidir. Ayrıca yol ve hız limitlerine uyulmaması da ağır bir kusur olarak değerlendirilir.

Sınav değerlendirme komisyonları özellikle kursiyerin kilometre saatine bakarak hız limitlerine uyup uymadığını kontrol etmelidir. Ayrıca okul geçitleri, hastane, itfaiye çıkışları, otobüs ve tramvay durakları, bisiklet yolları gibi yerlere yaklaşırken hızların ayarlanmaması hafif kusur olarak kabul edilse de tekrarları başarısızlık sebebidir.

9.5.12. Araçların arasına park etme kuralları

ARAÇLARIN ARASINA PARK ETME KURALLARI		
29.	a) Park etme becerisi zayıf.	SARI SARI
	b) Koniler arasında en fazla iki hamlede park edemiyor.	KIRMIZI
	c) Park yaparken kaldırım veya konilere çarpıyor.	KIRMIZI
	ç) Kaldırıma 50 cm'den fazla uzağa park ediyor.	KIRMIZI

İki araç arasına park etme becerisi Yönetmelik gereği her kursiyerin yapması gereken bir manevradır. Bu manevranın tek hamlede park alanına girip iki hamlede parkı bitirmek gibi standartları Özel Motorlu Taşıt Sürücülerini Kursu Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Yönergesinde net olarak açıklanmıştır.

Direksiyon eğitimi dersi sınavında, direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu üyesi geri geri park etme alanında araçtan inerek bu alanda yapılması gereken davranışların Yönergenin 4 üncü maddesinin birinci fıkrasının (c) bendine uygunluğunu değerlendirir. Park etme işleminde tek hamlede park alanına girerek kaldırıma paralel park işlemini gerçekleştirenler için iki hamle daha yapma işlemini gerçekleştirmeden park işlemi yapılmış kabul edilerek güzergahta sınava devam edilir.

Genel park becerisi zayıf hatası ise hafif kusur olarak bu kısımda belirlenmiştir. Bu seçeneğin işaretlenmesi aşağıdaki durumların birinde veya benzer durumlar için geçerlidir.

- Aşırı yavaş, çok fazla durarak ve tereddütlü bir şekilde park yapılması
- Aracın park alanına girmeden önce aracı konumlandırma hatası

9.5.13. Aracı geri viteste kullanma kuralları

ARACI GERİ VİTESTE KULLANMA KURALLARI			
30.	a) Aracı geri viteste kullanırken aracı sağa veya sola doğru kaydırıyor, aracın hâkimiyetini sağlayamıyor.	KIRMIZI	
	b) Aracı geri viteste kullanırken aynaları kullanarak trafik kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI	
	c) Aracı geri viteste kullanırken belirlenen şerit çizgilerini ihlal ediyor.	SARI	SARI

Aracın geri viteste sürülmesi temel araç hâkimiyeti becerilerinden birisidir. Bu beceri ile kursiyerlerin geri manevraları konusunda yeterlilik kazanıp kazanmadıkları test edilir. Geri sürüşlerde maksimum görüş açısı ve minimum sürüş hatası esastır.

Bu beceride kursiyerin şerit ihlali yapması, aracın tüm aynalarını ve geri görüşü kontrol etmemesi ağır hatadır. Kursiyerlerin tüm aynaları kullanmaları ve/veya geri bakış yapmaları ile düzgün bir sürüş yapmaları beklenir. 25 m geri sürüşte kursiyerin geri manevra becerisine ne kadar hâkim olduklarının gözlemlenmesi gerekmektedir.

Kursiyerlerin genelde sadece bir aynaya bakarak ezbere bir geri sürüş yapmalarının ağır kusur olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca arkadaki araç veya yayaları görmeleri, gerektiğinde durmaları, gerektiğinde ikaz ve sinyal vermeleri, sabırlı bir şekilde beklemeleri ve trafik emniyetini hesap etmeleri beklenir.

9.5.14. Çevreye duyarlı (korna-gürültü) ve enerji tasarrufu sağlayacak şekilde araç kullanma

ÇEVREYE DUYARLI (KORNA-GÜRÜLTÜ) VE ENERJİ TASARRUFU SAĞLAYACAK ŞEKİLDE ARAÇ KULLANMA			
31.	a) Yüksek devirde araç kullanıyor.	SARI	SARI
	b) Gereksiz yere kornayı kullanıyor.	SARI	SARI
	c) Ekonomik araç kullanma kurallarına uymuyor (fren kullanma, vites geçişleri, hızlanma).	SARI	SARI

Çevreye duyarlı ve ekonomik sürüş kurallarına ait dersler kursiyerlere eğitimlerde verilmektedir. Her ne kadar burada belirtilen hatalar hafif kusur olarak kabul edilse de, kursiyerin başka bir hafif kusurla sınavda başarısız olmasına neden olacak kadar önemlidir. Yüksek sesli ve sürekli devirli olarak araç kullanılması, gereksiz korna kullanılması, yanlış vites değişikliği yapılması, gerekli olmadığı halde sık sık gaz veya fren pedalına basılması hafif kusurlardan bazılarıdır.

9.5.15. Durma, duraklama, indirme ve park etme kuralları

DURMA, DURAKLAMA, İNDİRME VE PARK ETME KURALLARI			
32.	a) Sinyal vermeden duruyor.	KIRMIZI	
	b) Kaldırma veya sağ şeritte uygun mesafeye yanaşmadan duruyor.	SARI	SARI
	c) Durma işlemi sonucunda el frenini çekerek aracı sabitlemiyor.	SARI	SARI
	ç) Aracı durdurduktan sonra motoru stop ettirmiyor.	SARI	SARI
	d) Aracı durdurması veya park etmesi yasak bir yerde duruyor.	KIRMIZI	

Direksiyon sınavı esnasında duruşlar, park etme, rampa duruşu sınav sonunda aracı durdurma veya sınav değerlendirme komisyon başkanı tarafından aracın durdurulması istenmesi gibi birçok durumda gözlemlenecek bir beceri değerlendirilmesidir.

Bu değerlendirme sırasında, durma veya park yerini seçerken doğru karar vermesi, sinyal vermesi, aracın stop ettirilmesi sırasında güvenlik tedbirlerinin alınması gibi unsurlar gözlemlenmelidir.

9.6. (EK-4) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavının Bitirilmesi

Sınavların uygulaması konusunda tereddütlerinizin öncelikle sınav yürütme komisyonu ile paylaşılması gerekmektedir. Başarısız kursiyerin başarısızlığı konusunda bir tereddüt göstermeniz kesinlikle yanlış anlaşılacaktır. Unutulmamalıdır ki sınav uygulaması konusunda eski alışkanlıklar ve yanlış uygulamalar sınav sisteminin iyileştirilmesini engelleyen bir durumdur.

Direksiyon sınavı sırasında kursiyerin gözlemlenen hatalarının hemen (EK-4) değerlendirme formuna işaretlenmesi esastır.

Kursiyer tarafından sınavın zamanından önce bitirilmesine ve başarısız olarak kabul edilmesine neden olacak hata (bir ağır kusur) veya hataların (iki hafif kusur, beş soruyu bilmeme veya cevap vermeme) işlenmesinin tespit edilmesi halinde işaretleme yapılarak kursiyerden aracın uygun bir yerde durdurulması istenir. Kibarca kursiyerin başarısız olduğu durum açıklanır. Usta öğreticiden aracın sınav başlangıç yerine götürülmesi istenir.

Başarısız olan kursiyere açıklama yapılırken gereksiz polemik ve söz dalaşından kaçınılmalıdır. Kursiyerlerin sinir bozucu veya tahrik edici cümleler sarf etmesi halinde, eğer ciddi ve saygılı bir biçimde konuşacaksa kendisine cevap verileceği ifade edilmelidir.

(EK-4) değerlendirme formunda hataların gayet açık bir biçimde ifade edildiği mevzuat gereği bu hataların tespit edilmesi halinde sınavın sonlandırılması ve kursiyere sınavda başarısız olduğu açıklanmalıdır.

Kursiyerin başarısız olduğu durum veya hataya ilişkin konuşmanın gereğinden fazla olması polemik ve tartışmayı artıracığından kısa ve net cümlelerle durum kursiyere açıklanmalıdır. Kursiyerin başarısızlığı konusunda direksiyon usta öğreticisinin söze karışması daha fazla olumsuzluğa neden olacağından sınav öncesi usta öğretici ile kursiyer karşısında tartışma yapılmaması gerektiği hatırlatılmalıdır.

Kursiyerin sürüş esnasında gözlemediğiniz olumlu ve doğru davranışları ile güçlü olduğu becerileri üzerinde konuşulması kursiyeri rahatlatacaktır. Öte yandan kendisini zayıf bulduğunuz yönlerini veya hataya neden olan davranışları üzerinde kısa bir konuşma yapılabilir.

Kursiyerlerin trafik içerisinde tecrübeleri usta sürücüler kadar olmadığından birçok yönden zayıf bir trafik ve yol hâkimiyeti sergileyebilirler. Trafik ve yol şartlarının doğru okunması ve kısa süre içerisinde birçok karar verilmesi kursiyerlerin eğitimle gelişmesi gereken davranış ve yeterliliklerindedir.

Trafik içerisinde riskleri ön görebilme, iletişim, sabır, karar verme ve maksimum kontrol gibi unsurlar üzerinde durularak kursiyerin sürücü belgesi için sahip olması gereken özellikler vurgulanmalıdır.

Kısa açıklama sonrası gerek olmadıkça sınav esnasında yapılan sürüş veya sınav uygulaması hakkında konuşulmaz. Yapılan sınav veya uygulama konusunda tartışmaya neden olacak konuşmalara girmeden en doğru iletişim yolları ile bir sonraki kursiyer için hazırlıklar yapmak üzere sınav başlangıç noktasına geliniz.

Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanı, üye ile birlikte (EK-4) değerlendirme formunu yeniden kontrol ederek komisyon üyesinin varsa tespit ettiği hatalar üzerinde konuşmalıdır. Kursiyer için başkan ve üye tarafından ortak doldurulması gereken (EK-4) değerlendirme formu doldurularak imzalanmalıdır. Başarısız olan kursiyerin neden başarısız olduğunun açıklanacağı “**Nedeni**” bölümüne madde ve alt maddesini yazınız.

Başarılı kursiyerler, sınavı süresi içerisinde tamamlamış ve sınav başlangıç noktasına bir sorun olmadan gelmiş kişilerdir. Bu kursiyerlerin başarısız olduğuna sonradan karar verilmesi başarısız bir sınav uygulaması anlamına geldiğinden sınav esnasında lütfen tereddüt yaşamayınız. Kendinizden emin olarak kursiyerlerin davranışlarını tam olarak değerlendiriniz. Sürücü belgesi almaya hazır olmayan ve güvenli bir biçimde araç kullanamayan kursiyerler sürücü belgesi alamazlar.

Başarılı bir sürüş gerçekleştiren, güvenli araç kullanan kursiyerlere teşekkür ederek sınavı, **sınav başlangıç noktasında** bitiriniz.

Unutulmamalıdır ki aracın başlangıç noktasına getirilerek stop ettirilmesine ve araçtan ininceye kadar sınav devam etmektedir. Kursiyer tarafından durma, park etme, stop ve araçtan inme davranışlarında son dakikada bile bir hata gözlemlenmesi kursiyerin sınavdan kalması anlamına gelebilir. Bu durumun kursiyere açıklanarak sınavın bitirilmesi gerekmektedir.

Bütün kursiyerlerin sınavları bittiğinde dosyanızdaki (EK-4) değerlendirme formlarını tekrar kontrol ederek, diğer evrak ve araç-gereçlerle direksiyon sınav yürütme komisyonuna teslim ediniz.

Evrakı teslim ettiğimize dair sınav evrakına ilişkin özet raporun bulunduğu tabloya teslim saatini de yazarak imza atınız.

Evrakın teslimi ve imza esnasında;

- **(EK-4)** direksiyon eğitimi dersi sınav değerlendirme formlarını,
- Kursiyerlere ait sınav giriş formlarını,
- **Yaka kartlarını ve varsa diğer dosya** veya bilgilendirme belgelerini,
- **Komisyon numaralarını** gösterir levhaları,
- Varsa tarafınızca hazırlanan **tutanak** veya raporlara ilişkin belgeleri,
- Direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesini

sınav yürütme komisyonuna teslim etmeyi unutmayınız.

10. (EK-3) Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları “M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” Direksiyon Sınavları

10.1. Sınav Başlangıç Aşamasında Yapılacak İşlemler

Motorlu bisiklet (Mopet) ve motosiklet grubu taşıtlar için direksiyon sınavları üç aşamada yapılacaktır. Bunlar:

1. Araç bilgisi sorgulama aşaması
2. Yönetmelik eki (EK-7) deki krokiye göre düzenlenen alanda yapılan sınav
3. Sürüş becerisi ve trafik algısına yönelik davranışların test edildiği akan trafikte yapılan direksiyon sınavı

İyi bir uygulamalı direksiyon sınavında en önemli faktör uygun iletişimdir. İletişim ve kursiyerle ilgili ilk kanaatinizin oluşacağı sınav başlangıç aşaması, en kritik evrelerdendir.

Bu süreçte en fazla 5 beş dakikalık bir zamana ihtiyaç vardır. Randevu saatine dikkat ediniz ve kursiyeri tam randevu saatinde sınava başlayacak şekilde bu aşamayı yönetiniz.

Sınav öncesi kursiyerin doğrudan araca (motosiklet) binmesini istemeyiniz. Aşağıdaki kontrolleri ve soruları araç başında başlatmaya özen gösteriniz. Araç bilgisi sorgulama aşamasında veya sorularınız bitince kursiyerin araca binmesini isteyiniz.

Soracağınız sorular ve uygulanacak sınav için önceden hazırlık yapılması çok önemlidir. Sorularınızın açık ve anlaşılır olması, en önemlisi vereceğiniz komutların kursiyer tarafından doğru anlaşılması için önceden pratik yapmak uygun olacaktır.

10.2. Kimlik ve Evrak Kontrolü

Sınav öncesi kursiyerin

- Sınav giriş belgesi,
- Kimlik belgesi (Nüfus Cüzdanı, Pasaport veya daha önce alınan Sürücü Belgesi ile asker olan kişilerin nüfus cüzdanları birlikleri tarafından alınmış ise bunların Askeri Kimlik Belgeleri),
- K Sınıfı Aday Sürücü Belgesi (aşağıdaki açıklamalar dikkate alınmalıdır.),
- **Almak istediği sürücü belgesine göre değerlendirme (EK-3) formunun güncel, kursiyerin adına ve alacağı sertifika sınıfına uygun düzenlenmiş hali,**
- Direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesi,
- Varsa sınav yürütme komisyonunca belirlenen ve sizden kontrolü istenen diğer evrak

kontrol edilmelidir.

Yukarıda bahsedilen evrakı inceleyerek kimlik kontrolünü dikkatlice yapınız. Kimlik kontrolü yapılırken sınav giriş belgesi ve kimlik belgesindeki resmin kursiyerin yüzüne bakarak aynı kişi olup olmadığına dikkat ediniz. Özellikle direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesindeki fotoğrafla kursiyeri karşılaştırınız.

Kursiyerin kimliğini kontrol ederken, yüz tanımasını kesin bir biçimde yapmak için kursiyerin doğrudan yüzüne bakmanız gerekir. Kursiyere ismi ile uygun bir biçimde hitap ederek size bakmasını isteyiniz

“K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesinde komisyon başkanına ayrılmış bölüm başkan tarafından imzalanır. Ancak imzalamadan önce mutlaka belgeyi kontrol ediniz. Kontrol aşamasında kursiyerin kimlik bilgileri, belgenin geçerli olduğuna dair bilgileri ve kursiyerin önceki sınav giriş bilgileri kontrol edilmelidir. “K” Sınıfı Sürücü Aday Belgesinde, kursiyerin ve eğitimi veren direksiyon eğitimi dersi usta öğreticisinin kimlik bilgileri bulunur. Direksiyon sınavında kursiyere eğitim veren usta öğreticinin dışında başka bir usta öğretici de görev alabilir. Herhangi bir yanlışlık olması halinde (“K” belgesinin başlama ve bitiş tarihlerinin doğru olup olmadığını, 6 aylık süre için hazırlanıp hazırlanmadığını, belgenin başlama tarihinin kursiyerin akan trafikte eğitime başladığı tarih, bitiş tarihinin ise altı ay sonraki tarih olması gerektiğine dikkat ediniz. Kursiyer ilk dört hakkını bitirdikten veya belgenin geçerlilik tarihi sona erdikten sonra bu belge yeniden düzenlenir.) “Tutanak” tutarak kursiyerin bir sonraki sınav alınması için işlem yapınız.

Kimlik ve evrak kontrolü aşamasında olası herhangi bir zaman aşımı veya randevu süresinin aşılması riskine karşı bu işlemlerin zamanında yapılması sınav değerlendirme komisyonlarının sorumluluğundadır.

Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu (EK-3)’ün 05.12.2015 tarih ve 29553 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücülerî Kursu Yönetmeliğî ekinde yer alan ve bir örneğî bu kılavuzun ekinde bulunan güncel form olup olmadığını kontrol ediniz.

Son olarak sınav yürütme komisyonu tarafından sizden istenen diğer kontrolleri ve hazırlıkları yapınız. Evrakın, bir dosya ile teslim edilmesi kullanılacak kalem ve tutanaklar ile araca ait diğer tüm evrakın her an ulaşılabilir ve güvenli bir yerde olduğundan emin olunuz.

10.3. Uygun Araçla Sınav Yapılması

Karayolları Trafik Yönetmeliğîne göre 5 farklı sınıfta motosiklet ve benzeri araçların sınavları (EK-3)Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formuna göre yapılmaktadır.

Bu sürücü belgesi sınıfları ve araçları aşağıda açıklanmıştır:

“M”: Azami hızı saatte 45 kilometreyi, içten yanmalı motorlu ise silindir hacmi 50 santimetreküpü, elektrik motorlu ise azami sürekli nominal güç çıkışı 4 kilovattı geçmeyen iki tekerlekli motorlu bisiklet,

“A1”: Gücü 11(hariç) kilovattı ve gücünün ağırlığına oranı 0,1’i geçmeyen, iki tekerlekli motosiklet,

“A2”: Gücü 11(dahil)-35(hariç) kilovatt arasında olan ve gücünün ağırlığına oranı 0,2’yi geçmeyen, iki tekerlekli motosiklet,

“A”: Gücü 35(dahil) kilovattı ve gücünün ağırlığına oranı 0,2’yi geçen iki tekerlekli motosiklet,

“B1”: Net motor gücü 15(hariç) kilovattı, net ağırlığı 400(hariç) kilogramı geçmeyen dört tekerlekli motosiklet.

Direksiyon sınavı sürücü belgesi kategorisine göre doğru sürücü belgesi sınıfı araçla sınav yapılmasının kontrolü iki aşmada yapılır.

10.4. Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi Kontrolü

Sınav yapılacak aracın kontrolü öncelikle ruhsat üzerinden yapılacaktır. Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi ile araç plakası kontrol edilmelidir. Şüphelenilmesi halinde şasi numarası ile aracın kontrolünün sağlanması gerekmektedir.

Sınav ve eğitim aracının öncelikle sürücü kursu adına kayıtlı olduğu kontrol edilir.

Sınav ve eğitim aracı sınıfı kontrol edilirken öncelikle aracın motor gücü kontrol edilir. Motor gücü kw (kilovat) cinsinden bilgi bulunmaması halinde Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesindeki bilgilerde düzeltme gerektiğine ve araç değişikliğine ilişkin tutanak tutunuz ve gereğini yapınız.

Motor gücü bilgisi uyması halinde Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesinde gücünün ağırlığına oranı kontrol edilmelidir. Örneğin “A2” ile “A” arasındaki farka dikkat ediniz. Motor gücü 35(haric) kw ve aşağı ise “A2”, 35(dahil) kw’den büyük ise “A” sınıfı eğitim ve sınav aracıdır. Ayrıca Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi içerisinde gücünün ağırlığına oranı verilmekte olup, bilginin netliği kontrol edilmelidir.

Sınav ve eğitim aracı kursiyerin istediği sertifika sınıfında gireceği sınav aracı standartlarına uygun ise sınavı başlatmak için aşağıdaki prosedürlere devam ediniz. Lütfen aşağıdaki Motorlu Araç Trafik Belgesi ve Araç Tescil Belgesi’nde bu bilgilerin bulunduğu yerleri inceleyiniz.

(Y.1) VERİLDİĞİ İL / İLÇE		(Y.4) T.C. KİMLİK NO/ VERGİ NO	
(A) PLAKA	(B) İLK TESCİL TARİHİ	(C.1.1) SOYADI/ TİCARİ UNVANI	
(Y.2) TESCİL SIRA NO	(D) TESCİL TARİHİ	(C.1.2) ADI	
(D.1) MARKASI	(D.2) TİPİ	(C.1.3) ADRESİ	
(D.3) TİCARİ ADI	(D.4) MODEL YILI	(J) ARAÇ SINIFI	
(D.5) CİNSİ	(R) RENĞİ		
(P.5) MOTOR NO		(Z.1) ARAÇ ÜZERİNDE HAK VE MENFAATİ BULUNANLAR	(Z.3.1) NOTER SATIŞ TARİHİ
(E) ŞASE NO			(Z.3.2) NOTER SATIŞ NO
(G.1) NET AĞIRLIĞI	kg.	(F.1) AZAMI YÜKLÜ AĞIRLIĞI	kg.
(G) KATAR AĞIRLIĞI	kg.	(G.2) RÖMORK AZAMI YÜKLÜ AĞIRLIĞI	kg.
(S.1) KOLTUK SAYISI (Sür.Dahil)	(S.2) AYAKTA YOLCU SAYISI		(Z.3.3) NOTERİN ADI
(P.1) SİLİNDİR HACMİ	cm ³	(P.2) MOTOR GÜCÜ	kw
(P.3) YAKIT CİNSİ	(Q) GÜÇ AĞIRLIK ORANI(Motosiklet)		(Z.3.4) NOTER MÜHÜR-İMZA
(Y.3) KULLANIM AMACI	(K) TİP ONAY NO	(Y.5) ONAYLAYAN SİCİL-İMZA	
		Güç ağırlık Oranı (KW/Kg)	BELGE Seri:AS № 020561

10.5. Otomatik Şanzımanlı Araçların Kontrolü

Bu aşamada kontrol edilecek en önemli hususlardan birisi de yeni Yönetmelikle uygulamaya konulan otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak sınav uygulamasıdır.

Otomatik şanzımanlı araçlarla yapılacak direksiyon sınavları için (EK-3) değerlendirme formunda “İstedığı Sürücü Sertifikasının Cinsi” bölümünde otomatik şanzımanlı araç olup olmadığına ilişkin bilgi bulunmalıdır. Ayrıca size verilen resimli direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesindeki kursiyerin alacağı sürücü belgesi sertifika bilgilerinde de otomatik şanzımanlı araçla sınav yapılacağına ilişkin bilgi bulunması gerekmektedir.

Ayrıca aracın otomatik şanzımanlı araç olup olmadığı da sınav öncesi kontrol edilmelidir.

Otomatik şanzımanlı araçların vites sistemleri farklılık gösterebilir. Bu araçlarda genelde kavrama ve vites geçişleri için ayrı bir debriyaj pedalı bulunmaz. Sınav öncesi araç ruhsatları ile birlikte kursiyerin doğru araçla sınava gireceği de kontrol edilmelidir. Kursiyer listenizde otomatik şanzımanlı ve düz vitesli araçlarla yapılacak kursiyerlerin sınavları için farklı araçlar kullanılacağından her bir kursiyer sınavı için bu kontrollerin ayrı ayrı yapılması gerekmektedir.

Yukarıda bahsedilen konuların kontrolü sonucunda eksiklik veya yanlış bir durumla karşılaşılması durumunda tutanak hazırlanarak kursiyerin sınavı yapılmayacaktır. Hazırlanan tutanağın bir nüshasının en kısa süre içerisinde sınav yürütme komisyonuna teslim edilmesi esastır.

10.5.1. İletişim cihazları ve donanımı

Kursiyerin araca binmeden ve sınava başlamadan önce gerekli kıyafet ve donanımları giyinmiş ve hazır olarak sınava başlaması gerekmektedir. Söz konusu kıyafet ve donanımlar aşağıda özetlenmiştir.

- İletişim için telsiz ve kulaklık sistemi
- Kask (gözlüklü veya göz-yüz bölgesi cam korumalı)
- Kursiyer olduğuna dair fosforlu ve dikkat çekici yelek
- Koruma amaçlı dizlik ve dirseklikler

Kursiyerin kıyafet ve donanımlarda eksiklik veya hata olması durumunda tutanak tutulması ve sınavın başlatılmaması gerekir.

Sınav öncesi iletişim cihazı ile deneme konuşması yapılarak iletişim cihazları kontrol edilmelidir. Kursiyere iletilecek komutlar bu iletişim cihazı üzerinden yapılacağından iletişim cihazlarının kullanımı konusunda bilgi alınız. İletişim aracı olarak kesinlikle cep telefonu kullanılmasına izin vermeyiniz.

10.6. Sınav Şartlarının Açıklanması

Sınav öncesi aşağıda belirtilen sınav hususlarını ve varsa sınav yürütme komisyonu tarafından kursiyerlerin bilmesi gereken diğer konuları sakın ve rahatlatıcı bir tonda kursiyere aktarınız. Mümkünse bu konuları kapsayan bir metin önceden hazırlayarak okuyunuz. Ancak doğrudan kişiyle göz teması kurarak doğal cümlelerinizle bu konuları aktarmanız daha olumlu ve profesyonel bir sonuç ortaya koyacaktır.

➤ **Sınavın süresi ve sınavın bitirilmesi;**

Kursiyere sınav süresi ve sınavla ilgili bilgi veriniz

Örnek cümle: *“Toplamda sınavınız 35 dakika sürecektir. Bu süre içerisinde siz fark etmeniz de etmeseniz de önemli bir hata yapmanız veya sürücü belgesi almaya hazır olmadığınız kanaatine neden olacak bir davranışınızı tespit etmemiz halinde sınavınızı daha önce de bitirebiliriz.”*

➤ **Sınav öncesi sorulacak güvenlik ve Araç Bilgisi sorgulama bölümü hakkında bilgi;**

Kursiyere sorulacak sorular hakkında bilgi veriniz

Örnek cümle: *“Size sınav başlamadan önce aracı yeterince tanıyıp tanımadığınızı, araç kullanımı konusunda önemli teknik bilgilere sahip olup olmadığınızı test etmek amacıyla bazı sorular soracağız. Bu soruların hepsini doğru cevaplayamazsanız sınavda başarısız olmayacaksınız ancak belli bir oranda sizden doğru cevap almak zorundayız.”*

➤ **(EK-3) Direksiyon eğitimi dersi sınav değerlendirme formu, değerlendirme kriterleri ve sınavın hangi hallerde sonlanacağı**

Kursiyere sınav değerlendirme süreci hakkında kısa bilgi veriniz.

Örnek cümle: *“Daha sonra gerçek akan trafikte değerlendirme formunda ifade edilen belirli beceri durumlarına ve hata bazlı bir değerlendirme ile performansınızı değerlendireceğiz. Bazı hatalarda sınavınız hemen bitecek bazılarında ise devam edecektir. Bu değerlendirmeler hakkında bilgilendirildiniz mi?”*

➤ **Güzergâh üzerinde varsa değişiklikler**

Kursiyere güzergâh hakkında varsa değişikliklerden de bahsederek bilgi veriniz.

Örnek cümle: *“Daha önce çalışmış olduğunuz güzergâhımızda herhangi bir değişiklik yoktur. Eğitim süresince bu güzergâhta daha önce araç kullandınız mı?”*

➤ **Sınav süresince sakin ve güven veren bir sürüş**

Kursiyerin rahatlatılması ve sınava başlamadan önce yatıştırılması önemlidir.

Örnek cümle: *“Sınav esnasında özellikle kendinizden emin olunuz. Sakin ve dikkatli bir sürüş sergileyiniz. Çok başarılı bir sürüş gerçekleştireceğinize inanıyoruz.”*

➤ **Sınava hazır olunması gerekliliği;**

Örnek cümle: *“Siz sınava hazır olduğunuzda başlayacağız. Sınava hazır mısınız?” “Sınav esnasında sizinle iletişim aracı vasıtasıyla iletişim kuracağız. Lütfen iletişim aracınızı açık tutunuz ve vereceğimiz komutlara uyunuz.”*

➤ Geri bildirim ve iletişim ile ilgili bilinmesi gereken konular

Kursiyere iletişimin açık olduğu ve gerektiğinde sormak istediği bir konu hakkında ön bilgi verilmesi uygundur.

Örnek cümle: *“Sormak veya söylemek istediğiniz bir konu olduğunda lütfen çekinmeyiniz.”*

Konuşmalarınızda ve özellikle sürüş esnasında kibar bir şekilde, net ve anlaşılır bir ses tonu ile kısa cümleler kullanarak kursiyere sorularınızı sorunuz veya komutlarınızı veriniz. Güzergâhta komutlar ve konuşmalar üzerine önceden çalışarak cümlelerinizi ve komutlarınızı hazırlayınız.

10.7. Araç Bilgisi Sorgulama Aşaması

Direksiyon eğitimi dersi uygulama sınavlarında kursiyerlere araç bilgisi soruları sorularak (EK-3) değerlendirme formlarına işlenmesi gerekmektedir. Bu bölümde 5 soruya hatalı cevap veren veya cevaplamayan kursiyer sınavda başarısız olacaktır ve sınavı sona erecektir.

Sakince (EK-3) formunda (I) ARAÇ BİLGİSİ SORGULAMA bölümünde yer alan hususları sorunuz veya yaptırınız. Komisyon üyesi ile birlikte kendi formlarınıza hataları kursiyere fark ettirmeden işaretleyiniz.

Kursiyere bazı temel hareketleri ve soruları tane tane ve sırasıyla sorunuz. Her bir sorunun cevabını vermesinin veya doğru müdahaleyi yapmasının ardından diğer soruya geçiniz.

Kursiyerin geçmesine engel bir oranda yanlış cevap almanız halinde bu bölümün önemini hatırlatarak sınavı bitiriniz. Konuşmanızda sınavın amacı ve eğitimin önemine değinebilirsiniz.

Örnek soru cümleleri:

- “Lütfen debriyaj pedallarını gösterir misiniz?”
- “Motorun vites pedalını gösteriniz ve vites geçişlerinin nasıl sağladığını anlatır mısınız?” (Manuel araçlar için)
- “Araçın yağ göstergesini gösterir misiniz?”
- “Lütfen motosikleti çalıştırıp stop ettiriniz?”
- “Motosikleti ayağı üzerine park ediniz ve parktan kurtarınız?”
- “Motosikletin ön ve arka frenlerini gösteriniz?”
- “Motosikletin akü, sinyal ve diğer göstergelerini gösteriniz?”

10.8. Yönetmelik Eki (EK-7) Krokiye Göre Düzenlenen Alanda Direksiyon Sınavı

Bu bölüm, kursiyerin Özel Motorlu Taşıtlı Sürücüler Kursu Yönetmeliği ekindeki (EK-7) Krokiye göre trafiğe çıkmadan önce kursiyerin araç (motosiklet) hâkimiyeti ve becerilerinin sınanacağı bir aşamadır. Kursiyerin trafiğe çıkmasında bir sakınca olup olmadığının tespit edilmesi bakımından çok önemli olan bu aşamada motosiklet kullanıcılarının minimum seviyede araç kullanma becerisi ve yeterlilikleri test edilmektedir.

Kursiyerlerin kendilerinden istenen temel becerileri tam ve eksiksiz yerine getirmeleri gerekmektedir. Bu bölümde kursiyerler için ortalama test süresi 5 dakikadır. (EK-7) Krokide 7 (yedi) hareket ve temel beceri test edilir.

Bunlar;

- 1- Motoru çalıştırma ve hareket,
- 2- Koniler arasından geçme (slalom),
- 3- Sekiz çizme,
- 4- Platform üzerinde denge sağlama,
- 5- Fren yapma ve durma,
- 6- Engelden kaçma,
- 7- Ani fren yapma

olarak belirlenmiştir.

Bu becerilerden denge platformundan geçilen “DENGE SAĞLAMA” davranışı“B1” sınıfı sürücü sertifikası sınavları için uygulanmaz.

Araç sorgulama ve benzer davranışlardan bazılarını araca binerek yaptırılması halinde kursiyerden tekrar araçtan inmesini isteyiniz.

Bir sonraki aşama olan (EK-7) Kroki sınav alanında yapılacak hareketlerin sizin tarafınızdan açıklanması gerekmektedir. Yedi ayrı manevra ve davranışı yapmasını isteyiniz. Bu davranışlar yaptırılırken komisyon üyesinin birisi başlangıç noktasında diğeri ise diğer davranışların yapılacağı alanlarda durmaları davranışların gözlemlenmesi açısından önemli olup duruş pozisyonlarının buna göre alınması gerekmektedir.

10.8.1. Motoru çalıştırma ve hareket

MOTORLU ÇALIŞTIRMA VE HAREKET			
1.	a) Motoru çalıştırırken vitesi boşa almıyor (motorlu bisiklet hariç).	SARI	SARI
	b) Kalkış esnasında ön ve arka trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI	
	c) Kalkış esnasında motoru stop ettiriyor.	KIRMIZI	
	ç) Kalkış esnasında ayaklarını toplarken dengeyi sağlayamıyor.	KIRMIZI	
	d) Çok sarsıntılı kalkış yapıyor.	SARI	SARI

Kursiyerden araca binerek aracı çalıştırmasını isteyiniz. Bu aşamada doğrudan koniler arasından geçme hareketine geçmeden uygun pozisyon için motoru hareket ettirmesini isteyiniz.

Bu ilk araç çalıştırma işleminin bir sonraki davranış olan koniler arasından geçişler için başlangıç noktası olmayan bir yer seçilmesi tavsiye edilmektedir. Böylece kursiyerin aracı doğru konuma götürmek için ilk hareketle kalkış ve hafif duruşların gözlemlenmesi mümkün olacaktır.

10.8.2. Koniler arasından geçme (slalom)

KONİLER ARASINDAN GEÇME		
2.	a) Konilere çarpıyor ve deviriyor.	KIRMIZI
	b) Ayakları yere değiyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI
	c) Sınırların dışına çıkıyor. Dönüşler esnasında hızını ayarlayamıyor.	KIRMIZI
	d) Düşüyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI

Koniler arasından geçiş için doğru pozisyonda bekleyen kursiyere işaret ederek hareketi başlatınız. Birinci maddede yer alan bazı hataları da gözlemleyerek kursiyerin araç sürüşünü izleyiniz.

Koniler arasından geçişlerde (slalom) kursiyerin aracı savurmadan ve emniyetli biçimde sürüş yapması gerekmektedir. Burada beklenen bazı olumlu davranışlar hızın ayarlanması, aracın savrulmadan sürülmesi, konilere çarpmadan bir manevra gözlemlenmesi gerekmektedir. Konilere çarpma, denge sağlayamama veya ayakların yere değmesi gibi hatalar gözlemlenmesi halinde sınav sonlandırılır ve kursiyerin başarısızlığı ilan edilir.

10.8.3. Engelden kaçma

ENGELDEN KAÇMA		
3.	a) 20 km hız ulaşamıyor.	KIRMIZI
	b) 20 km hız ulaştıktan sonra önüne çıkan engelden kaçamıyor.	KIRMIZI

Engelden kaçma manevrası için (EK-7) Krokide belirlenmiş yeterli bir mesafede kursiyerin düz sürüş yapacağı bir yol üzerine engel olacak şekilde yolu kesecek biçimde yan yana şeklindeki gibi bir metrelik mesafede en az üç koni konularak yapılması gereken bir harektir. Bu beceri için kursiyerin 20 km/sa hızla çıkması ve konilere en az bu hızla yaklaşarak engelden kaçınması istenecektir. Engelle bir buçuk metre kala engelden sağa veya sola kaçarak bir buçuk metre içerisinde tekrar aynı yoluna girmesi gerekmektedir.

Kursiyerin engelden kaçması için konilerin sağından veya solundan geçmesi arasında bir fark yoktur. Bu konuda sağdan veya soldan kaçma tercihi yol şartlarına göre tarafınızdan belirlenmesi uygun olacaktır.

Engelden kaçma manevrası için hızın ayarlanamaması, dengesiz bir hızla araç kullanılması, güvenli ve makul olmayan bir şekilde manevra yapılması, manevra esnasında engelden aşırı uzaklaşılması veya engelle çarpılması gibi davranışların izlenmesi başarısızlık nedenidir. **Engelden kaçma davranışını Yönetmelik eki (EK-3) formundaki 1-2-4-5 ve 6 ıncı maddelerinden sonra yaptırınız.**

10.8.4. Sekiz çizme

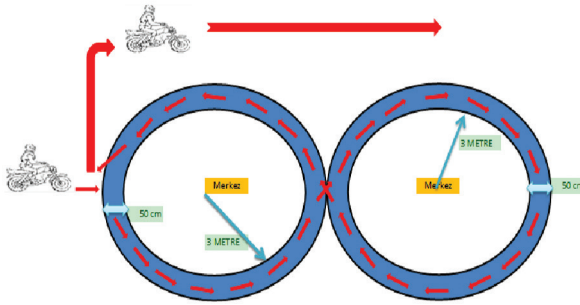
SEKİZ ÇİZME		
4.	a) Ayakları yere değiyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI
	b) Sınırların dışına çıkıyor. Dönüşler esnasında hızını ayarlayamıyor.	KIRMIZI
	c) Düşüyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI

Sekiz çizme becerisi bu tür araçlarda kullanılan en yaygın temel hareketlerden bir tanesidir. 6 veya 7 metre çapında iki daire şeklindeki 8 içerisinde gerçekleştirilecek sekiz çizme becerisinde çizgilerin içinden bu hareketin gerçekleştirilmesi gerekir. Burada temel kural kursiyerin çizgi ile belirlenen sınırın dışına çıkmamasıdır.

Sekiz çizme hareketine Yönetmelik eki (EK-7) Krokideki gibi ilk dönel hareketi için sağdan girerek yapılması ve tamamlanması gerekmektedir. Motosiklet hızını ayarlayamayarak çizgilerin dışına çıkılması, düşülmesi veya ayakların bir defa bile olsa yere değmesi başarısızlık nedenidir.

“A2” ve “A” sertifika sınıfı araçların sınavında sekiz çizme davranışı aşağıda gösterilen şekildeki gibi yapılacaktır. Buna göre sekiz çizme davranışının 3.5 metre çapındaki sekiz rotası üzerinde çizgilerin dışına çıkmadan yapılması gerekmektedir. Aşağıdaki şekilde mavi boyalı alan kursiyerlere kolaylık olması için çizilmiştir. Kursiyerler mavi boyalı alanın dışına çıkması durumunda başarısız sayılacaktır. Sekizin içinde yapılan manevralarda kursiyer mavi boyalı alanın içinde kaldığı sürece başarısız sayılmayacaktır.

“A1” sertifika sınıfı araçlarda ise; aşağıdaki şekle göre mavi boyalı alana girmeden beyaz alanda sekiz çizme hareketi 3 metre çapındaki sekiz rotası üzerinde iç çizgiler baz alınarak yapılacaktır. İç çizgilerin dışına, mavi alana çıkanlar başarısız sayılacaktır.

10.8.5. Denge sağlama

DENGE SAĞLAMA		
5.	a) Platform üzerinden geçemiyor ve aracın üzerinde denge sağlayamıyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI
	b) Platform üzerinden düşüyor (“B1” sertifika sınıfı hariç).	KIRMIZI

Denge platformundan geçiş için doğru bir mesafeden başlanması esastır. Denge platformu için uygun bir mesafeden ve platforma yakın bir yerden izleme yapılması gerekmektedir. Burada denge platformundan düşmeden geçiş yapıp yapmadığını değerlendirmelisiniz.

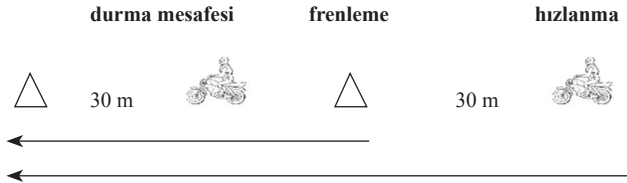
10.8.6. Fren yapma ve durma

FREN YAPMA VE DURMA		
5.	a) Fren yaparken panikliyor, aracı aşırı sarsıyor.	KIRMIZI
	b) Fren sınırlarının dışına çıkıyor (motorlu bisiklet 20 metre, motosiklet 30 metre).	KIRMIZI
	c) Düzgün duruş yapamıyor. Ön ve arka frenleri dengeli kullanmıyor.	KIRMIZI

Fren yapma ve durma becerisi için öncelikle belli bir hızlanma mesafesine ihtiyaç duyulmaktadır. (EK-7) Krokiye göre hazırlanan alanda böyle bir mesafenin belirlenmesini sağlayınız. Koni ve çizgilerle hızlanma, yavaşlama ve durma yerlerini belirleyiniz.

Ani fren hareketi için de aynı (EK-7) Kroki için düzenlenmiş alanda bir rota üzerinde belirleme yapınız. Bu belirleme için hızlanma yavaşlama ve durma konileri ile birlikte yere çizgi çizilerek de bir belirleme yapılması uygun olacaktır. “Ani fren yapma” hareketinin ayrı olarak tekrar yapılacağını hatırlatarak kursiyer hızlanma, yavaşlama ve durma hareketini tarif ediniz.

Hızlanma aşamasında kursiyerin uygun vitesle hızlanması, yavaşladıktan ve durduktan sonra vitesi boşa alıp almadığının gözlemlenmesi gerekmektedir. (otomatik şanzımanlı araçlar hariç). Durma esnasında ise ön ve arka frenlerin dengeli bir biçimde kullanılıp kullanılmadığı özellikle izlenmelidir. Bu hareket sonunda aracın tamamen durması gerekir. Bu durumda kursiyerin ayaklarının yere basması bir hata olarak değerlendirilmemelidir.

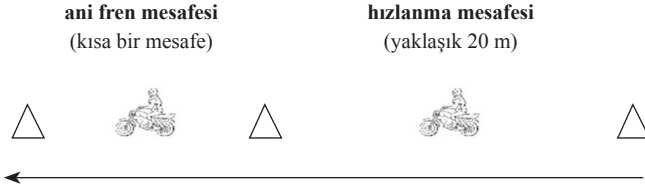

10.8.7. Ani fren yapma

ANİ FREN YAPMA		
7.	a) 25 km hızla ulaşıldıktan sonra ani fren yapıyor.	KIRMIZI
	b) Ani fren davranışını gerçekleştirirken trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI

Ani fren davranışını yaptırmadan önce kursiyere engelden kaçma davranışını yaptırınız. Hızlanma, yavaşlama ve durma hareketinden sonra belirlenen alanda ani fren hareketi için kursiyerin doğru pozisyona girmesini söyleyiniz. Öncelikle kursiyere harekete başlamadan önce ani fren hareketini detaylı bir şekilde anlatınız.

Ani fren için işaretleri (çizgi veya konileri) göstererek 20 km/sa hızla giderken birinci koni veya çizgi-den itibaren ani fren yapmasını ve belirlenen diğer ikinci koni veya çizgiden önce durmasını gözlemleyiniz. Bu hareket içerisinde kursiyerin 20 km/sa hızla araç sürmesi ve ani fren yapması gerekmektedir.

Bu beceri esnasında kursiyerin hız ayarlaması, ön ve arka fren intibakları, aracın kaydırılması, güvenli frenleme ve araç kontrolünün sağlanması gibi beceriler gözlemlenmelidir.

Bu değerlendirmede kursiyerlerin muhtemel hataları; hız ayarlarının sağlanamaması, ani fren yapılırken aracın kontrolünün kaybedilmesi, ön ve arka frenlere eşit ve dengeli basılmaması, aracın tehlikeli biçimde kaydırılması, zamansız ve dengesiz fren yapılması, düşme veya çarpma olması gibi durumlarda kursiyer başarısız olur.

10.9. Sürüş Becerisi ve Trafik Algısına Yönelik Davranışların Test Edildiği Akan Trafikte Yapılan Direksiyon Sınavı

Motosiklet grubu araçların sınav becerisinde en önemli aşama akan trafikte yapılacak sürüş becerisi ve trafik algısına yönelik davranışların test edilmesidir. Motorlu bisiklet ve motosiklet kullanıcılarının akan trafik içerisindeki sürüşleri bu araçları takip eden başka bir araçla izlenerek yapılacaktır.

Sınav sırasında (EK-7) Krokiye uygun alanda yapılacak sınavın ardından kursiyerin bu aşamada başarılı olması halinde sürücü kursu tarafından temin edilecek ve hazır bekleyen araçla takip başlayacaktır.

Akan trafikte yapılacak sınav öncesi kursiyer ile iletişim çok önemlidir. Bu bakımdan araçlarda telsiz aracı bulundurulması zorunluluğu getirilmiştir. Kursiyerin akan trafik güzergâhına çıkarılmadan önce telsiz iletişim cihazı kontrol edilerek direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyon başkanının talimatı ile sınav başlatılmalıdır.

Bir sınav esnasında veya sınav güzergâhında, kursiyerin sürücü belgesini (ehliyetini) aldıktan sonra gerçek hayatta bağımsız olarak araç sürerken karşılaşılabileceği her türlü trafik ve yol şartlarını barındırması gerekir. Bu durumun tam olarak karşılanabilmesi için birçok yol ve trafik durumları ve trafik unsurları için genellemeler yapılmıştır.

Belirlenen güzergâhlar için sınav değerlendirme komisyonlarınca öncelikle dikkat edilmesi gereken bazı temel trafik ve yol unsurları aşağıda özetlenmiştir. Bu unsurlar aynı zamanda ideal bir güzergâhta bulunması gereken unsurları da ihtiva etmektedir.

10.9.1. Özellikle dikkat edilecek trafik ve yol unsurları

1. Düz sürüş hızlanma, yavaşlama, durma
2. Şeritler ve yoldaki işaretler
3. Virajlar
4. Dönüşler ve farklı daralan, genişleyen yolların giriş ve çıkışları
5. Dört yol ve kesişen yollar (ışıklı-ışiksiz)
6. Dönel kavşaklar ve yol ayrımları
7. Eğimli yollar, inişli ve tırmanışlı yollar (virajlı-virajsız)
8. Demir yolu, yaya geçidi, okul veya hastane gibi kilit bölge geçişleri
9. Duraklar (otobüs, dolmuş), park eden araçlar, bisiklet, yaya ve motosikletler
10. Sollama ve araç geçişleri
11. Kırsal yollar, gidiş gelişli (çift yönlü) yollar
12. Çok şeritli otoyollar, otobanlar, bu yollarda giriş çıkış ve seyir
13. Karayollarındaki olumsuzluklar, taşlı veya kumlu yollar, tümsekli-çukurlu, ıslak zeminli, yüzey zeminini bozuk yollar

Tanımlanan bu trafik ve yol şartlarında sınav değerlendirme komisyonlarının ziyadesiyle dikkatli olarak kursiyerin yeterliliğini gözlemlenmesi gerekmektedir. Kursiyerin muhtemel bir sınavda karşılaşılabileceği trafik ve yol unsurları yoğun ve az yoğun araç kalabalığında veya farklı iklim koşullarında daha güçlü şartlar olarak algılanabilir. Ancak unutulmamalıdır ki kursiyerlerin her türlü iklim ve trafik yoğunluğunda araç sürüşü için yetiştirilmesi ve test edilmesi gerekmektedir.

Akan trafikte yapılacak sınavda (EK-3) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu üçüncü bölümde yer alan SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ üzerinden bir değerlendirme yapılması gerekmektedir. Bu bölümde yer alan davranış ve sürüş becerileri trafik algısı ve sürücü yeterliliklerine göre olası bazı hatalarla detaylandırılarak daha objektif ve adil sınav yapılması amaçlanmıştır.

Sürüş Becerisi ve Trafik Algısına Yönelik Davranışlar bölümüne ilişkin değerlendirme usulleri aşağıda özetlenmiştir.

10.9.2. Kontrolsüz ve sinyal vermeden çıkış yapma davranışı

KONTROLSÜZ VE SİNYAL VERMEDEN ÇIKIŞ YAPMA DAVRANIŞI		
1.	a) Çıkış yaparken trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI
	b) Trafiği tehlikeye düşürecek şekilde çıkış yapıyor.	KIRMIZI
	c) Sinyal vermeden çıkış yapıyor.	KIRMIZI

Bu davranış genellikle trafiğe ilk çıkış yaparken gözlemlenir. (EK-7) Krokiden ana yola veya hemen daha sonrasında ikinci bir yola çıkarken kursiyerlerin bir çoğunda çıkış ve sinyal hataları gözlemlenmektedir.

En önemli hatalardan birisi de kontrolsüz çıkış yapılmasıdır. Kursiyerlerin yolun geliş gidişlerine bakmaları, yol boş olsa bile kavşak ve kilit noktalarda durmaları, geri ve kör noktaları aynaları kullanarak kontrol etmeleri gerekmektedir. Sinyal ve işaret vererek iletişimin en üst düzeyde tutulması da beklenen davranışlar arasındadır. Bu ve benzer davranışları göstermeyen kursiyerler başarısız sayılırlar.

10.9.3. Şerit izleme ve değiştirme kuralları

ŞERİT İZLEME VE DEĞİŞTİRME KURALLARI		
2.	a) Şerit değiştirirken zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI
	b) Şerit izleme kuralına uymuyor (Şerit çizgilerinin içinde araç kullanmıyor.).	KIRMIZI
	c) Araç kullanırken güvenlik şeridini ihlal ediyor.	KIRMIZI
	ç) Şerit değiştirirken ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
	d) Seyir hâlindeyken aynalardan trafiğin akışını kontrol etmiyor.	SARI SARI

Trafik içerisinde motosiklet veya motorlu bisikletlerin şerit izleme ve şerit değiştirme kurallarına uyum konusunda yaygın hatalar yaptıkları gözlemlenmektedir. Kursiyer ve acemi sürücüler için de haliyle benzer durumlar söz konusu olmaktadır. Genel sürüş içerisinde her an gözlemlenebilecek bu davranışlar için direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonlarının ziyadesiyle dikkatli olmaları hayati önem arz etmektedir.

Kursiyerlerin düz sürüş yapılan yollarda devamlı sol veya sağ şeritten gitmemeleri, yolun durumuna ve trafik şartlarına göre araçlarını diğer araçların görüş mesafesinde ve uygun şeritlerde kullanmaları, şeridi izlerken şeridi ortalayarak seyir etmeleri (çizgilere yakın araç kullanmamaları) gerekmektedir. Ayrıca şerit izlerken ve değiştirirken trafiği sürekli ve sık sık kontrol etmeleri, sinyal ve gerekli işaretleri zamanında ve tam vermeleri gerekmektedir.

Kavşak ve dönüşler öncesinde kursiyerlerce kontroller yapılarak zamanında doğru şeride geçilmesi, şerit değiştirme kurallarına uyulması, tam ve gerekli güvenlik önlemlerin alınması gerekmektedir.

10.9.4. Hız ve önündeki aracı sollama kuralları

HIZ VE ÖNÜNDEKİ ARACI SOLLAMA KURALLARI		
3.	a) Hız limitlerini aşıyor.	KIRMIZI
	b) Hız limitlerinin çok altında araç kullanıyor.	KIRMIZI
	c) Hızlanma ve yavaşlamalarda gaz ve frene tam intibak edemiyor.	KIRMIZI
	ç) Sollama esnasında sinyal vermiyor.	KIRMIZI
	d) Sollama esnasında ayna, yol ve karşıdan/arkadan gelen araç kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
e) Sollama yaparken arkadaki ve diğer şeritlerdeki araçları tehlikeye atıyor. Hızlarını doğru tahmin edemiyor.	KIRMIZI	

Yolun şartlarına ve araç tipine göre motosiklet ve motorlu bisiklet araçlarının hızlarını ayarlamaları gerekmektedir. Özellikle vites geçişleri, vites yükseltme ve düşürme, önündeki aracı takip ederken hızlanma ve yavaşlama kurallarına uyum hayati önem taşımaktadır. Doğru vites değiştiremeyen ve yanlış fren kullanan kursiyerler başarısız sayılırlar.

30 dakikalık sürüş esnasında duran veya hareket eden bir aracın geçilmesi veya sollanması gerekir. Bu durumda doğru sinyal ve yola çıkışlar, yol ve trafik kontrolü ve hız ayarlamalarının doğru bir biçimde yapılması, ani fren ve anormal hızlanma yapılmaması gerekmektedir. Ayrıca her an durabilecek veya dönmüş yapabilecek araçlar için çoğunlukla sağdan gidecek olan motosiklet veya moped kullanıcıları dikkatli olmaları ve uygun pozisyonda (trafikteki diğer araçların kendisini görebileceği kör nokta olmayanyerlerde) ve takip mesafesinde seyretmeleri gerekmektedir.

10.9.5. Aracı stop ettirme davranışı

ARACI STOP ETTİRME DAVRANIŞI		
4.	a) Aracı stop ettiriyor.	SARI SARI

Aracın stop ettirilmesi davranışı direksiyon sınavının herhangi bir anında gözlemlenebilir. (EK-7) **Krokiye göre düzenlenen alanda aracın stop ettirilmesi ağır kusur olduğundan tek hatada kursiyer başarısız olur.** Akan trafik içerisinde aracın stop ettirilmesi durumunda bu durum hafif kusur olarak kabul edilir. Tekrarı halinde kursiyer başarısız olur. Kursiyerin akan trafikteki sınav süresi içinde aracı iki defa stop ettirmesi başarısızlık sebebidir.

Araç arızası iddiasından dolayı olası stoplar için sınav öncesi veya sonrası usta öğretici tarafından gerekli donanımı giyerek bir kontrol sürüşü istenebilir. Araç arızasından şüphelenilmesi halinde tutanak tutularak şartları uygun başka bir araçla sınav yapılabilir.

10.9.6. Takip mesafesi ile ilgili davranışlar

5.	TAKİP MESAFESİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR	
	a) Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlayamıyor.	KIRMIZI

Akan trafik içerisinde genel sürüş becerileri bakımından her an gözlemlenmesi mümkün olan bu davranış için özellikle motosiklet sürücülerinin güvenli sürüş esaslarından birisi uygun takip mesafesidir. Otomobil ve diğer araçlara göre motosiklet grubunun risk ve tehlike şartları ile araçların durma mesafeleri karşılaştırıldığında takip mesafesinin korunması sürücüler için hayati öneme sahiptir.

Gerek yavaşlayan veya hızlanan trafik akışlarında, gerekse sabit hızlarda yapılan sürüşlerde özellikle motosiklet kullanıcılarının takip mesafelerini koruyamadıkları gözlemlenmektedir. Bütün araçlarda seyir hızının en az yarısı takip mesafesidir. Örneğin 50 km/sa hız ile seyreden bir araç, önündeki aracı en az 25 metre mesafeden takip etmesi gerekmektedir. Bu mesafe motosiklet ve benzeri iki tekerli araçlar için çoğunlukla yeterli olmayabilir. Bu mesafelerin bir anlık ihlali başarısızlık nedenidir.

Kavşak veya ışıklı trafik düzenlemesi olan yerlere yaklaşımda hıza bağlı olarak takip edilen araçlar durana kadar bir yaklaşma söz konusu olur. Yukarıda bahsedilen kurallar trafik içerisinde yapılacak yavaşlama ve durma davranışları için de geçerlidir. Hız azaldıkça mesafe de azalacaktır. Işıklı kavşaklara girerken veya kavşakta beklerken, kalkışlarda güvenli takip mesafesinin korunamaması kursiyerin başarısız olmasına neden olacaktır.

10.9.7. Alkol ve uyuşturucu maddelerle ilgili davranışlar

6.	ALKOL VE UYUŞTURUCU MADDELERLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR	
	a) Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisindedir.	KIRMIZI

Kursiyerlerin alkol veya uyuşturucu etkisinde olmaları halinde kursiyerin sınavı hemen sonlandırılır. Alkol veya uyuşturucu alan kursiyerlerde şüphe uyandıracak hal ve hareketler gözlemlenir. Bu durumda kursiyer trafiğe çıkartılmadan tespit daha önemli olduğundan bu ve benzer durumdan şüphelenilen kursiyerin akan trafiğe çıkmasına izin verilmemelidir.

Alkol veya bağımlılık yapan maddelerin kokusunun veya etkisinin direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu tarafından hissedilmesi (aşırı dengelessiz konuşma ve/veya davranış ve hareket bozuklukları gibi davranışların gözlemlenmesi ... vb) hâlinde bu durumun tespit edilmesi için güvenlik görevlilerinden yardım istenmelidir. Bu durumun kesinleşmesi halinde tutanak tutularak kursiyerin sınavı sonlandırılır.

10.9.8. Kavşak yaklaşımında ve kavşaklarda kurallara uygun davranışlar

KAVŞAK YAKLAŞIMINDA VE KAVŞAKLARDA KURALLARA UYGUN		
7.	a) Kavşak yaklaşımında yavaşlamıyor.	KIRMIZI
	b) Kavşakta ayna kontrolü yapmıyor.	KIRMIZI
	c) Kavşakta şerit takibi yapmıyor.	KIRMIZI
	ç) Kavşakta sinyal vermiyor.	KIRMIZI
	d) Kavşak dönüşlerinde omuz bakışı yapmıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor.	KIRMIZI
e) Kavşakta karşıdan ve yandan gelen araçları kontrol etmiyor.	SARI	SARI

Bu bölümde sadece yandan ve karşıdan gelen araçların kontrolü hafif kusur olarak kabul edilmiştir. Buradaki amaç kavşağa yaklaşma kurallarına dikkat çekmektir. Kontrollerin yapılması şüphesiz çok önemlidir. Kavşaklar çok farklı şekillerde olabilir, dönel kavşaklar, ışıklı kavşaklar, kontrolsüz geçişlere izin verilen üç yollar, dört yollar veya beş yollar...

Kavşaklarda dönüş yapılacaksa doğru şerit izlenmesi gibi davranışlarda bu bölümde gözlemlenecek durumlardandır. Kör noktaların kontrolü, hız ayarlaması, kavşak yaklaşımlarında özellikle dönüş yapılacaksa zamanında doğru şeritlere geçiş ve diğer araçlarla iletişim (göz teması, görünür olmak için doğru konum alma gibi) hususlar hayati önem taşımaktadır. Kursiyerin başarısız olacağı hatalar (EK-3) değerlendirme formunda ifade edilmiştir.

10.9.9. Sağa-sola dönüş ve işaretlerle ilgili kurallar

SAĞA-SOLA DÖNÜŞ VE İŞARETLERLE İLGİLİ KURALLAR			
8.	a) Döneceği yönün uygun şeridine zamanında girmiyor.	KIRMIZI	
	b) Dönüş öncesinde zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	c) Dönüşlerde ayna kontrolü yapmıyor.	SARI	SARI
	ç) Dönüşlerde olması gereken dar ya da geniş dönüşü yapamıyor.	KIRMIZI	

Sağa veya sola dönüşler bir direksiyon sınavı için en temel becerilerdendir. Her türlü yol şartlarında dönüş kurallarına uyulması, örneğin sinyal verilmesi, doğru şeride zamanında girilmesi, aynaların kontrolü çok önemlidir.

Dönüşlerde yol ve araç şartlarına göre değişen açılarda geniş ve dar dönüş yapmaları ayrıca değerlendirilmelidir. Yolun durumuna göre dönüş yapılan yolun kontrolü ve girilen yolun güvenliğinin sağlanmaması da ağır kusurlardandır.

10.9.10. Çevreye duyarlı (korna-gürültü) ve enerji tasarrufu sağlayacak şekilde araç kullanma

ÇEVREYE DUYARLI (KORNA-GÜRÜLTÜ) VE ENERJİ TASARRUFU SAĞLAYACAK ŞEKİLDE ARAÇ KULLANMA			
9.	a) Yaksek devirde araç kullanıyor.	SARI	SARI
	b) Gereksiz yere kornayı kullanıyor.	SARI	SARI
	c) Ekonomik araç kullanma kurallarına uymuyor (fren kullanma, vites geçişleri, hızlanma).	SARI	SARI

Çevreye duyarlı ve ekonomik sürüş kurallarına ait dersler kursiyerlere eğitimlerde verilmektedir. Her ne kadar burada belirtilen hatalar hafif kusur olarak kabul edilse de, kursiyerin başka bir hafif kusurla sınavda başarısız olmalarına neden olacak kadar önemlidir. Yüksek sesle sürekli devirli araç kullanılması, gereksiz korna çalınması, yanlış vites (otomatik şanzımanlı araçlar hariç) değişikliği yapılması, gerekli olmadığı hâlde sık sık gaz veya fren pedallarına basılması hafif kusurlardan bazılarıdır.

10.9.11. Yol giriş ve çıkış kuralları ile ilgili davranışlar

YOL GİRİŞ VE ÇIKIŞ KURALLARI İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR			
10.	a) Yol giriş ve çıkış kurallarına uymuyor.	KIRMIZI	
	b) Kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.	KIRMIZI	

Trafik ve yol şartları içerisinde birbirinden farklı yol durumları söz konusudur. Ana yoldan tali yollara, otoyollardan dar ve virajlı yollara girişler, “makas” olarak tarif edilen “V” şeklinde yol birleşmeleri gibi yerler trafiğin genel şartlarında karşılaşılan ama çok dikkatli olunması gereken riskli yerlerdir.

Güzergâh içerisinde kursiyerlerin her türlü yol giriş ve çıkışlarında, bu yollara yaklaşma ve geçişlerinde yolu ve kendilerini güvene almaları gibi gerekli olumlu davranışları göstermeleri beklenir.

Direksiyon sınavlarında kursiyerlerin başarısız olması anlamına gelen hızların ayarlanamaması, yolların ve kör noktaların kontrol edilmemesi, riskli yollarda araç olmasa bile durulmaması, kesişen yollarda yola çıkışlarda aracı savurarak çıkışlar yapılması, birleşen yollarda, yan yollar kontrol edilmeden ve yavaşlamadan sürüş yapılması gibi birçok hata gözlemlenmektedir. Kursiyerlerin, trafik ışıklarına dikkat etmeden çıkış yapmaları ve kırmızı ışıkta geçmeleri burada değerlendirilecek hususlar arasındadır.

10.9.12. Yaya ve okul geçitleri ile ilgili davranışlar

11.	YAYA VE OKUL GEÇİTLERİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR	
	a) Yaya ve okul geçitlerinde yayalara ve bisikletlilere yol vermiyor.	KIRMIZI

Yaya ve okul geçitlerine yaklaşıırken kursiyerlerin yavaşlaması, yaya ve bisikletli karayolu kullanıcılarına yol verilmesi gerekmektedir. Kontrolsüz ve hız ayarlamadan yapılan geçişler, ışsız kavşaklarda veya yaya geçitlerinde karşıya geçmek isteyen yayalara yol verilmemesi, geçiş üstünlüğü olan taşıtlara geçme hakkı verilmemesi, okul, hastane, itfaiye ve benzeri yerlerden geçerken yavaşlama yapılmaması başarısızlık nedenlerindedir.

10.10. (EK-3) Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu Sürücü Sertifikaları Direksiyon Sınavının Bitirilmesi

Sınavların uygulaması konusunda tereddütlerinizin öncelikle sınav yürütme komisyonu ile paylaşılması gerekmektedir. Başarısız kursiyerin başarısızlığı konusunda bir tereddüt göstermeniz kesinlikle yanlış anlaşılacaktır. Unutulmamalıdır ki sınav uygulaması konusunda eski alışkanlıklar ve yanlış uygulamalar sınav sisteminin iyileştirilmesini engelleyen bir durumdur.

Direksiyon sınavı sırasında kursiyerin gözlemlenen hatalarının hemen (EK-3) değerlendirme formuna işaretlenmesi esastır.

Başarısız olarak kabul edilmesine neden olacak hata (bir ağır kusur) veya hataların (iki hafif kusur veya beş soru bilmeme) işlenmesinin tespit edilmesi halinde işaretleme yapılarak kursiyerden aracın uygun bir yerde durdurulması istenir. Kibarca kendisine başarısız olduğu durum açıklanır.

Başarısız olan kursiyere açıklama yapılırken gereksiz polemik ve söz dalaşından kaçınılmalıdır. Kursiyerlerin sinir bozucu veya tahrik edici cümleler sarf etmesi halinde, eğer ciddi ve saygılı bir biçimde konuşacaksa kendisine cevap verileceği ifade edilmelidir.

(EK-3) Değerlendirme Formunda hataların gayet açık bir biçimde ifade edildiği, mevzuat gereği bu hataların tespit edilmesi halinde sınavın sonlandırılması ve kursiyerin sınavda başarısız olduğunun açıklanması gerekmektedir.

Kursiyerin başarısız olduğu durum veya hataya ilişkin konuşmanın gereğinden fazla olması polemik ve tartışmayı artıracığından kısa ve net cümlelerle durum kendisine açıklanmalıdır. Kursiyerin başarısızlığı konusunda direksiyon usta öğreticisinin söze karışması daha fazla olumsuzluğa neden olacağından sınav öncesi usta öğretici ile kursiyer karşısında tartışma yapılmaması gerektiği hatırlatılmalıdır.

Kursiyerin sürüş esnasında gözlemlediğiniz olumlu ve doğru davranışları ile güçlü olduğu becerileri üzerinde bir miktar konuşmayla başlayan bir açıklama kursiyeri rahatlatacaktır. Öte yandan kendisinde zayıf bulduğunuz yönler veya hataya neden olan davranışları üzerinde kısa bir konuşma yapılabilir.

Kursiyerler trafik içerisinde tecrübeleri usta sürücüler kadar olmadığından birçok yönden zayıf bir trafik ve yol hâkimiyeti sergileyebilirler. Trafik ve yol şartlarının doğru okunması ve kısa süre içerisinde birçok karar verilmesi kursiyerlerin eğitimle zamanla gelişmesi gereken davranış ve yeterliliklerindedir.

Trafik içerisinde riskleri ön görebilme, iletişim, sabır, karar verme ve maksimum kontrol gibi unsurlar üzerinde durularak kursiyerin sürücü belgesi için sahip olması gereken özellikler vurgulanmalıdır.

Kısa açıklama sonrası gerek olmadıkça sınav esnasında yapılan sürüş veya sınav uygulaması hakkında konuşmayınız. Yapılan sınav veya uygulama konusunda tartışmaya neden olacak konuşmalara girmeden en doğru iletişim yolları ile bir sonraki kursiyer için hazırlıkları yapmak üzere sınav başlangıç noktasına sınav aracı ile birlikte geliniz.

Direksiyon eğitimi dersi sınavı uygulama ve değerlendirme komisyonu üyesi ile birlikte (EK-3) değerlendirme formunu yeniden kontrol ederek değerlendirme komisyon üyesinin varsa tespit ettiği hatalar üzerinde konuşunuz. Kursiyerle ilgili olarak başkan ve üye tarafından ortak doldurulması gereken diğer (EK-3) değerlendirme formunu tamamlayınız. Başarısız olan kursiyerin neden başarısız olduğunun açıklanacağı “**Nedeni**” bölümüne madde ve alt maddesini yazınız.

Başarılı kursiyerler, sınavı süresi içerisinde tamamlamış ve sınav başlangıç noktasına bir sorun olmadan gelmiş kişilerdir. Bu kursiyerlerin başarısız olduğuna sonradan karar verilmesi başarısız bir sınav uygulaması anlamına geldiğinden sınav esnasında lütfen tereddüt yaşamayınız. Kendinizden emin olarak kursiyerlerin davranışlarını tam olarak değerlendiriniz. Sürücü belgesi almaya hazır olmayan ve güvenli bir biçimde araç kullanamayan kursiyerler sürücü belgesi alamazlar.

Başarılı bir sürüş gerçekleştiren “güvenilir” araç kullanan kursiyerlere teşekkür ederek sınavı, sınav başlangıç noktasında bitiriniz.

Unutulmamalıdır ki aracın başlangıç noktasına getirilerek durdurulması, stop ettirilmesi ve araçtan ininceye kadar sınav devam etmektedir. Kursiyer tarafından durma, park etme, stop ve araçtan inme davranışlarında son dakikada bile bir hata gözlemlenmesi kursiyerin sınavdan başarısız olması anlamına gelir. Bu durum kursiyere açılarak sınavın bitirilmesi gerekmektedir.

Bütün kursiyerlerin sınavları bittiğinde dosyanızdaki (EK-3) değerlendirme formlarını tekrar kontrol ederek, diğer evrak ve araç-gereçlerle direksiyon sınav yürütme komisyonuna teslim ediniz.

Evrakı teslim ettiğimize dair sınav evrakına ilişkin özet raporun bulunduğu tabloya teslim saatini de yazarak imza atınız.

Evrakın teslimi ve imza esnasında;

- **(EK-3)** Direksiyon eğitimi dersi sınav değerlendirme formlarını,
- Kursiyerlere ait sınav giriş formlarını,
- **Yaka kartlarını ve varsa diğer dosya** veya bilgilendirme belgelerini,
- **Komisyon numaralarını** gösterir levhaları,
- Varsa tarafınızca hazırlanan **tutanak** veya raporlara ilişkin belgeleri,
- Direksiyon eğitimi sınav takip ve sonuç listesini

sınav yürütme komisyonuna teslim etmeyi unutmayınız.

11. Ekler

11.1. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu “M”, “A1”, “A2”, “A” ve “B1” Sertifika Sınıfları için Yönetmelik eki (EK-3)

11.2. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınav Değerlendirme Formu “B”, “BE”, “D1”, “D1E”, “D”, “DE”, “C”, “C1”, “C1E”, “CE” ve “F” Sertifika Sınıfları için Yönetmelik eki (Ek-4)

11.3. “‘K’ Sınıfı Sürücü Aday Belgesi” Yönetmelik eki (EK-5)

11.4. Motorlu Bisiklet ve Motosiklet Direksiyon Sınav Yeri Krokisi (EK-7)

11.5. Direksiyon Eğitimi Dersi Sınavı Aracı Kontrol Formu (EK-4)

11.6. Park Yeri Krokisi-1 (Yönerge -Ek-5)

11.7. Park Yeri Krokisi-2 (Yönerge -Ek-6)

DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAV DEĞERLENDİRME FORMU

("M", "A1", "A2", "A" veya "B1" Sınıfları)

.....KODLU ÖZEL.....MOTORLU TAŞIT SÜRÜCÜLERİ KURSU MÜDÜRLÜĞÜ

KURSIYERİN

Adı Soyadı	İstedığı Sürücü Sertifikasının Cinsi	Sınava Girdiği Aracın Cinsi ve Plaka No	Sınav Güzergahı
------------	--------------------------------------	---	-----------------

(I) ARAÇ BİLGİSİ SORGULAMA BÖLÜMÜ

1	Debriyaj ve vitesi gösterecek.	MAVI	6	Sinyal ikaz ışıklarındımları çalıştıracak	MAVI
2	Fren sistemleri (el/ayaak) gösterecek	MAVI	7	Yağ ve su göstergelerini gösterecek.	MAVI
3	Işıklandırma sistemi (Araçtaki bütün lambaları açıp kapatacak)	MAVI	8	Akütünü yerini gösterecek.	MAVI
4	Araçın kaç vitesli olduğunu bilecek.	MAVI	9	Koruyucu kask, dizlik, kolluk, yelek ve benzerlerini giyecek.	MAVI
5	Moturu çalıştırıp stop ettirecek.	MAVI	10	Moturu ayağı üstünde park edecek ("B1" sertifika sınıfı hariç)	MAVI

(II) BÜYÜTMELİĞİN EK-7'SİNDEKİ KROKİYE GÖRE DÜZENLENEN ALANDAKİ UYGULAMALAR BÖLÜMÜ

1	MOTORLU ÇALIŞTIRMA HAREKET a. Motoru çalıştırırken vitesi boşa almayor (motorlu bisiklet hariç) b. Kalkış esnasında ön ve arka trafiği kontrol etmiyor. c. Kalkış esnasında moturu stop ettiriyor. ç. Kalkış esnasında ayaklarını toplarken dengeyi sağlayamıyor. d. Çok sarınlı kalkış yapıyor.	SARI	SARI	4	SEKİZ ÇİZME a. Ayakları yer değiyor ("B1" sertifika sınıfı hariç.) b. Sınırları dışına çıkıyor. Dönüşler esnasında hızını ayarlayamıyor. c. Düşüyor ("B1" sertifika sınıfı hariç)	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		SARI	SARI			KIRMIZI
2	KONİLER ARASINDAN GEÇME a. Konilere çarpıyor ve deviriyor. b. Ayakları yere değiyor ("B1" sertifika sınıfı hariç) c. Sınırları dışına çıkıyor. Dönüşler esnasında hızını ayarlayamıyor. ç. Düşüyor ("B1" sertifika sınıfı hariç)	KIRMIZI	KIRMIZI	5	DENGE SAĞLAMA a. Platform üzerinden geçemiyor ve aracın üzerinde denge sağlayamıyor. ("B1" sertifika sınıfı hariç) b. Platform üzerinden düşüyor ("B1" sertifika sınıfı hariç)	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
3	ENGELDEN KAÇMA a. 25 km hıza ulaşamıyor. b. 25 km hıza ulaştıktan sonra önüne çıkan engelden kaçamıyor.	KIRMIZI	KIRMIZI	7	ANİ FREN YAPMA a. 25 km ulaştıktan sonra ani fren yapamıyor. b. Ani fren davranışını gerçekleştiren trafiği kontrol etmiyor.	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI

(III) SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANIŞLAR BÖLÜMÜ

1	KONTROLSÜZ VE SİNYAL VERMEDEN ÇIKIŞ YAPMA DAVRANIŞI a. Çıkış yaparken trafiği kontrol etmiyor. b. Trafiği tehlikeye düşürecek şekilde çıkış yapıyor. c. Sinyal vermeden çıkış yapıyor.	KIRMIZI	KIRMIZI	7	KAVŞAK YAKLAŞIMINDA VE KAVŞAKLARDA KURALLARA UYGUN DAVRANIŞLAR a. Kavşak yaklaşımında yavaşlamıyor. b. Kavşakta ayna kontrolü yapmıyor. c. Kavşakta şerit takibi yapmıyor. ç. Kavşakta sinyal vermiyor. d. Kavşak dönüşlerinde omuz bakışı yapmıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor. e. Kavşakta karşıdan ve yandan gelen araçları kontrol etmiyor.	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
2	ŞERİT İZLEME VE DEĞİŞTİRME KURALLARI a. Şerit değiştirirken zamanında sinyal vermiyor. b. Şerit izleme kuralına uymuyor (şerit çizgilerinin içinde araç kullanmıyor.) c. Araç kullanırken güvenlik şeridini ihlal ediyor. ç. Şerit değiştirirken ayna kontrolü yapmıyor. d. Seyir halindeyken aynalardan trafiğin akışını kontrol etmiyor.	KIRMIZI	KIRMIZI	8	SAĞA-SOLA DÖNÜŞ VE İŞARETLERLE İLGİLİ KURALLAR a. Dönmeği yönünün uygun şeritine zamanında girmiyor. b. Dönüş öncesinde zamanında sinyal vermiyor. c. Dönüşlerde ayna kontrolü yapmıyor. ç. Dönüşlerde olması gereken dar ya da geniş dönüşü yapmıyor.	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		SARI	SARI			KIRMIZI
		SARI	SARI			KIRMIZI
3	HIZ VE ÖNÜNDEKİ ARACI SOLLAMA KURALLARI a. Hız limitlerini aşıyor. b. Hız limitlerinin çok altında araç kullanıyor. c. Hızlanma ve yavaşlamalarda gaz ve frene tam itibak edemiyor. ç. Sollama esnasında sinyal vermiyor. d. Sollama esnasında ayna, yol ve karşıdan/arkadan gelen araç kontrolü yapmıyor. e. Sollama yaparken arkadaki ve diğer şeritteki araçları tehlikeye atıyor. Hızını doğru tahmin edebiyor.	KIRMIZI	KIRMIZI	9	ÇEVREYE DAYALI (KORNA-GÜRÜLTÜ) VE ENERJİ TASARRUFU SAĞLAYACAK ŞEKİLDE ARAÇ KULLANMA a. Yüksek devirde araç kullanıyor. b. Gereksiz yere kornayı kullanıyor. c. Ekonomik araç kullanma kurallarına uymuyor (fren kullanma, vites geçişleri, hızlanma)	SARI
		KIRMIZI	KIRMIZI			SARI
		KIRMIZI	KIRMIZI			SARI
		KIRMIZI	KIRMIZI			SARI
4	ARACI STOP ETTİRME DAVRANIŞI a. Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI	10	YOL GİRİŞ VE ÇIKIŞ KURALLARI İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR a. Yol giriş ve çıkış kurallarına uymuyor. b. Kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
5	TAKİP MESAFESİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR a. Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlayamıyor.	KIRMIZI	KIRMIZI	11	YAYA VE OKUL GEÇİTLERİ İLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR a. Yaya ve okul geçitlerinde yaya/ara ve bisikletlere yol vermiyor.	KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
6	ALKOL VE UYUŞTURUCU MADDELERLE İLGİLİ DAVRANIŞLAR a. Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisindedir.	KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI
		KIRMIZI	KIRMIZI			KIRMIZI

SINAV KOMİSYONU

Başkan (Adı/Soyadı/İmza)	Üye (Adı/Soyadı/İmza)	
Sınav Tarihi	SONUÇ	
	BAŞARILI	
	BAŞARISIZ	NEDENİ:

DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAV DEĞERLENDİRME FORMU

("B", "BE", "C1", "C1E", "C", "CE", "D1", "D1E", "D", "DE" veya "F" Sınıfları)

.....KODLU ÖZEL.....MOTORLU TAŞIT SÜRÜCÜLERİ KURSU MÜDÜRLÜĞÜ

KURSIYERİN

Adı Soyadı:	İstediği Sürücü Sertifikasının Cinsi	Sınav Girdiği Aracın Cinsi ve Plaka No.	Sınav Güzergâhı
-------------	--------------------------------------	---	-----------------

(I) ARAC BİLGİSİ SORGULAMA BÖLÜMÜ

1	Lastiklerin havalarının yeterli olduğunu gözlele kontrol edecek.	MAVI	8	Aktüneri yerini gösterecek.	MAVI
2	Fren sistemlerinin (el/ayağ)gösterecek.	MAVI	9	Yakıt göstergesinde yakıt durumunu bilecek.	MAVI
3	İşiklandırma sistemi (Aracıta bütün lambaları açıp kapatırcaak.)	MAVI	10	Direksiyon kumandalarını (Uzun, kısa far, sinyal kolu ve silecek kolu) gösterecek.)	MAVI
4	Yağ ve su göstergeleri gösterecek. Hangi durumda tehlike olduğunu bilecek.	MAVI	11	Arac kaputunun açacak motor yağ/suğutma suyu konma yerini gösterecek.	MAVI
5	Sinyal ikaz ışıklandırılmalarını çalıştıracak.	MAVI	12	Arac bagajını açacak (stepne, kriko, reflektor, ilkyardımcı çantası) ve gösterecek.	MAVI
6	Aracın kaç vitese olduğunu bilecek.	MAVI	13	Dizik aynalarının ayar yerini gösterecek.	MAVI
7	Gas ve debriyaj pedallarını gösterecek.	MAVI	14	Cam sileceklerinin suyunun konulma yerini gösterecek.	MAVI

(II) SÜRÜŞ BECERİSİ VE TRAFİK ALGISINA YÖNELİK DAVRANISLAR BÖLÜMÜ

1	Emniyet kemeri takmıyor.	KIRMIZI	16	Trafik ışık ve işaretlerini dikkat etmiyor, işaretlere uymuyor.	KIRMIZI
2	Araca bindiğinde ayna ayarlarını kontrol etmiyor.	SARI SARI	17	Yoldan geçen araçlara geçiş kolaylığı sağlamıyor.	KIRMIZI
3	Araca bindiğinde koltuk ayarlarını kontrol etmiyor.	SARI SARI	18	Takip mesafesini kurallara uygun olarak ayarlamıyor.	KIRMIZI
4	Alkol, uyuşturucu veya uyarıcı maddeler etkisinde	KIRMIZI	19	Yaya ve okul geçitlerinde yaya/ara ve bisikletlere yol vermiyor.	KIRMIZI
5	Trafik polisi ile diğer yol ikaz ve değişiklikleri veya yönlendirmeleri fark etmiyor.	KIRMIZI	20	Hemzemin geçitlerinde geçiş kurallarına uymuyor.	KIRMIZI
6	Arac kullanımı esnasında aşırı heyecanlı ve telaşlı bulunduk.	KIRMIZI	21	Geçiş üstünlüğü hakkına sahip olan araçlara geçiş izni vermiyor.	SARI SARI
7	Geri geri giderken seridini konuyarak kösedan sağa ya da sola dönmüyor.	SARI SARI	22	Ani fren yapma kurallarına uymuyor (30 km hızla giderken)	SARI SARI
8	Kendisini geçmek isteyen araçlarla ilgili geçitme kurallarına uymuyor.	KIRMIZI	23	Arac seyir halindeyken iç ve dış aynalardan trafığın akışını kontrol etmiyor.	SARI SARI
ARACI ÇALIŞTIRMA VE HAREKETE GEÇİRME USUL VE KURALLARI			24	Yol giriş-çıkış kurallarına uymuyor, kontrolsüz giriş ve çıkış yapıyor.	SARI SARI

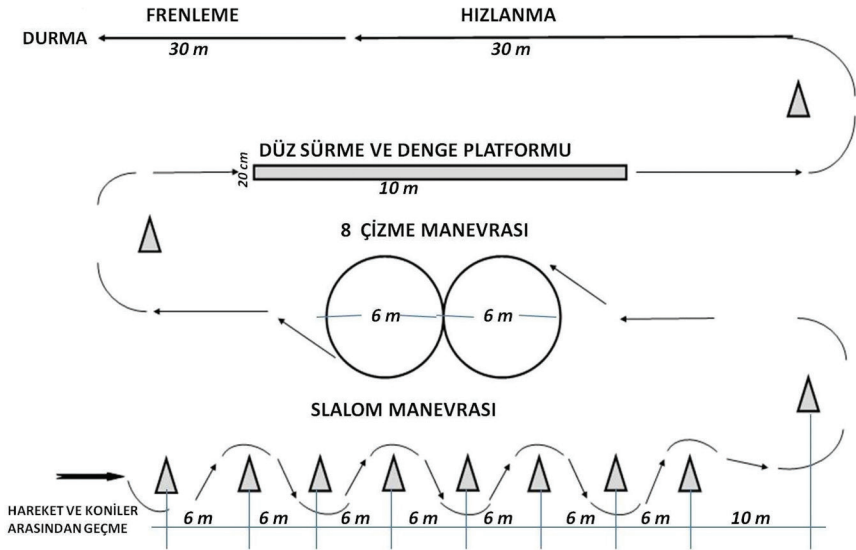
9	a. Aracı çalıştıramıyor.	SARI	SARI	25	ARAC KÜMANTA PEDALLARINA (GAZ, FREN, DEBRİYAJ) İTİBAK ETME		
	b. Arac çalıştığı halde marşa uzun süreli basıyor.	SARI	SARI		a. Vites değiştirirken debriyaj ve gaz pedala tam ve doğru basmıyor.	SARI	SARI
	c. Aracı çalıştıran vitesi boşa almiyor.	SARI	SARI		b. Vites değiştirirken sıralamaya uymuyor.	SARI	SARI
	ç. Doğru vitesle kalkış yapıyor.	SARI	SARI		c. Vites değiştirirken aracın kontrolünü kaybediyor.	SARI	SARI
	d. Hareket ettiren aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI	ç. Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI	
10	EMNİYET VE RAHAT KALKIŞ KURALLARI			26	DİREKSİYON HAKİMİYETİ		
	a. Kalkış yaparken ön ve arka trafığı kontrol etmiyor.	KIRMIZI			a. Direksiyon simidini doğru pozisyonda tutmuyor.	SARI	SARI
	b. Kalkış yaparken sinyal vermiyor.	KIRMIZI			b. Aracı sağa sola savuruyor.	KIRMIZI	
	c. Aracı sarsarak kaldırıyor.	SARI	SARI		c. Serit çizgisini takip edemiyor.	SARI	SARI
	ç. Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI				
11	DÖNÜŞ VE DA ARKADAKI ARAÇ KALKIŞ MESAFESİNİ AYARLAYIYOR			27	SAGA-SOLA DONUŞ KURALLARI VE İŞARETLERİ		
	d. Önde ki ya da arkadaki araç kalkış mesafesini ayarlamıyor.	SARI	SARI		a. Dönenceği yönün uygun seridine zamanında giriyor.	KIRMIZI	
	KONTROLSUZ VE SINYAL VERMEDEN ÇIKIŞ YAPMA DAVRANISI				b. Dönüş öncesinde zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI	
	a. Çıkış yaparken trafığı kontrol etmiyor.	KIRMIZI			c. Dönüşlerde ayna kontrolü yapıyor.	SARI	SARI
	b. Çıkış yaparken sinyal vermiyor.	KIRMIZI		ç. Dönüşlerinde omuz bakışı yapıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor.	SARI	SARI	
	c. Trafığı tehlikeye düşürecek şekilde çıkış yapıyor.	KIRMIZI		HIZ KURALLARI İLE İLGİLİ DAVRANISLAR			
	ç. Çıkış yaparken aracı doğru konumlandırıyor.	SARI	SARI	a. Hız limitlerini aşiyor.	KIRMIZI		
12	TEHLİKELİ DAVRANISLAR, SERİT İZLEME VE DEĞİŞTİRME KURALLARI			28	b. Yol için belirlenen azami hız sınırını dikkate almıyor.	SARI	SARI
	a. Serit değiştirirken çizgilerini anlamıya uygun hareket etmiyor (kesik ve sürekl)	SARI	SARI		c. Yaya, okul ve bisiklet vb geçit alanlarında hızını düşürmüyor.	KIRMIZI	
	b. Serit değiştirirken zamanında sinyal vermiyor.	KIRMIZI			ç. Hız levhalarına uymuyor.	KIRMIZI	
	c. Serit izleme kuralına uymuyor (serit çizgilerinin içinde aracı kullanmıyor)	KIRMIZI			d. Hızlamaya ve yavaşlamalarda aracın hızını ayarlamıyor.	SARI	SARI
	c. Arac kullanırken güvenli seridini ihlal ediyor.	KIRMIZI		ARACLARIN ARASINA PARK ETME KURALLARI			
	d. Serit değiştirirken ayna kontrolü yapıyor.	KIRMIZI		a. Park etme becerisi zayıf.	SARI	SARI	
	e. Trafığı kontrol etmeden seriti değiştiriyor.	KIRMIZI		b. Koniler arasında en fazla iki hanelde park edemiyor.	KIRMIZI		
13	ÖNÜNDEKİ ARACI SOLLAYIP GEÇME KURALLARI			29	c. Park yaparken kaldırım veya konilere çarpıyor.	KIRMIZI	
	a. Sollama esnasında sinyal vermiyor.	KIRMIZI			ç. Kaldırma 50 cm' den fazla uzlaşa park ediyor.	KIRMIZI	
	b. Sollama esnasında ayna kontrolü yapıyor.	KIRMIZI			ARACI GERİ VİTESTE KULLANMA KURALLARI		
	c. Sollama yaparken arkadaki ve diğer şeritlerdeki araçları tehlikeye alıyor. Hızlarını dikkate almıyor.	KIRMIZI			a. Aracı geri vitesle kullanırken aracı sağa ve sola doğru kaydırıyor, aracın hakimiyetini sağlamıyor.	KIRMIZI	
14	KAVSAĞA YAKLAŞMADA VE KAVSAKLARDA UYGUN DAVRANISLAR			30	b. Aracı geri vitesle kullanırken aynaları kullanarak trafik kontrolü yapıyor.	KIRMIZI	
	a. Kavsağa yaklaşırken yavaşlamıyor.	KIRMIZI			c. Aracı geri vitesle kullanırken belirlenen serit çizgilerini ihlal ediyor.	SARI	SARI
	b. Kavsağa ayna kontrolü yapıyor.	KIRMIZI			CEVREYE DUYARLI (KORNA-GÜRÜLTÜ) VE ENERJİ TASARRUFU SAĞLAYACAK ŞEKİLDE ARAÇ KULLANMA		
	c. Kavsağa serit takibi yapıyor.	KIRMIZI			a. Yükses devirde araç kullanıyor.	SARI	SARI
	ç. Kavsağa sinyal vermiyor.	KIRMIZI		b. Gereksiz yere kornayı kullanıyor.	SARI	SARI	
	d. Kavsağ dönüşlerinde omuz bakışı yapıyor. Kör noktaları kontrol etmiyor.	SARI	SARI	c. Ekonomik araç kullanma kurallarına uymuyor (fren kullanma, vites geçişleri, hızlanma).	SARI	SARI	
15	İÇİMLİ YOLDA ARACI DURDURMA VE KALDIRMA BECERİSİ			31	DURMA, DURAKLAMA, İNDİRME VE PARK ETME KURALLARI		
	a. Aracı 50 cm den fazla geri kaçırıyor.	SARI	SARI		a. Sinyal vermeden duruyor.	KIRMIZI	
	b. Aracı 50 cm den fazla geri kaçırıyor.	SARI	SARI		b. Kaldırma veya sağ seritte uygun mesafeye yanaşmadık duruyor.	SARI	SARI
	c. Aracı stop ettiriyor.	SARI	SARI		c. Durma işlemini sonucunda el frenini çekerek aracı sabitlemiyor.	SARI	SARI
	ç. Ayna kontrolü yapıyor.	KIRMIZI		ç. Aracı durdurduktan sonra motoru stop ettiriyor.	SARI	SARI	
	d. Sinyal vererek aracı tekrar hareket ettiremiyor.	KIRMIZI		d. Aracı durdurması veya park etmesi yasak bir yerde durduruyor.	KIRMIZI		
SINAV KOMİSYONU							
Başkan (Adı/Soyadı/İmza)				Üye (Adı/Soyadı/İmza)			
Sınav Tarihi		SONUÇ		BAŞARILI		BAŞARISIZ	
						NEDENİ	

“K” SINIFI SÜRÜCÜ ADAY BELGESİ

<p style="text-align: center;">BELGENİN GEÇERLİ OLDUĞU</p> <p>1- Araç cinsi: 2- Yol (Güzergâh): 3- Gün ve saatler: 4- Düzenlenme tarihi: .../.../..... 5- Geçerliliğinin bittiği tarih: .../.../.....</p> <p style="text-align: center;">Özel ..... Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Müdürü (Kaşe - İmza)</p>	<p style="text-align: center;">T.C. MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI ..... İli/İlçesi Özel ..... Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Müdürlüğü “K” SINIFI SÜRÜCÜ ADAY BELGESİ</p> <p>Belge no: Belge tarihi: Kursun adresi:</p>
<p style="text-align: center;">SÜRÜCÜ ADAYININ</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: FOTOGRAF 3- Soyadı: 4- Baba adı: 5- Doğum yeri: 6- Doğum tarihi: 7- Adresi:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>	<p style="text-align: center;">DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ UZMAN/USTA ÖĞRETİCİSİNİN</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: 3- Soyadı: 4- Adresi: Sürücü belgesi sınıfı: Sürücü belgesi no: Sürücü belgesinin verildiği yer:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>
<p style="text-align: center;">BİRİNCİ DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAVI Direksiyon Eğitimi Dersi Snav Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Başkanının</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: 3- Soyadı: 4- Adresi: Sürücü belgesi sınıfı: Sürücü belgesi no: Sürücü belgesinin verildiği yer:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>	<p style="text-align: center;">İKİNCİ DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAVI Direksiyon Eğitimi Dersi Snav Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Başkanının</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: 3- Soyadı: 4- Adresi: Sürücü belgesi sınıfı: Sürücü belgesi no: Sürücü belgesinin verildiği yer:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>
<p style="text-align: center;">ÜÇÜNCÜ DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAVI Direksiyon Eğitimi Dersi Snav Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Başkanının</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: 3- Soyadı: 4- Adresi: Sürücü belgesi sınıfı: Sürücü belgesi no: Sürücü belgesinin verildiği yer:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>	<p style="text-align: center;">DÖRDÜNCÜ DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAVI Direksiyon Eğitimi Dersi Snav Uygulama ve Değerlendirme Komisyonu Başkanının</p> <p>1- T.C. Kimlik no: 2- Adı: 3- Soyadı: 4- Adresi: Sürücü belgesi sınıfı: Sürücü belgesi no: Sürücü belgesinin verildiği yer:</p> <p style="text-align: right;">(İmzası)</p>
<p>Not:</p> <p>1- Bu belgenin geçerlilik süresi düzenlendiği tarihten itibaren altı aydır.</p> <p>2- Sürücü adayı ve direksiyon eğitimi dersi uzman/usta öğreticisine ait bilgiler eğitime başlamadan bir defa doldurulur ve imzalanır. Direksiyon eğitimi dersi sınav uygulama ve değerlendirme komisyonu başkanı ise her sınavda kendisine ait bilgileri doldurur ve imzalar.</p>	

MOTORLU BİSİKLET VE MOTOSİKLET DİREKSİYON SINAV YERİ KROKİSİ

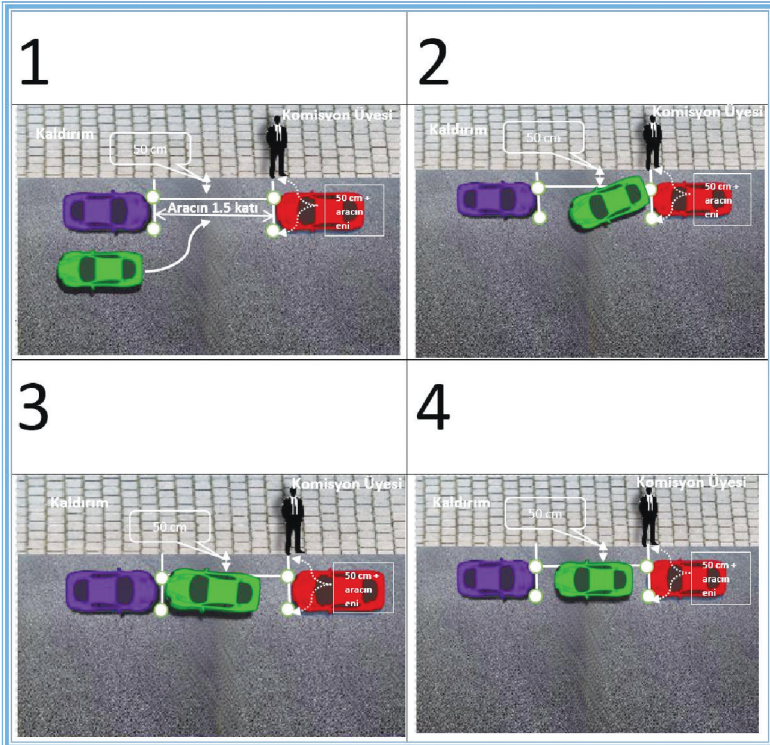
EK-7

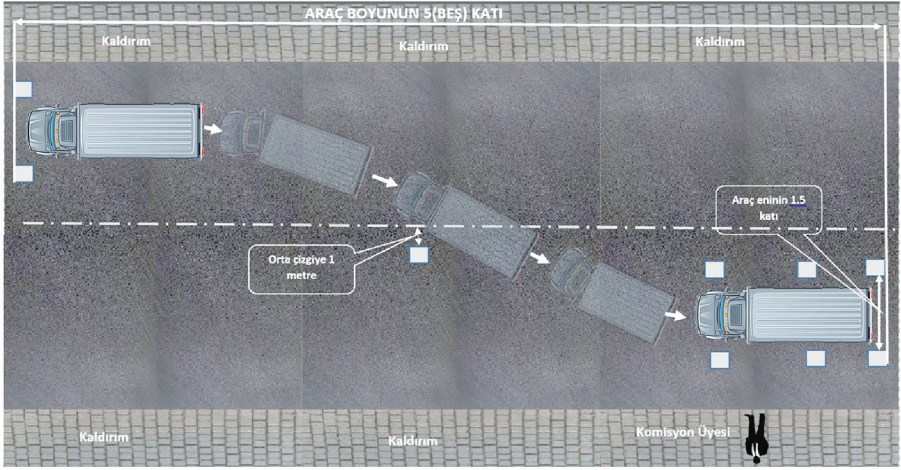
YÖNERGE-EK-4

DİREKSİYON EĞİTİMİ DERSİ SINAVI ARACI KONTROL FORMU	
Sınav Aracının Plakası	
Usta Öğretici Adı Soyadı	
Sınavın Yapıldığı Tarih	
Araç Kontrol Saati	
Araç Sınava Hazırdır.	
Araç Sınava Hazır Değildir.	
Nedeni	
(Değişik ibare: Makam Oluru 14/8/2014-3364465)Sınav Sürecini Kontrol Edecek ve Denetleyen	
Adı Soyadı	İmza

Not: Kontrol tamamlandıktan sonra bu belge aracın direksiyon eğitimi dersi sınav uygulama ve değerlendirme komisyonuna veya aracın usta öğreticisine sınav başlamadan önce teslim edilir.

YÖNERGE-EK-6

Bu proje Avrupa Birliği ve Türkiye Cumhuriyeti arasında gerçekleştirilmiştir.
This project is funded by the European Union and the Republic of Turkey.

Sürücü Eğitim ve Sınav Süreçlerinin Geliştirilmesi için Teknik Destek Projesi
Technical Assistance for Improvement on Processes of Training of Drivers and Driver Tests

Standartları yükseltiyoruz

Daha iyi eğitim, daha güvenli trafik...

